

FEJÉR MEGYEI
KÖNYVTÁROS

XXIX. ÉVFOLYAM
1989/1

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

FEJÉR MEGYEI

KÖNYVTÁROS

XXIX. évfolyam

1989. 1. szám

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

TARTALOM

EMLÉKÜNNEPSÉG MEZŐSZENTGYÖRGYÖN 3

Adovics Istvánné: "...a megszépült könyvtár itt van velünk"; Pozsgay Imre: "Ennek a nemzetnek a folytonosságához a könyv és a könyvtár is hozzátartozik."; Fekete Gyula: "...amikor fordult a világ"; Drucker Tibor: "...itt tényleg szeretik a könyveket"

GEREBEN FERENC Falun, kistelepülésen élők olvasási szokásai 13
SZENTE FERENC Gondolatok a nap tanulságairól... 15

ZSOLDOS LAJOS A könyvtár nevelőhatása az elitéltekre 20
Fejér megye településeinek közművelődési könyvtári
ellátása 1988-ban 23

"Nekünk csak az adatik meg, hogy az olvasó visszatér..."
Interjú Horváth Rózával, a Vörösmarty
Mihály Megyei Könyvtár olvasószolgálatos könyv-
tárosával /Hegedüs Éva/ 36

Láttuk, olvastuk 40

Ujra megnyitott a könyvtár Etyeken /K.Gy.-né/
Mezőgazdasági könyvhónap 1989 /Némethné F.M./
A csákvári könyvtárra figyelni kell! /F.M./
Körzeti munkaértekezlet /Cs.O./
Ünnepi könyvhét 1989 /Némethné Felföldy Magdolna/

Kövek, színek, emberek 51

MURÁNYI LAJOS Adalékok a reformkori Fejér megye olvasás-
kultúrájához

Másfél százada alakultak meg a székesfehérvári
kaszinók

Legfontosabb jogszabályok 1989. január - június 62

Tájékoztató /Mikola Katalin/ 63

Humor

Egy kiszállás a sok közül... /Csaba Orsolya/ 70

Könyvjelző 1989. június 15-ig /Komlósi József/ 71

Krónika 1988. december 16. - 1989. június 15. 75

Fejér Megyei
Könyvtáros

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója
/Körlevélként/

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság
Felelős szerkesztő:
Hegedüs Éva

KIADJA

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár,
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon: 12-684
Telex: 21351
Felelős kiadó:
Escher Ilona

KÉSZÜLT

A Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
szedésével
a Fejér Megyei Kórház
nyomdájában
400 példányban
Székesfehérvár

ISSN 0139-2115

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

ADOVICS ISTVÁNNÉ, a Lepsényi Nagyközségi
Közös Tanács elnöke; CSABA ORSOLYA, a
Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munka-
társa; DRUCKER TIBOR, a TÉKA Könyv-
értékesítő, Könyvtárellátó és Könyvkiadó
Vállalat igazgatója; FEKETE GYULA író;
GEREBEN FERENC, az Országos Széchényi
Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani
Központ munkatársa; HEGEDÜS ÉVA, a Vörös-
marty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezetője;
HORVÁTH RÓZSA, a Vörösmarty Mihály Megyei
Könyvtár munkatársa; DR. KISTELEKI GYŐZÖNÉ,
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa;
KOMLÓSI JÓZSEF, a Vörösmarty Mihály Megyei
Könyvtár csoportvezetője; MIKOLA KATALIN, a
Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár csoport-
vezetője; MURÁNYI LAJOS, a Magyar Tudományos
Akadémia Könyvtárának osztályvezetője;
NÉMETHNÉ FELFÖLDY MAGDOLNA, a Vörös-
marty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa;
POZSGAY IMRE államminiszter; SZENTE
FERENC, az Országos Széchényi Könyvtár
főigazgató helyettese; ZSOLDOS LAJOS, a
Baracsikai Börtön és Fogház csoportvezető
nevelője;

E számunkban közölt fotókat Hegedüs Éva
/10., 11., 12., 19., 48. és 50. lap/ és
Szabó Erika /40. lap/ készítette.

Emlékünnepség Mezőszentgyörgyön

"Forr a jövő, tán kiforrja végre,
mit isten belé gondolt e népbe."

/Illyés Gyula/

Április 22-re szólt a meghívás ezzel a mottóval. Hazánk első népkönyvtára alapításának negyvenedik, az Olvasó népért mozgalom meghirdetésének huszadik évfordulóját ünnepeltük Mezőszentgyörgyön. Az emlékünnepségre az Eötvös-ház - benne a könyvtár - kívül-belül megújult. Az egymillió forintnyi ráfordítást a megyei és a helyi tanács biztosította.

A délelőtt az ünnep jegyében telt el, a délután pedig az emlékezés és a szakmai tanácskozásé volt.

Az ünnepség résztvevőit Adovics Istvánné, a lepsényi nagyközségi közös tanács elnöke köszöntötte, ünnepi beszédet Pozsgay Imre államminiszter mondott. Ujra felolvasásra került az Olvasó népért mozgalom társadalmi elnökségének 1969. április 24-én itt elhangzott felhívása, majd a mostani kiegészítés az akkori felhíváshoz. Felolvasták az olvasótáborok támogatóihoz, szervezőihez, résztvevőihez szóló felhívást. Az ünnepség keretében Fekete Gyula író, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elnökségének tagja Darvas József emlékplakettet adott át a mozgalomban kiemelkedő munkát végzett aktivistáknak, majd Pasztner Frigyes osztályvezető a Fejér Megyei Tanács művelődési osztálya nevében könyvtárosokat jutalmazott. Végül Drucker Tibor, a TÉKA Könyvértékesítő, Könyvtárellátó és Könyvkiadó Vállalat igazgatója értékes könyvajándékkal lepte meg a mezőszentgyörgyi könyvtárat.

Az alábbiakban a délelőtt elhangzott beszédeket közöljük.

Adovics Istvánné

Szeretettel köszöntök mindenkit, aki ma közöttünk, körünkben megjelent. Köszöntöm a mezőszentgyörgyieket, köszöntöm azokat, akik nem először állnak ennek a háznak az udvarán, hogy ünnepeljenek valamit a kultúrából, a műveltségéből, a jövőbe vetett hitből. Köszöntöm a szomszédokból jöttöket, köszöntöm a távolról jöttöket, köszöntöm a tanácsi vezetőket Veszprém és Fejér megyéből, a pártvezetőket, tömegszervezetek

küldötteit, vezetőit, és mindenekelőtt külön köszöntöm körünkben Pozsgay Imrét, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagját, államminisztert, aki mai ünnepségünk szónoka lesz.

Áprilisi esők mosdatták fényesre ezt a kis falut. Napfény színezte az orgonákat és a tavaszi szél bő termés reményét élteti a szivünkben. Ezért is ünnep a mai nap. Évfordulókat ünnepelünk visszagondolva, emlékezve régen ültetett, sokszor virágzott, sok ágat vesztett gondolat-fákat ápolva. Ezért is szép a mai nap. Évfordulókat ünneplünk visszagondolva és előre nézve, emlékezve és a jövő titkát kutatva, ezért is szép a mai nap.

Negyven évvel ezelőtt is ünneplőbe öltözött emberek álltak Mezőszentgyörgyön, amikor ez a falu termelési eredményei jutalmául könyvtárat kapott. Az első falusi népkönyvtár alakult meg itt. Abban a faluban alakult meg ez a könyvtár, amelyben Eötvös Károly született. Eötvös Károly, a gyűlölet ellenfele, a Balaton, a Bakony, a hazaszeretet írója. Ma rá is emlékezünk. Itt, ezen a helyen, itt, ebben az épületben, amely egykor a hajléka volt. Falunk egész közössége készült erre a napra, és ma együtt örülhetünk, hogy a megszüpült könyvtár itt van velünk, és itt marad velünk. És együtt ünnepelhetünk, hogy az újjávarázsolt Eötvös-házzal gazdagabbá vált a település. "Ó, de szép ünnep ez, dalra kelve örvendezz!" - éneklí a lepsényi lányok és asszonyok kara, ez mai műsorunk következő száma, Monteverdi: "Ünnepeljünk". /Előadja az Aranyeső női kar Benkucs Lászlóné vezetésével./

És most felkérem Pozsgay Imrét ünnepi beszéde megtartására.

P o z s g a y I m r e

Tisztelt ünneplő közönség, barátaim, kedves mezőszentgyörgyiek! Nem kezdhetem el mondanivalómat egy személyes megjegyzés nélkül. Nem először állhatok ezen a helyen, s azon a tájon, amely szivemhez oly közeli, hiszen nem messze innét sok-sok gyerekkori élménnyel, felnövő ifjúként figyelhettem e táj fejlődését, életét. Magam is e vidékről való vagyok - így érzem. S éppen ezért nagyon nehéz szólni, otthon nagyon nehéz szólnia az embernek. S nehéz akkor, amikor egy ország tájékozódási pontokat keres.

Egy nemzet persze évezred alatt megtanulja mire, merre kell figyelnie, csak éppen a jelenkor igazodik el nehezen. Amikor egy nemzet történelmére gondolunk és tájékozódási pontokat keresünk, leggyakrabban koronázási helyek, vesztett vagy nyertes csaták színterei, avagy az építkező elme óriási művei jutnak eszünkbe. És csak nehezen, ritkán, hogy oly szerény, kis mezőföldi hely, mint Mezőszentgyörgy, amely szintén lehet a nemzeti tájékozódás színtere. Immár jó néhány évtizede, hogy az innét elindult Eötvös Károly életművével bizonyította az itt élő nép képességeit, tehetségét, s midőn egy újjáéledő nemzet - bár már rogyadozó térdekkel és akkor is bizonytalan elhatározásokkal, ám biztos kézzel - úgy döntött, hogy Mezőszentgyörgynek népkönyvtárat adományoz. Nos akkor jó vonatkozási pontokat jelöltek föl a magyar térképre. Ezért mi, itt, e hazában mindannyian illetékesek vagyunk amikor összejövünk itt

- kedves ismerősök, jólelkű emberek - Mezőszentgyörgyön, Eötvös Károly házánál, a háború utáni első nemzeti adományból épült népkönyvtár falainál.

Ez jut eszébe a vendégnek, a tájékozódni akarónak, s ezt a gondolatot folytatja tovább. Egyáltalán a könyvtár lehet-e tájékozódási pont? Én azt mondom: igen. A könyvről a modern technika világában borúlátó jóslatok terjedtek el: a legkülönbözőbb elképzelések arról, hogyan szabadulhatna meg az ember a betüvetés kinjától, az ahhoz szükséges tehetségtől, s a kényszertől, hogy olvasni kell. Azt hiszem ezek hamis jóslatok voltak. Az ember immár nem szabadulhat meg a könyvtől, kedves nyűg, kényszer, önbecsülésünk forrása a könyvhöz való viszonyunk. S itt se ütközzenek meg szavaimon, ha megint fölemlégetem a nemzeti tájékozódás szempontjait is. Hiszen Mátyás király csodálatos könyvtára, corvinái óta, Hess András Budán kinyomtatott könyvlapjai óta ennek a nemzetnek a folytonosságához a könyv és a könyvtár is hozzátartozik. S még valamit. Hozzátartozik úgy, oly módon, hogy a legbiztonságosabb közművelődési intézménynek bizonyult. A legmegrendíthetetlenebb közművelődési intézménynek bizonyult a könyvtár.

A könyvtár melege köré szerveződtek valaha - hisszük, hogy most új lendülettel megint - egyesületek, foglalkozási ágak, gyülekezetek, hitbéli vagy hittagadó alapon, de emberi indítékból. Mindig olyan szerveződések, amelyek a könyv nélkül elképzelhetetlenek, és a könyvtár nélkül elképzelhetetlenek. S most itt a szemerkélő és riasztó esőben arra is gondolunk, hogy e pénzszűke és gazdasági válság sújtotta világban mi, könyvet szerető és könyvtárat támogató emberek nem melegedni jöttünk-e össze, dideregve - Nagy László szavait idézve: "egy deres majálisra" - nem azért jöttünk-e össze, hogy valamiképpen tüntessünk a könyvtár mellett? Én azt hiszem, ez volt a mi dolgunk itt ma, ez is beletartozik a mai ünnepbe. S nem ünneprontás, ha emelkedetten szólhatunk erről is.

Innét, ennek az ihletett indíttatású könyvtárnak a falai közül elindult egy mozgalom. Húsz esztendővel ezelőtt. Írók, népfront-munkások, közéleti emberek - tünődve vereségeinken, a közművelődésben elszenvedett vereségeinken -, úgy határoztak: fölélesztik az "Olvasó nép" mozgalmat, hogy a betüvetés és a könyvnyomtatás, a könyvtár intézményes létével együtt, az országban a népművelés, a közművelődés egészüljön ki azzal a tudattal, hogy "még nem olvas a nép". Ez a ráismerés keserű volt, keserveit azóta is megéljük, de a mozgalmat csak dicsérhetjük. Olyan nevekkel, mint Darvas József, s a hozzája kapcsolódók indították el útjára Eötvös Károly falujából az Olvasó nép mozgalmat - kritikával, önbírálattal, de nem önsajnálattal - a lehetőséget látva benne és nem a további vereség távlatát. Ezt is meg kell említeni őszintén, jó szívet! S bár majd a számbavétel ezután jön, én azt hiszem, mióta népkönyvtár lehet Mezőszentgyörgyön, mióta ebből a könyvtárból Olvasó nép mozgalom indulhatott el, az új egyesülések világának Magyarországon már nem ugyanazok vagyunk, mint korábban voltunk - ez is beletartozik tanulságainkba.

S még valami: ha műveltségről, művelődésről beszélünk, és az

emberi egyesülésre való képesség kiteljesedéséről, akkor nem veszithetjük el számításainkból, látókörünkéből az iskolát. Mert - bár vallom, amit az előbb mondtam, hogy a könyvtár a nemzeti folytonosság kifejezője is, s a legszilárdabb, megdönthetlenebb közművelődési intézménynek bizonyult - a könyvtár is megdönthető lenne, ha nem lennének jó iskolái Magyarországnak. S most bizony e körül is vannak bajok. Ugy hiszem, a legfontosabb közművelődési intézmény, az iskola támaszthatja alá azt a munkát, amit a legmegdönthetlenebb közművelődési intézmény, a könyvtár végezhet. Néptanítók ezrei vállalták az ezzel a gondolattal való azonosulást évtizedekkel, évszázadokkal korábban is, hát ezt az összeköttetést érdemes lenne újra megteremteni.

S végül e tájra visszatérve, s gondolatainkat idekapcsolva, idefüzve, úgy hiszem, anélkül, hogy magunkat méltatnánk, s eltelnénk az öndicséret bűnével, azt kell mondani, hogy ez egy gazdag vidék, dolgos néppel. Bajba mindig akkor került ez a nép, ha nem rá hallgattak, hanem bizonytalan tanácsokkal látták el őket. Én úgy érzem, úgy hiszem, hogy e zsiros mezőföldi táj, az itt élő nép igyekezetéből gazdag országrész lehet megint: ez a vidék, e Balaton-közeli táj. S hozzáteszem még: itt - az egy adományozott népkönyvtáron kívül - igazán senki nem adott semmit ezer év alatt ennek a népnek. Innét vittek el mindig. S ez a nép mégis talpon tudott maradni, önbecsüléssel, messzeteintő gondolatokkal élni, mert inspirátorai voltak, nevelői voltak, s az önnevelés, kezdeményezés képessége is benne volt. S ezért ne haragudjon meg az ország más részéről ideérkezett vendégsereg - ma már én is más vidékről jöttem -, ha beszédemet ezen a nemes évfordulón, a 40. és 20. évfordulón e táj dicséretével fejezem be, s kívánok boldogulást mindenkinek, aki itt képzelettel a jövőjét.

Adovics Istvánné

Ujból a kórus következik. Kodály Zoltán: Három gömöri népdal című művét adja elő.

Ünnepi beszédében Pozsgay Imre méltatta a 20 évvel ezelőtt megindult Olvasó népért mozgalmat. Nem is kívánok én ezek után szólni róla. De úgy gondolom, emlékeztetőül, tanulságul hallgassuk meg azt a felhívást, amely 20 évvel ezelőtt, ezen a helyen elhangzott.

Az Olvasó népért mozgalom társadalmi elnökségének felhívása Mezőszentgyörgy, 1969. április 24-én.

/Felolvasta Hegyeshalmi László előadóművész, a veszprémi Petőfi Színház igazgatója./

Adovics Istvánné

A közművelődésért felelősséget érzők 20 évvel ezelőtti közmegegyezése sok eredményt produkált, de fehér foltok még mindig vannak. Ezért van szükség arra, vagy érezték szükségét jóindulatú újabb harcosai a közművelődésnek, hogy újrafogalmazzák a 20 évvel ezelőtti gondolatot. Az Olvasó népért mozgalom negyedik országos konferenciáján Győrben

elhatározott újabb felhívást hallhatjuk a következőkben, Sellei Zoltán előadóművész tolmácsolásában, aki 20 évvel ezelőtt az első felhívást is felolvasta.

Kiegészítés az Olvasó népért mozgalom felhívásához.

A HNF Országos Bizottságának Olvasó népért bizottsága.

Mezőszentgyörgy, 1989. április 22.

/Felolvasta Sellei Zoltán előadóművész./

Adovics Istvánné

Az iménti felhívásban is elhangzott, hogy a könyvtár ma már nemcsak a könyvek otthona. A mai kor embere egyéb eszközöket is felhasznál műveltsége gyarapítása céljából. A fiatalságot bizony nehéz csak olvasással új ismeretekhez juttatni. A könyvtárba betörnek - én legalábbis úgy érzem, hogy betörnek - azok az eszközök, amelyek a modern technikával megpróbálnak híveket toborozni. Különböző módszerekről szólt az előző felhívás. Ezeknek a módszereknek egyike az olvasótábor. Az olvasótáborral kapcsolatban újabb felhívást hallgathatunk meg Ramháb Mária, a Bács-Kiskun Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese tolmácsolásában.

Felhívás az olvasótáborok támogatóihoz, szervezőihez, résztvevőikhez. Mezőszentgyörgy, 1989. április 22. HNF Olvasó népért mozgalmi bizottságának olvasótábori munkacsoportja.

/Felolvasta Ramháb Mária könyvtáros, a Bács-Kiskun Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese./

Adovics Istvánné

Felhívásokat hallottunk. Együtt vagyunk itt idősek, fiatalok, esernyők alatt ázva, már szinte március 15-i hangulat lesz. Ezek a felhívások a múltban gyökereztek, de egyértelműen a jövőt célozták meg. Mindannyiunk felelőssége, hogy ezek a felhívások ne vágyak maradjanak, hanem tettekké érjenek, és kérem az énekkart, hogy buzdítson bennünket Erkel kórusművével.

Ünnepségünket jutalmazással folytatjuk. A Hazafias Népfront Országos Tanácsa az Olvasó népért mozgalomban kiemelkedő munkát végzett aktivistáknak Darvas József emléklaketteket ad át. Felkérem Fekete Gyulát, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elnökségének tagját, hogy adja át az emléklaketteket: Hegedüs Évának, a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár módszertani osztálya vezetőjének; Nagy Józsefnek, a baracskai községi könyvtár könyvtárosának; Sobor Antal irónak, a Hazafias Népfront Fejér Megyei Bizottsága Olvasó népért munkacsoportja vezetőjének; Steigszner Istvánnak, balatonakali községi könyvtár tiszteletdíjas könyvtárosának és Varga Bélának, a veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár igazgatójának.

Fekete Gyula szólni kíván egypár szót.

Kedves ünneplő közönség! Először is egy megbízást teljesítek. A könyvtárban a három elhangzott felhívás egy röplapon ott van és aki megszeretné kapni, megkaphatja. Ez az egyik. A másik pedig: engedjék meg, hadd mondjak néhány szót, valóban csak néhány szót, ebből az alkalomból, hogy mintegy jelképesen az olvasó mozgalomnak, az olvasási kultúrának öt munkását itt a Darvas plakettel - kitüntettük? Nem is tudnám ezt mondani. De ők mindenképp nagyon sok szerelmesét képviselik az olvasó mozgalomnak. Ezt akár az Írószövetség nevében, akár az Olvasó Nép munkabizottság nevében mondhatom. Persze, itt igazodnom kellene a mezőszentgyörgyi időszámításhoz, és ez nehezemre esik. Mert itt úgy látszik, duplán számolják az évtizedeket, ha jól figyelem ezeket a dátumokat: 20 évvel ezelőtt, 40 évvel ezelőtt. Most pedig ez alkalommal itt összejöttünk. Olyan korban jöttünk össze, amikor lassacskán a heteket sem merjük duplán számolni, mert esetleg egy hét alatt több minden történik, mint tíz év alatt azelőtt. És én ezt azért mondom, mert talán senkinek sem jut eszébe, hát hadd juttatom akkor én eszébe mindenkinek, aki itt van, hogy ez mind az olvasó embereknek köszönhető. Olyan embereknek, akik jó kapcsolatban vannak a könyvvel, mert talán még azt sem érte fel senki a nukleáris korban, hogy a nukleáris hatalomnál, energiánál milliószor több energiát tárol egyetlen ilyen könyvtár, a másként is lehetne gyutacsait tárolja, és ami a világon megmozdul, az mind innen indul el, a könyvekből indul el, a betüből indul el, a gondolat indítja el tovább. Na, én ezt csak azért hangsúlyoznám, hogy hátha nem jutott eszébe senkinek, és mit kívánhatnék az elkövetkező - most megint a mezőszentgyörgyi időszámításhoz igazodva - húsz esztendőre? Először is azt kívánnám, hogy az itt jelenlévők közül többen még legyenek jelen húsz év múlva is, és emlékezzenek úgy erre a napra, hogy az akkor történt, igen-igen, amikor fordult a világ. És azt is tegyék hozzá - akkor már a bizonyossággal tegyék hozzá -, hogy no lám, jó felé fordult végre ez a szegény, sokat szenvedett ország. Megérte, hogy jó felé forduljon a világ!

Adovics Istvánné

Köszönöm Fekete Gyulának, hogy gazdagította mai napunkat, és kifejezte mindazt, szóban mondta el mindazt, amit azért remélem mi mindnyájan éreztünk, de nem biztos, hogy így meg tudunk fogalmazni. Ezek után Pasztner Frigyest kérem fel, a Fejér Megyei Tanács művelődési osztályának vezetőjét, hogy jutalmakat adjon át megyei, illetve helyi könyvtárosoknak.

Nagy Jóska bácsit szólítom újra ide, aki 1949 óta könyvtáros Baracskán; Kőszegi Józsefné ennek a könyvtárnak igen lelkes, aktív könyvtárosa volt évtizedekig. Van utánpótlás hála Isten, fiatal könyvtárosok ma is dolgoznak: Kortis Rozália [a lepsényi könyvtár vezetője], és ennek a szép, megújult könyvtárnak legújabb gazdája - reméljük sokáig itt marad - Borsos György.

Ugy látszik, hogy jó, megint csak jó korszakába érkezett ünnepségünk, mert most csak kapunk. Mezőszentgyörgyiek örüljünk! Örömmel konferálok be Drucker Tibort, a TÉKA Könyvértékesítő, Könyvtárellátó és Könyvkiadó

Vállalat igazgatóját. Ő szót kért, de állítólag ad is valamit.

Drucker Tibor

Tisztelt ünneplő közönség és kedves barátaim! Igérem, hogy én rendkívül röviden fogok szólni, vagy én is rendkívül röviden fogok szólni. Nincs nagyobb öröm hitem és meggyőződéseim szerint, mint könyvet szerető embereknek könyvet ajándékozni. A magyar könyvtárügy ellátásában ügyködő vállalat nevében szeretném ezt a szerény könyvajándékot azzal adni át, hogy legyen sok öröme Mezőszentgyörgy könyvet szerető, olvasáskultúrájára méltán büszke népének ezekben a könyvekben. Amikor Escher Ilona, a megyei könyvtár igazgatója, aki oroszlánként harcolt a könyvekért, fölkiált arra, hogy ezt a könyvanyagot itt átadjam, akkor utalt arra, hogy itt tényleg szeretik a könyveket. És ahogy körbenézek, jó néhány olyan könyveszacskót látni már [a kezekben], amiben nemcsak könyvtári, hanem megvásárolt könyvek is szerepelnek. Jó érzés valamennyiünk számára. Csehov írja - ha jól emlékszem - a Ványa bácsiban, illetve mondatja el Asztrov doktorral, hogy az ember legyen szép. Legyen szép gondolatban, magatartásában, egész lényében. Ugy érzem, hogy azok az emberek, akik itt a könyvvel foglalkoznak, könyvtárosok, népművelők, pedagógusok, talán a legtöbbet teszik azért, hogy az ember valóban szép legyen. Én ezeknek a gondolatoknak a jegyében szeretném tisztelettel átnyújtani ezt a könyvanyagot azzal, hogy legyen nagyon sok örömük benne!

Adovics Istvánné

Én köszönöm meg, de úgy gondolom, hogy a falu nevében, a könyvtárak nevében és remélem, hogy sokat gazdagodunk az Önök ajándékából is.

A délelőtti ünnepség az emléktáblák koszorúzásával folytatódott. Koszorút helyezett el a HNF Országos Tanácsa, Fejér és Veszprém megyei és helyi bizottsága; Fejér és Veszprém megyék tanácsa, Lepsény nagyközség közös tanácsa, a Magyar Írók Szövetsége, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár, az Eötvös Károly Megyei Könyvtár, a helyi könyvtárak és az Eötvös Károly úttörőcsapat.

Az ünnepség a Szózat közös eléneklésével fejeződött be.

A délutáni szakmai tanácskozásról a 13-19. oldalon tudósítunk.

Mezőszentgyörgy, 1989. április 22.

Örömmel állunk ki előtt a
 Mezőszentgyörgyi és
 Könyvtárunk Eötvös
 Könyvtárához, melynek ajándékát

M. Eötvös!
 Eötvös Éva
 Kőrösi János!
 Eötvös János

A mezőszentgyörgyi
Eötvös Károly
Közsegi Könyvtár
vendégkönyvéből

Pozsgay Imre

A KÖNYVTÁR FENNÁLLA-
SÁNAK 40. ÉVFORDULÓJA
ÉS AZ OLVASÓ NÉPÉRT
MOZGALOM 20. ÉVFORDU-
LÓJA ALKALMÁBÓL REN-
DEZETT EMLÉKÜNNEPSÉGEN
RÉSzt VETTEK:

<i>Pozsgay Imre</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Ócsa Imre</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Lórándy István</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Kovács István</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Mészáros István</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Lórándy István</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Drozdovics István</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Mészáros István</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Pozsgay Imre</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Pozsgay Imre</i>	<i>Pozsgay Imre</i>
<i>Ócsa Imre</i>	<i>Pozsgay Imre</i>

A könyv és az olvasás gyönyörű műve-
pén lehetne vendége
ennek a nevelés és
nép háttérjének könyv-
tárnak. So jó, szorgal-
mas olvasót kívánva
üdvözlöm a könyvtár-
nál :
89. ápr. 22. Pozsgay Imre

További nép és erdőgazdasági
művelésért kívánok eddigi
tevékenységükért és jövőre
további munkájukért
köszönetet mondani
v. Barankai
Károly

A SZAKMAI TANÁCSKOZÁS a mezőszentgyörgyi Alkotmány Mezőgazdasági Termelészövetkezet központjában volt, ahol a tsz elnöke Fodor Sándor, országgyűlési képviselő köszöntötte a vendégeket. A tanácskozást Escher Ilona, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár igazgatója vezette.

Elsőként Eötvös Károlyra emlékezett Tóth Jánosné, az Eötvös Károly Megyei Könyvtár munkatársa, majd a népkönyvtárak szervezéséről és a kezdeti évekről N. Rácz Arankával, nyugalmazott könyvtári főosztályvezetővel és Páldy Róberttel, a Könyvtáros nyugalmazott felelős szerkesztőjével beszélgetett Varga Béla, a veszprémi megyei könyvtár igazgatója. Az Olvasó népért mozgalomról - Juhász Róbert, a HNF Országos Tanácsának osztályvezetője helyett - Fekete Gyula író eszmefuttatását hallgathattuk. Falun, kistelepülésen élők olvasási szokásairól adott rövid összefoglalót Gereben Ferenc olvasás-szociológus, az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkatársa. A nap tanulságairól pedig Sente Ferenc, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatóhelyettese szólt. Terjedelmi okok miatt - a délutáni előadásokból - a két utóbbit adjuk közre.

Gereben Ferenc: Falun, kistelepüléseken élők olvasási szokásai

Hölgyeim és uraim, kedves kollégák! Nem előadást tartok, nem azért mondom ezt, hogy ellenkezzem, hanem azért, nehogy megijedjenek. Néhány megjegyzést szeretnék tenni, és azt is előre szeretném bocsátani, hogy úgy érzem, hogy valamilyen fajta munkamegosztásban kerültünk mi e mögé az asztal mögé, és valamilyen fajta munkamegosztás érvényesül a délelőtti és délutáni program között is. A délelőtt elsősorban az ünneplésé volt, megszólalt az emlékezés is. Mindegyik funkciónak megvan a maga rendkívüli tanulságos eleme. Én így fogom fel a tiszteletreméltó meghívást, amely idevezetett Önök közé.

~~Antonius~~
~~Caullius~~ szavaival tudnám ars poetikámat megfogalmazni, hogy "temetni jöttem Caesart, nem dicsérni". Én is "temetni" jöttem Mezőszentgyörgyre és nem dicsérni, de természetesen temetni nem a magyar nemzet olvasáskultúráját szeretném, nem is a magyar falu olvasáskultúráját, és nem is a magyar közművelődési könyvtárakat.

Azt hiszem, kiviláglik rövidesen, hogy mit kívánnék én temetni. Addig pedig szeretnék előre bocsátani egy-két indokot, hogy mi van itt temetnivaló.

A tulajdonképpeni témám a falusi lakosok olvasáskultúrája lenne. Nem tartanám célravezetőnek, hogyha részletesen ismertetném azt a referátumot, amely a tavalyi áprilisi Könyvtárosban ugyanerről a témáról már megjelent. Egy-két fontos gondolatát megemlíteném - összefoglaló jelleggel. Mint olvasáskutató, többször foglalkoztam ezzel a témakörrel, és megpróbáltam összegyűjteni kollégáimnak a falu olvasáskultúrájával kapcsolatos vizsgálati eredményeit is. Hadd említsem meg név szerint Tóth Dezsőt, aki jelen is van, és aki Dáka község olvasáskultúrájának a vizsgálatával írta be a nevét a magyar olvasásszociológia történetébe.

Mindezen vizsgálatok eredményét én annak idején úgy foglaltam össze - elnézést, hogy magamat idézem, illetve a Könyvtáros előbb említett számát -, hogy az elmúlt évtizedekben a magyar faluban az olvasás- és könyvkultúrának minden olyan eleme erőteljes fejlődést mutatott, amely közvetlenül kapcsolódott a felhalmozói életmódhoz. Tehát magyarán mondva a könyvbirtoklás, a házi könyvtárak nagysága és elterjedése, mint ahogyan az egész országban, a faluban is megfigyelhető volt. De csökkent az olvasás gyakorisága, az olvasók száma, csökkent az olvasás presztizse is. Mégpedig az országos értéknél nagyobb mértékben. A magyar falu közönségének körülbelül fele minősül könyvolvasónak /és itt a könyvolvasó kritériuma az egy év alatt elolvasott legalább egy könyv, tehát nem szigorú ez a kritérium/, míg a 60-as években csonka fele nem olvasott a falunak, most már bő fele nem olvas. Tehát visszafejlődés tapasztalható. Mivel az országos adatok enyhe emelkedést mutatnak, a város és a falu közötti olló szétnyílásáról kezdenek beszélni ezek a tények. Ugyanigy a könyvtárhasználat terén is, mert a falusi felnőtt népességnek a 60-as évek elején 18 %-a volt a felméréseink szerint könyvtári tag, beiratkozott könyvtári tag, ez most a legutóbbi években 13 %-kal csökkent. Országos adatok is csökkenést mutatnak, de nem ilyen mértékben. Tehát a város és a falu közötti olló a könyvtárhasználat terén is szétnyílt.

Beszélhetnénk az izlés, illetve az olvasói érdeklődésen belül lejátszódó, nagyobb részét szintén nem kedvező tendenciákról, de most nem kívánok erről részletesebben szólni. A lényeg az, hogy a falu prosperáló kultúrájáról, olvasáskultúrájáról nem beszélhetünk. Mi történt? Tudjuk, hogy a magyar nép a 60-as évek végén, 70-es évek elején nagy életmódfordulatot hajtott végre, a szabadság kikapujaként a háztáji és a mellékes munka felé kapott lehetőséget, efelé lépett. Elkezdődött az a fajta önkiszákmányoló életvitel, amely azóta már a statisztikai adatok szerint is nagy mértékben szedi halálos és elnyomorodott áldozatait. Tehát nem arról van szó, hogy a falu lakosai nem akarnak olvasni, hanem arról, hogy ez a bizonyos életforma, életvitelváltás a falu népességét érintette elsősorban. Ez az életmódváltás jelentős értékrend módosulással is jár. Vizsgálati adatok tanúsítják, hogy az olvasói életmóddal olyanfajta értékek járnak együtt - most példaként említek meg néhányat - mint tudásszomj, a művészetek kedvelése, - jól figyeljünk! - a tolerancia. Erre nagyon fel kell figyelnünk ebben az intoleráns társadalomban. Ez azt jelenti tehát, hogy az olvasó, a sokat olvasó és a jobb izlésű olvasó az sokkal toleránsabb az átlagosnál. Legalábbis értékrendi, fontos dolgok kiválasztásában rejelő vizsgálati módszerünk ezt az összefüggést egyértelműen megállapítja. És az olvasó, a sokat olvasó, illetve a jó izlésű olvasó nonkomformista is. Ebből adódóan nehezebben kezelhető. Ezzel szemben milyen a nem olvasó? Vagy ha olvas az illető, akkor mondjuk lektür-centrikus olvasó, tehát főleg csak kikapcsolódásként olvas könyvet. Ez a típusú olvasó ugyan nagyon takarékos és könnyen kezelhető, mert a rendbe beilleszkedő, alkalmazkodó értékorientáció mutatható ki az ő soraikban, ugyanakkor viszont meglehetősen intoleráns. Ez a fajta nem olvasó társadalmi közeg az, amely az érvényesülést nagyon jelentős

mértékben előtérbe állítja. Tehát jobban előtérbe állítja az érvényesülést, mint a rendszeresen olvasó. Azért állítják - gondolom - egy ilyen szerény vizsgálat, teszt feladata során előtérbe, mert a nem olvasó ember a mai Magyarországon úgy érezheti, hogy könnyen tud boldogulni, és ezt a gyakran olvasónál is jobban így érezheti. Ez nem kitalálás, ez nem is puszta feltevés, ezt numerizált, empirikus táblázatokkal tudom igazolni. Most tehát adva van egy társadalom, amelyik a könyv nélkül, szellemi erőfeszítés nélkül, szellemi kultúra nélkül a társadalmi előrejutást természetesnek, sőt könnyebbnek itéli, akkor nyilvánvaló, hogy ebben a társadalomban a különböző tényezők hatására torz értékrend alakul ki. Itt térnék arra vissza, hogy mi az, amit én itt temetni szeretnék Mezősgyörgyön, egy 40 éves és egy 20 éves évforduló kapcsán. Temetni szeretném azt a voluntarista, felülről vezérelt túlállamosított közművelődési gyakorlatot, amely pont 49-ben, illetve azután lépett be ennek az országnak az életébe, és amelyik a fenti tendenciákat szülte. Én azt remélem, hogy lesz visszatérés egy olyan típusú művelődéspolitikai koncepcióhoz, mint például a szabadművelődés korszakának a koncepciói, amelynek kései gyermekeként született ez a könyvtár is. Most nagyon-nagyon örülök, hogy idősebb kollégáimnak a visszaemlékezéséből egyértelművé válhatott számomra, hogy itt egy 45 és 48 közötti demokratikus művelődésfelfogás jegyében fogant munkának az eredménye volt, és nem annak, amely azokban az időkben kezdődött - tehát nem annak a voluntarista művelődéspolitikának az eredménye, ami azután volt.

Én úgy gondolom, hogy egy intoleráns, egykönyvű rendszer nem tud olvasott és toleráns polgárokat nevelni. Azon kell fáradozni, hogy legyen pluralista, több értékben gondolkodni tudó társadalmunk és művelődéspolitikai koncepciónk, magyarul mondva legyen demokrácia, és a demokrácia, amelyből tudvalevőleg a népnek sok mindenhez köze támad, kihív egy nagyobb könyvigényt, olvasmányigényt is. Én azt hiszem, hogy a demokrácia igenis olvastat, és ebből a szempontból nekünk nem is 49, hanem az előtte való idő, és minden idő, és minden országok demokratikus példái az iránymutatóak.

Szente Ferenc: Gondolatok a nap tanulságairól ...

Kedves kollégák! Én már felkérésemkor tudtam - és azért voltam ilyen óvatos a címválasztásnál -, hogy előttem nagy valószínűséggel megszólal majd Fekete Gyula, és nekem el kell döntenem, hogy 10 vagy 5 percig akarom-e elmondani a mondókámat. Be is következett, úgyhogy kitünőek az előérzeteim.

Szeretném az első gondolatkört annak szentelni, hogy a mai nap tanulsága az, hogy össze lehet hívni két megyéből, sőt a megye határain túlról is, könyvtárosokat egy szombati napon, könyvtári ügyben, hogy egy intézménynek a jubileumi ünnepségén résztvegyenek és utána végigüljenek egy meleg teremben egy szakmai napot ott, ahol a modern média izzaszt bennünket. Mégis fontosnak tartjuk, hogy kiálljuk ezeket a kinokat. Ugyancsak ehhez illeszkedő tanulság az is, hogy lehet ilyen rendezvényt kedvesen,

barátságosan, otthoniasan szervezni egy jó háziasszony és annak segítségével. Köszönjük neki és nekik.

A következő gondolatkör a mai nap tanulságából számomra az, hogy olyan időket élünk, hogy Magyarország legnépszerűbb politikusa, az uralkodó párt kiemelkedő képviselője eljön, s egy esős délelőttön ünnepi megemlékezést tart, amelyben kimondja, hogy a kultúra legfontosabb eszköze a könyv, változatlanul legfontosabb intézménye a könyvtár. Ez az amiért mindig harcoltunk, hogy végre döbbenjenek rá politikusaink, akikre leginkább az illett az elmúlt időben, tisztelet a csekély kivételnek, magukból kiindulva azt mondták, hogy "én is jól meg vagyok nélküle". Gondolom erősen változóban van most ez a szemlélet és meg is kell hogy változzon! A világnak a jobbik részén, amelyhez Magyarország mindig is tartozni akart, és ne minősítették ez Keletnek vagy Nyugatnak, a társadalmak mélyén mozgó szellemi törekvések, jót akarások határozzák meg a társadalmak milyenségét, nem az azon uralkodó rendszerek, bár azok látszanak. Hogy a könyvtár és a könyvhöz kapcsolódó műveltség az a szellemi összefolyamatoknak az infrastruktúrája, amit elhanyagolni /és ez a Fekete Gyulával való találkozásunk/, az a jövő szempontjából életveszélyes. Csak az a társadalom engedheti meg magának, hogy a könyvtárakat elhanyagolja, amelyik lemondott a saját jövőjéről. Amelyik arra bizza magát, hogy a dolgok véletlenül történjenek, nem a társadalom maga izzadja ki magából az új értékeket, nem maga adja át az ismereteket a váltó nemzedékeknek, és a fejlődés az nem az, hogy egymásra épülnek a tudni-valók, hanem csodák történnek. Varázslók érkeznek és varázslatos ideológiák átugortatják velünk a történelmi korszakokat. /Két nagy ugrás, és a többi nagy ugrások, amelyek voltak./ Ez ugyancsak a mai nap egyik lényeges tanulsága.

Azt gondolom, hogy nagyon lényeges tanulság az is, amit Páldy Róberttől és Rácz Arankától hallottunk. Az a Veres Péter-i igazság fogalmazódik meg benne, hogy nem mindig tudjuk azt tenni, amit köll. Csak azt, amit éppen az idő enged. S adassék tisztelet mindazoknak a könyvtár-üggyel foglalkozóknak, politikusoknak, könyvtárosoknak, államigazgatási vezetőknek, akik az idő szorítása közben is, a rossz fajta zsandár jelenléte mellett is tudták, hogy vannak pontos megcsinálni valók, mind nemzeti, mind szocialista értelemben. Nem félek ettől a jelzőtől, de abban az értelemben, amit úgy hívunk, hogy a kultúrának az az értelmű demokratizálása, ami az egyenlő fölemelkedési esélyeket biztosítja. Ezt hívom szocializmusnak a kultúrában. És hittek abban, hogy ehhez érdemes egy jól működhető intézményes struktúrát létrehozni. Elsősorban inkább azt mondanám tehát, de ezt hosszan kéne fejtegetnem, amire itt nem nagyon van ma idő, hogy voltak, akiknek volt humoruk ahhoz, hogy türjék a könyvtári szakembereknek az ebbeli makacs erőfeszítéseit. Egy modern könyvtári forma az képes tartalmakat is kikényszeríteni. A magyar könyvtár-ügyben ugyanis kísértetiesen ez történt. A Rácz Aranka által meghivatkozott könyvtári kiválóságok pedig egyéb vonatkozásban is kiválóságok lettek volna, akkor is ha sorsuk nem könyvtári területre hozza őket. Így Kovács Máté, Sebestyén Géza, de Sallai István és nagyon sokan mások,

kiket nem az első vonalbéliek között említünk. Nagyon fontos ügyként kezelték a könyvtárnak rendszerszerű fejlesztését. Ennek köszönhetjük azt, hogy most nem azokkal a gondokkal kell küzdeni, amiket a másik utat, a hagyományos porosz utat választó népidemokráciák jártak.

Érdekes volt a két visszapillantó előadás olyan szempontból is, hogy minek tekintsük, hogyha most, annyiszor kitűzzük magunk elé a célt önvizsgáló, újraértékelő módon, minek tekintsük ennek a mezőszentgyörgyi könyvtárnak a 49-es avatását? Egy korszak lezárásának, egy új korszak kezdetének, egy valami jobbnak, mint ami volt, vagy egy valami rosszabbnak, mint ami lehetett volna? Tudniillik mind a kettőt ki lehetne dokumentatív módon mutatni ebben a pillanatban, amikor a mezőszentgyörgyi könyvtár megnyílik. Kérdeztem Escher Ilonától, hogy neki sikerült-e kideríteni ennek a könyvtárnak az akkori leltári összetételét? Nem sikerült nekem se, pedig én ezt többször megpróbáltam. De szemtanúk viszont vannak, akik a mezőszentgyörgyi könyvtárnak látták az akkori anyagát. Ebben a könyvtárban jelent meg demonstratív mennyiségben az a szovjet irodalom, amit aztán később, 1956, 57, 58, 59-ben mint a szovjetizmusnak az irodalmát, a szovjet irodalomnak is az alját emlegettük. Akkor azonban égre fordított szemmel és ájtatosan kellett tudomásul venni ennek az anyagnak a beözönlését. Hát az itteniek, akik ismerték a szovjet irodalmat, azok sem tudták azt, hogy ez a szovjet irodalomnak az a része volt, ami már a 30-as évek többszörös kultúra-üldöző korszakai után fennmaradhatott. Az igazi nagy szovjet írók egyszerűen nem léteztek akkor már. Tehát a szovjet irodalmat olyan irodalom reprezentálta Magyarországon is, máshol is, ami valójában nem a szovjet irodalom. Benne volt néhány olyan, amit nem engedtek kiadni a 40-es években, a végén már. Én ezeknek a történetét nagyon jól ismerem. A szakirodalomból pedig ugye a Liszenkó-Lepesinszkája-féle biológia alkalmazásának a körébe tartozó áltudományos szörnyüségek voltak a jellemzők, a 28 malacot malacozó kocáról, meg az ötezres fejőnök tapasztalataiból, és hasonló borzalmak, amiket szekérderék számra kellett 57-ben kitakarítani a könyvtárból. Tehát 49-ben a népkönyvtári mozgalomban ez is elkezdődött.

De elkezdődött az is, amiről itt ugyancsak beszéltek: a másfajta könyvtári rendszerben való gondolkodás, a gyűjteményszerűen fejlesztett falusi könyvtár, a városi könyvtárak rendszere, hálózati elv és így tovább. Tehát valójában az ünnepelni való ebben a visszatekintésben az, hogy európai, nem szégyellni való alapokon indulhatott el a könyvtárügynek a fejlesztése, és azt hiszem, hogy ez ami a fontosabb és ez az ami értékálló. Elgondolkoztam azon, hogy Pozsgay Imre elutasította a könyvtári dokumentum és a könyvtári intézmény haláláról általánosságban szóló elméletet, mondván, hogy ez egy időtálló és ezt az időt is kiálló dokumentumtípus, és az intézmény is időtálló. Érdemes azon elgondolkozni, hogy a könyvtár milyen keveset változott az évezredek folyamán. Az elv tehát az, hogy a lehetőleg jó ismerethordozók elvszerűen, rendezetten álljanak ott, és ezt valaki, egy közvetítő személy mások számára tegye hozzáférhetővé. A könyvnyomtatás óta pedig azt mondanám, hogy ez egy pillanat a könyvtárügy történetében, és hiába jelennek meg a nagy szabadpolcos terek, meg a

katalógusok, a kompjuterek a könyvtárban, a könyvtár az ahhoz képest, hogy pl. mit fejlődött a közúti közlekedés, ahhoz képest szinte moccsanatlan, alig-alig változott valamit. Ezért a könyvtárt legjobban az emberhez hasonlítom. Tudniillik az ember is borzasztó sokat változott, hogyha elkezdjük elemezni azt, ami mind a fejünkben lehetne. Elméletileg. De hát nincs a fejünkben. Minden csak lehetőség az ember számára. Maga az ember habituálisan, a kinjaival, a jóságra való vágyával, a szeretetlenségtől való szenvedésével, lényegében alig változott. Ugyanolyanok vagyunk. A könyvtár az valahogy leképezi az embernek ezt az esendőségét, ezt a nagyon nehezen változhatóságát. A könyvtár az az, amit mondtam, csúnya, mert kicsit idegen attól, amit az előbb emigy mondtam érzelmesebben, hogy ez a szellemi létezésünk infrastruktúrája, ennek a fejlesztése ez olyan befektetés, ami biztosan megtérül. Ellen-
tétben szellemi folyamatoknak a nagyiparával, ami pedig az az úgynevezett népművelés. A sokféle körrel meg egyebekkel, amit itt fölülről akarnak létrehozni, a nehézipar import nyersanyaggal, import energiával, és nem akar beindulni, pedig hát rengeteget költöttek rá. Én abban bizom, ez is a mai nap gondolati hozadéka bennem, hogy talán itt látványos változás következik be azzal az egyszerű ténnyel, hogy a maguk természetes helyére kerülhetnek a dolgok. Az az ember, akinek a lehetőségei megvannak a személyes ambícióra, tehát személyes kezdeményezésre, a vállalkozó emberekről most olyan sokat beszélünk, és olyan keveset, érdemlegeset hallunk, megvalósulót hallottunk. Ennek az egész olvasási ügynek a megváltozása és egy másfajta mozgásba kerülése a magyar társadalomban óriási mértékben függ attól, hogy van-e lehetősége az egyénnek kezdeményezésre. Az olvasás az magándolog. Olvasókört lehet létrehozni, de olyan olvasókört, ahol körszerűen olvasnak az emberek, azt úgy lehet megcsinálni, hogy egy tud olvasni, a többi analfabéta. Az olvasás magánügy. Tehát jó ha minél több olyan ember van, akinek az olvasás ahhoz kell, hogy vállalkozó ember lehessen, ezt most nagyon tág értelemben értem ezt a vállalkozást, elsősorban szellemi vállalkozásra gondolok, meg arra a parasztemberre, aki jelenleg az egy hold háztájin, majd reméljük, Isten megadja, hogy jövőre az öt hold háztájin esetleg, tehát fönnmaradva a szocialista nagyüzemnek az előnyös, jó lehetőségeivel együtt, annak érdekében fog olvasni, hogy az öt holdon hogy lehet igazán jól, rentábilisen, ökonomikusan gazdálkodni. Ehhez fog könyvet a kezébe, ehhez járhat esetleg szakfolyóiratot, amire szinte jelenleg Magyarországon nincs példa. Kiderült, hogy a mezőgazdasági szakfolyóiratok közül ezek most népszerűek, a Magyar Mezőgazdaság, meg a Kertészet és Szőlészet - ezek forognak. De érdemleges, ezt kérdeztem meg, hogy komolyan, tudományos szintű mezőgazdasági folyóiratot nem bír el ez az ország? Ugy látszik nem. Miért? Arra magán előfizető nem lenne, mert azt 250 Ft-ért kéne adni, nem tudja megvenni az az ember, aki az egy hold földön vacakol, hát ilyen néhány lenne, a folyóiratnak meg kellene egy jelentős piac, amelyik fölveszi ezt az árut. Tehát én azt gondolom, hogy ahova mindig el szoktunk jutni, hogy nekünk a legfontosabb ügyünk az, mint állampolgároknak, mint választópolgároknak harcolni a jó iskoláért. A jó

iskoláért, ami a nyiladozó társadalmi lehetőségeknek megfelelő nyitott, vállalkozó kedvű embereket nevel, mert a gyerekek körében is azért esik vissza az olvasás, mert nincs miről olvasni. Az olvasás az egy intellektuális választás. Az egy magatartás, és hogyha az utak nem arra vezetnek, nem az intellektuális önmegvalósulás felé vezetnek, akkor mi a fenéről olvasson? A segédmunkássághoz és alkoholizáláshoz nem szokás olvasni.

Ezek a gondolatok jutottak eszembe a mai nap tanulságairól.

A délutáni
tanácskozás
résztevői
Mezőszentgyörgyön

Előadó: Tóth Jánosné

A könyvtár nevelő hatása az elítéltekre

Három könyvtárunk heti 48 órán át tart nyitva. A polcokon tizenkét-ezernél több kötet vár az /átlagosan 600/ olvasóra, háromnegyed részben szépirodalmi alkotások, egynegyednyi a szakmai, tudományos, ismeretterjesztő művek aránya. A múlt évben csaknem ötvenezer volt a kölcsönzött könyvek darabszáma; állományunk gyarapítására 43.749,- Ft-ot költöttünk. Ezek a legfontosabb statisztikai adatok a Baracskai Börtön és Fogházban működő, az elítéltek nevelését, művelődését segítő könyvtárak tevékenységéről. Sorolhatnánk még más adatokat is, ám azt hiszem, a számoknál fontosabbak az emberek: hogy kik olvasnak és mit olvasnak?

A könyvtárak használatára mindenkinek joga és lehetősége van. Egyszerre két könyvet kölcsönözhetnek, két hétre. Akik börtön fokozatban töltik a szabadságvesztésüket, azok csak a saját körletükben lévő könyvtárt látogathatják. /Kivéve az Irodalmi és Könyvbarát Klub tagjait, akik időnként a fogházba is átmehetnek könyvcserére./ A fogházasok szabadon válogathatnak két könyvtár állományából, és helyben is olvashatnak újságokat, folyóiratokat, el nem vihető kézikönyveket.

Kik olvasnak? Erre a kérdésre csak megközelítő válaszokat adhatunk.

Az elítélt-állomány összetétele igen vegyes és váltakozó. Mind több a rövid /pár hónapos/ itélettel idekerülőök száma, sűrűn cserélődnek a személyek. A fogvatartottaknak átlag 45-50 százaléka beiratkozott könyvtári tag. A tényleges olvasók aránya ennél magasabb, hiszen egy-egy érdekfeszítő könyv a zárkában körbejár, négyen-öten is elolvassák.

A könyvtártagokat iskolai végzettségük szerint csoportosítva, s csak a számokat tekintve, fokozatos romlást állapíthatunk meg. Ám ez inkább javulást jelent, azt a tényt tükrözi, hogy mind kisebb számban kerülnek az elítéltek közé magasabb képzettségűek. Koruk körülhatárolhatóbb: huszoneves az olvasók 45 százaléka, s csaknem hajszára ugyanannyi a 30-35 év közöttiek száma.

Kisebbségben vannak azok, akik már kint is könyvtárlátogatók, könyvforgatók voltak. Többségük itt válik rendszeres olvasóvá. Egyrészt: itt több az idejük hozzá, nem vonja el őket a könyvtől a család, a különmunka vagy a kocsmá. Aztán: itt közvetlen közelükben van a /mindennap nyitvartartó/ könyvtár, nem jelent különösebb fáradságot a felkeresése. A környezet hatása is számottevő. Megfigyeltük, hogy ha valamelyik zárkába bekerül egy könyvedvelő ember, ott hamarosan jelentősen megnő az

olvasók, könyvtárlátogatók száma.

Mit olvasnak? Erre a nagyon izgalmas kérdésre már könnyebb a válasz.

A fogház két könyvtárát némileg szakosítottuk. Az egyikben a könnyebb fajsúlyú olvasmány a tömegesebb, külön turkáló van a legkeresettebb /kalandos, bűnügyi, sci-fi/ könyvekből. A másikban jobbára a nagyobb irodalmi értékkel bíró művek találhatók.

Könyvtáraink szabadpolcosak. Némi böngészés után az elítélt maga emeli le onnan a neki tetsző könyvet. Természetesen igyekszünk - kellő tapintattal - irányítani, befolyásolni is a választást.

A közvetlen ráhatás a könyvtáros, vagy valamelyik olvasótárs tanácsa, ajánlása. A közvetett irányításnak több formáját alkalmazzuk. Például: szellemi vetélkedőket rendezünk egyes írókról; az intézeti stúdió műsorában ismertetjük /és a faliújságra is kifüggesztjük/ az új könyvek listáját. Befolyásoló erővel bírnak az évente 5-6 alkalommal megtartott könyvvásárok is. Az ott látott műveket keresni kezdi a könyvtárakban. Ajánlják magukat a könyvek is. Leginkább a küllemükkel. A kopottabb könyvekhez nagyobb a bizodalom, ha látszik rajta, hogy sok kézen ment keresztül, akkor az vélhetően jó könyv.

Tagadhatatlanul nagyobb a forgalom a "turkálós" könyvtárunkban, az bonyolítja le a forgalom 60 %-át. De a tartalmasabb könyveknek is vannak hívei, barátai. Az ő érdeklődésüket vizsgáljuk meg egy kicsit közelebbről.

Az olvasmányok megválasztásában felsejlik valami térbeni és időbeni elvágyódás. /Ez az olvasók speciális helyzetéből ered./ Ezért keresettek a földrajzi könyvek, útleírások. Időben vagy előre menekülnek /innen a tudományos-fantasztikus művek népszerűsége/ vagy vissza a történelembe.

A romantika nagy vonzerő. A verskötetek kölcsönzési aránya meglepően magas. A sztár vitathatatlanul Petőfi. Ez nem meglepő, az viszont feljegyzésre méltó, hogy Vörösmarty is a "top-listán" van. A magyar próza mesterei közül Jókai verhetetlenül vezet. Századunk klasszikusai közül Móricz Zsigmondé a palma. Ellentételként fussuk végig pl. a K-betűs polcot. Karinthy méltatlanul kevesen forgatják, Kassák, Kodolányi, Kosztolányi kötetei szinte érintetlenek. A kortárs írók versengésében nálunk is a Berkesi-Szilvási-Moldova hármas áll a dobogón.

A legkapósabb könyv Victor Hugó Nyomorultakja. Legolvasottabb külföldi klasszikusok: Stendhal, Dumas, Sienkiewicz, Tolsztoj; a kortárs kategóriában Robert Merle, Joseph Heller, Norman Mailer, Robin Cook a kedvencek.

Egy kölcsönzési órát végigfigyelve, feljegyeztem néhány adatot:
Sz.Gy. irnok /26 éves, érettségizett/ Móricz kisregényeit és Tatay Sándor Vulkán című könyvét viszi el.

Ketten jönnek ugyanabból a zárkából, John Knittel Via Mala című regényét hozta vissza az egyik, társa máris iratja át a saját nevére.

P. I. /34 éves, segédmunkás/ Heller: Gold a mennyországba megy és Heinrich Böll: És száját nem nyitotta szóra című könyvével a hóna alatt távozik.

N. A. /60 éves, éjjeliőr/ egy Csokonai és egy Eötvös József kötetet választ olvasmányul.

Üres kézzel, csalódottan távozik egy 40 év körüli elitelt, Szilvásit keresett volna, nem talált.

Sz. L. /21 éves, érettségizett/ egy Krúdy kötetet választott, a könyvtáros ajánlására elviszi mellé Murphy /kis/ asszony törvénykönyvét.

K. L. /56 éves, irnok, főiskolát végzett/ a dokumentirodalmat kedveli, Sára Sándor Pergőtüzével távozik.

B. L. /26 éves, segédmunkás/ Arthur Hailey valamelyik könyvét szeretné, de mind kézben van, végül A házaselet ábécéjét és Villon verseit viszi el.

B. F. /19 éves, segédmunkás/ tanácstalanul böngészget, a könyvtáros segítségével a mexikói szerelmes novellák gyűjteménye és Erdődy János: Rekviem Firenzéért című műve mellett dönt.

H. S. /26 éves/ tasakjába két karton kerül: Szilágyi Vilmos: Nyitott házasság; Szerb Antal: A varázsló eltöri pálcáját. Ez utóbbi meglep. Kiderül, hogy szedő volt a szakmája, innen a mélyebb ismeretsége és barátsága a könyvekkel.

Végére maradt a legsarkalatosabb kérdés: van-e nevelő hatása a könyvtáraknak?

Feltétlenül!

A könyvbetemetkezés elvonja a figyelmet a rossz gondolatoktól, a meddő önemésztéstől; ugyanakkor segít a világ, s benne magunk megismerésében; megvéd a közvetlen környezet káros hatásától; lerövidíti a kinosan hosszú órákat, napokat, éveket.

Mérhető-e ez a hatás? Az SI-rendszerbe tartozó mértékegységekkel nem. De a tapasztalat mérlegén igen. Minden nevelő tudja, látja, tapasztalja: a könyvforgató elitelt jelleme, fegyelme, magatartása hogyan formálódik előnyösen.

Sok embert szoktatunk rá a rendszeres olvasásra, ez már önmagában is nagy eredmény. De minden könyvtáros tudja: az olvasót nemcsak megszerezni, megtartani is nehéz.

Hogy szabadulásuk után mi lesz eliteltjeinkkel, azt nehezen tudjuk figyelemmel kísérni. Azt sem tudjuk, megmaradnak-e a könyvek barátainak? Lesz-e módjuk, idejük az olvasásra? Lesz-e könyvtár karnyújtásnyira tőlük? Lesz-e kar, amely kinyúl értük, az olvasóért, az emberért?

Zsoldos Lajos

MUTATÓ AZ 1988. ÉVI STATISZTIKÁHOZ

Aba	20	Mány	50
Adony	26	Martonvásár.....	18
Alap	45	Mezőfalva	17
Alcsutdoboz	60	Mezőszilas-Igar.....	24
Alsószentiván	78	Mór-Felsődobos.....	3
Bakonycsernye	29	Nádasdladány-Jenő.....	30
Balinka	70	Nagykarácsony.....	59
Baracs	36	Nagylók.....	67
Baracska	37	Nagyveleg.....	81
Beloianisz	61	Nagyvenyim.....	33
Besnyő	53	Pákozd.....	44
Bicske-Csabdi	5	Pátka.....	56
Bodajk	22	Pázmánd.....	48
Cece-Sáregres-Vajta	15	Perkáta.....	23
Csákberény	69	Polgárdi-Füle.....	10
Csákvár-Bodmér-Vértessb. . .	11	Pusztaszabolcs.....	12
Csókakó	73	Pusztavám.....	40
Csór	58	Rácalmás-Kulcs.....	21
Csősz	72	Ráckeresztur.....	31
Dég	41	Sárbogárd-Pusztægres....	4
Dunaújváros/szaksz./.....	2	Sárkeresztur-Moha.....	68
Előszállítás.....	25	Sárkeresztur.....	46
Enying-Mátyásdomb.....	6	Sárosd.....	28
Ercsi.....	8	Sárszentágota.....	62
Etyek.....	27	Sárszentmihály-Sárkeszi...	32
Fehérvárcsurgó	54	Seregélyes.....	16
Felcsut.....	57	Soponya.....	43
Gánt.....	77	Söréd.....	82
Gárdony-Agárd-Dinnyés....	9	Szabadbattyán-Kőszárhegy-	
Hantos.....	76	Urhida.....	13
Iszkaszentgyörgy.....	64	Szabadegyháza.....	49
Isztimér.....	71	Szár-Ujbarok.....	52
Ivánca.....	39	Szárliget.....	66
Kajászó.....	74	Székesfehérvár.....	1 - 2
Káloz.....	34	Tabajd.....	75
Kincsesbánya/szaksz./.....	9	Tác.....	65
Kisapostag.....	80	Tordas-Gyuró.....	42
Kisláng.....	38	Vál.....	47
Lajoskomárom-Mezőkomárom-		Velence-Kápolnásnység-Nadap-	
Szabadhidvég.....	14	Sukoró.....	7
Lepsény-Mezőszentgyörgy...	19	Vereb.....	79
Lovasberény.....	35	Vértessacsa.....	55
Magyaralmás.....	63	Zámoly.....	51

FEJÉR MEGYE TELEPÜLÉSEINEK KÖZMŰVELŐDÉSI

S. s. z. á. n.	Város, község	Az 1985. évi népszámlálásán	Szolgáltató helyek száma	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						
				A könyvtár alapterülete m ²	Foglalkozást könyvtárak száma	Az állomány gvarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leltárba vett állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periodikumok példányszáma
						eredeti költségvetésből	összesen			
1.	Megyei Könyvtár	-	1	2 390	26	735 857	946 264	10 337	252 327	1 050
2.	Városi Könyvtár	-	13	1 220	20	877 183	877 183	10 734	222 034	685
	Székesfehérvár összesen	109 060	14	3 610	46	1 613 040	1 823 447	21 071	474 361	1 735
3.	MÖR-Felsődobos	14 453	4	590	14	167 576	178 571	2 470	96 872	288
4.	SÁRBOGÁRD-Pusztagegres	12 795	5	445	9	148 217	148 217	2 286	62 393	141
5.	BICSKE-Csabdi-Óbarok	12 724	6	515	7	179 496	185 058	2 974	63 309	177
6.	ENYING-Balatonbozsok -Leshegy - Mátyásdomb	8 166	4	371	3	64 953	64 953	1 054	28 780	47
7.	VELENCE-Kápolnásnyék -Nadap - Sukoró	8 143	5	338	2	77 665	152 708	2 626	32 995	42
8.	ERCSI	7 844	1	152	2	70 000	80 970	1 158	19 892	57
9.	GÁRDONY-Agárd - Dinnyés	7 550	3	288	3	90 000	99 979	1 563	26 571	78
10.	POLGÁRDI - Füle	6 904	2	167	1	66 233	66 233	1 092	21 070	48
11.	CSÁKVÁR - Bodmér -Vértesszőlős	6 071	3	216	2	71 831	76 349	926	26 346	70
12.	PUSZTASZABOLCS	5 912	1	88	1	40 000	43 341	698	12 203	35
13.	SZABADBATTYÁN - Kőszárhegy -Urhida	5 670	3	161	1	54 300	54 300	748	13 672	51
14.	LAJOSKOMÁROM - Mezőkomárom -Szabadhidvég	4 756	3	210	1	50 000	54 300	929	22 834	20
15.	CECE - Sáregres - Vajta	4 676	3	262	1	47 570	48 173	712	21 291	37
16.	SEREGÉLYES - Szőlőhegy	4 671	2	141	1	54 394	54 394	894	13 368	17
17.	MEZŐFALVA	4 632	1	130	2	43 556	43 556	790	20 210	51
18.	MARTONVÁSÁR	4 367	1	115	1	52 422	52 542	794	15 360	75
19.	LEPSÉNY - Mezőszentgyörgy	4 179	2	92	-	30 017	30 017	466	15 399	10
20.	ABA - Belsőbáránd	3 995	2	99	-	24 214	25 568	453	9 712	14

KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA 1988-BAN

E s o r s z á s	FORGALMI ADATOK						V I S Z O N Y S Z Á M O K									
	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóellátottság áll. egység / olvasó	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Látogatási intenzitás összes lát. / olvasó	Forgási sebesség kölcs. köt. / helyben lévő áll.	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerz. áll.egys. átl. ár Ft/beszerzett áll.egys.	Tárolási index áll. egys./m ³	
				Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött áll. egységek száma										
1.	8 270	88 662	165 932	1 638	15 947	24 510	2,3	30,5	7,6	20,1	10,7	0,7	8,70	91,50	106	
2.	11 395	128 785	232 092	5 423	69 300	99 715	2,0	19,5	10,4	20,4	11,3	1,0	8,00	81,70	182	
	19 665	217 447	398 024	7 061	85 247	124 225	4,3	24,1	18,0	20,2	11,0	0,8	16,70	86,50	131	
3.	3 507	35 664	63 204	1 789	19 523	26 991	6,7	27,6	24,3	18,0	10,2	0,7	12,40	72,30	164	
4.	2 368	22 131	56 914	1 252	13 837	28 025	4,9	26,3	18,5	24,0	9,3	0,9	11,60	64,80	140	
5.	2 237	27 302	48 256	866	11 738	14 666	5,0	28,3	17,6	21,6	12,2	0,8	14,50	62,20	123	
6.	1 004	12 125	19 449	554	7 253	8 147	3,5	28,7	12,3	19,4	12,0	0,7	8,00	61,60	78	
7.	1 268	9 329	21 090	632	5 666	10 391	4,0	26,0	15,6	16,6	7,4	0,6	18,80	58,20	98	
8.	965	9 780	25 368	525	5 887	12 659	2,5	20,6	12,3	26,3	10,1	1,3	10,30	69,90	131	
9.	1 778	14 721	31 809	664	7 927	10 558	3,5	14,9	23,5	17,9	8,3	1,2	13,20	64,00	92	
10.	1 000	10 229	30 233	557	6 170	16 522	3,0	21,0	14,5	30,2	10,2	1,4	9,60	60,70	126	
11.	739	9 003	19 040	325	4 941	8 751	4,3	35,7	12,2	25,8	12,2	0,7	12,60	82,50	122	
12.	690	5 021	13 938	394	3 622	8 149	2,0	17,7	11,7	20,2	7,3	1,1	7,30	62,10	139	
13.	1 099	11 724	33 569	445	6 608	18 727	2,4	12,4	19,4	30,5	10,7	2,5	9,60	72,60	85	
14.	545	6 083	16 224	317	3 911	9 339	4,8	41,9	11,5	29,8	11,2	0,7	11,40	58,40	109	
15.	705	8 267	15 935	355	4 715	7 697	4,6	30,2	15,0	22,6	11,7	0,7	10,30	67,70	81	
16.	560	17 669	22 394	358	14 802	15 520	2,9	23,9	12,0	40,0	31,6	1,7	11,60	60,80	95	
17.	927	8 854	21 947	496	4 061	8 068	4,4	21,8	20,0	23,7	9,6	1,0	9,40	55,10	155	
18.	666	9 085	11 490	379	5 422	5 770	3,5	23,0	15,3	17,3	13,6	0,7	12,00	66,20	134	
19.	477	4 795	16 342	267	3 225	9 626	3,7	32,3	11,4	34,3	10,0	1,0	7,20	64,40	167	
20.	350	3 560	8 195	208	2 447	4 831	2,4	27,7	8,8	23,4	10,2	0,8	6,40	56,40	98	

E N S E R S E S	Város, község	Az 1985. évi népességszám	Szolgáltató helyek száma	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						
				A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozású könyvtárosok száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leltárba vett állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periodikumok példányszáma
						eredeti költse- g- vetésből	össze- sen			
21.	RÁCALMÁS-Kulcs	3 822	2	104	1	30 000	42 549	700	12 603	41
22.	BODÁK	3 800	1	150	1	48 687	48 687	732	12 771	34
23.	PERKÁTA	3 761	1	260	2	51 638	51 638	719	14 289	59
24.	MEZŐSZILAS- Igar Vámszőlőhegy	3 615	3	315	-	30 435	35 798	621	19 037	11
25.	ELŐSZÁLLÁS- Kissenmiklós	3 587	3	203	1	29 875	30 401	521	14 900	37
26.	ADONY	3 446	1	102	1	30 000	34 492	517	13 481	59
27.	ÉTYEK	3 214	1	158	1	37 316	42 396	661	15 720	29
28.	SÁROSD	3 203	1	98	1	26 653	26 653	584	10 690	12
29.	BAKONYCSEPERNYE-Béketelep	3 195	2	94	1	26 094	26 094	366	12 724	25
30.	NÁDASDLADÁNY-Jenő	2 891	2	113	-	25 000	25 635	404	10 881	8
31.	RÁCKERE SZTÜR	2 813	1	60	-	4 904	4 904	81	4 855	-
32.	SÁRSZENTMIHÁLY-Sárkeszi	2 779	2	104	-	15 445	15 656	494	8 930	8
33.	NAGYVENYIM	2 776	1	83	1	32 034	32 034	547	10 286	14
34.	KÁLOZ	2 684	1	60	1	20 000	20 120	368	13 024	10
35.	LOVASBERÉNY	2 623	1	54	1	14 959	17 625	302	6 441	7
36.	BARACS-Apátszállás	2 585	2	76	1	40 000	52 404	870	14 076	35
37.	BARACSKA	2 533	1	33	-	16 544	16 544	248	5 791	4
38.	KISLÁNG	2 481	1	91	1	25 000	29 481	491	9 308	50
39.	IVÁNCSA	2 474	1	72	1	22 857	22 857	337	9 243	31
40.	PUSZTAVÁM	2 470	1	125	-	30 318	37 876	671	11 578	10
41.	DÉG	2 458	1	100	-	17 024	17 024	353	10 742	10
42.	TORDAS-Gyűrő	2 259	2	29	-	3 301	3 301	59	9 832	-
43.	SOPONYA	2 253	1	40	-	14 345	14 345	222	5 833	5
44.	PÁKOZD	2 206	1	56	-	18 218	18 218	285	8 542	8

S o r s z á m	FORGALMI ADATOK					V I S Z O N Y S Z Á M O K									
	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött áll. egységek száma	Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóellátottság áll. egység / olvasó	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Látogatási intenzitás összes lát. / olvasó	Forgási sebesség kölcs. köt. / helyben lévő áll.	Reszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerez. áll. egys. átl. ár Ft/beszerezett áll. egys.	Tárolási index áll. egys./m ²
21.	311	4 145	7 261	150	2 129	3 347	3,3	40,5	8,1	23,3	13,3	0,6	11,10	60,80	121
22.	484	3 803	6 385	260	2 366	2 678	3,4	26,4	12,7	13,2	7,9	0,5	12,80	66,50	85
23.	728	13 430	20 224	290	7 123	8 122	3,8	19,6	19,4	27,8	18,4	1,4	13,70	71,80	55
24.	619	4 734	9 082	252	3 228	4 901	5,3	30,8	17,1	14,7	7,6	0,5	9,90	57,60	60
25.	576	7 437	15 676	305	4 709	8 872	4,2	25,9	16,0	27,2	12,9	1,0	8,50	58,40	73
26.	488	3 767	7 483	339	2 577	4 733	3,9	27,6	14,2	15,3	7,7	0,6	10,00	66,70	132
27.	-	-	-	-	-	-	4,9	-	-	-	-	-	13,20	64,10	99
28.	487	4 639	8 167	274	2 771	4 269	3,3	22,0	15,2	16,8	9,5	0,8	8,30	45,60	109
29.	345	4 911	14 852	228	3 378	8 505	4,0	36,9	10,8	43,0	14,2	1,2	8,20	71,30	135
30.	354	4 304	10 497	204	2 617	5 627	3,8	30,7	12,2	29,7	12,2	1,0	8,90	63,50	96
31.	79	368	1 385	63	277	918	1,7	61,5	2,8	17,5	4,7	0,3	1,70	60,50	81
32.	186	1 106	3 043	131	753	2 097	3,2	48,0	6,7	16,4	5,9	0,3	5,60	31,70	86
33.	235	837	2 534	131	529	1 470	3,7	43,8	8,5	10,8	3,6	0,2	11,50	58,60	122
34.	158	741	1 584	102	475	844	4,9	82,4	5,9	10,0	4,7	0,1	7,50	54,70	217
35.	366	4 016	18 370	222	2 770	12 508	2,5	17,6	14,0	50,2	11,0	2,9	6,70	58,40	119
36.	612	8 618	11 536	257	6 734	6 803	5,4	23,0	23,7	18,8	14,0	0,8	20,30	60,20	185
37.	162	2 358	7 033	45	1 458	4 006	2,3	35,7	6,4	43,4	14,6	1,2	6,50	66,70	175
38.	439	4 276	4 534	221	3 550	2 710	3,8	21,2	17,7	10,3	9,7	0,5	11,90	60,00	102
39.	315	2 402	6 114	181	1 463	3 443	3,7	29,3	12,7	19,4	7,6	0,7	9,20	67,80	128
40.	288	1 948	4 743	141	1 118	2 495	4,7	40,2	11,7	16,5	6,8	0,4	15,30	56,40	93
41.	183	1 649	3 095	154	1 409	2 830	4,4	58,7	7,4	16,9	9,0	0,3	6,90	48,20	107
42.	230	1 653	6 289	120	1 160	4 101	4,4	42,7	10,2	27,3	7,2	0,6	1,50	55,90	339
43.	114	788	2 087	44	659	1 689	2,6	51,2	5,0	18,3	6,9	0,4	6,40	64,60	146
44.	300	2 827	8 863	157	1 644	4 223	3,9	28,5	13,6	29,5	9,4	1,0	8,30	63,90	153

E r t e s z e s	Város, község	Az 1985. évi népességszám	Szolgáltató helyek száma	A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozású könyvtárosok száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leltárba vett állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periodikumok példányszáma
						eredeti költés- vetésből	össze- sen			
45.	ALAP	2 169	1	45	-	13 000	14 652	232	5 840	6
46.	SÁRKERESZTUR	2 131	1	37	-	10 879	10 879	167	4 619	2
47.	VÁL	2 117	1	110	-	17 540	17 540	235	9 029	5
48.	PÁZMÁND	2 115	1	64	-	17 988	21 874	367	5 967	16
49.	SZABADEGYHÁZA	2 064	1	52	-	10 000	10 848	230	6 366	31
50.	MÁNY	2 018	1	45	-	14 789	14 849	247	7 394	16
51.	ZÁMOLY	2 018	1	40	-	27 805	27 957	455	7 925	19
52.	SZÁR-Ujbarok	1 934	2	48	-	29 231	32 438	482	6 943	11
53.	BESNYŐ	1 835	1	48	-	17 679	17 679	325	6 320	2
54.	FEHÉRVÁRCSURGÓ	1 829	1	110	-	9 621	9 621	129	7 819	30
55.	VÉRTESACSA	1 726	1	164	-	14 081	17 246	290	6 575	13
56.	PÁTKA	1 632	1	32	-	15 000	19 063	291	6 604	-
57.	FELCSUTI	1 559	1	42	-	13 052	13 052	176	7 293	14
58.	CSÓR	1 502	1	42	-	20 000	22 590	395	6 541	3
59.	NAGYKARÁCSONY	1 500	1	28	1	10 000	12 245	206	5 430	10
60.	ALCSUTDOBOZ	1 499	1	39	1	14 469	14 469	173	7 805	34
61.	BELOJANNSZ	1 451	1	80	-	9 614	10 496	195	7 117	7
62.	SÁRSZENTÁGOTA	1 449	1	25	-	9 477	9 477	170	5 180	-
63.	MAGYARALMÁS	1 384	1	80	-	4 964	4 964	78	6 840	20
64.	ISZKASZENTGYÖRGY	1 372	1	70	-	15 600	15 960	287	7 225	6
65.	IÁC	1 370	1	16	-	13 999	13 999	198	4 285	2
66.	SZÁRLLIGET	1 368	1	25	-	16 800	16 800	321	3 983	6
67.	NAGYLÓK	1 327	1	12	-	7 683	7 683	159	5 842	4
68.	SÁRKERESZTES-Moha	1 291	2	36	-	9 984	9 984	164	5 890	-

MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

E S Z A R S Z	FORGALMI ADATOK						V I S Z O N Y S Z Á M O K								
	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóellátottság áll. egység / olvasó	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Látogatási intenzitás összes lát. / olvasó	Forgási sebesség kölcs. köt. / helyben lévő áll.	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerz. áll.egys. átl. ár Ft/beszerzett áll.egys.	Tárolási index áll. egys./m ²
				Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött áll. egységek száma									
45.	269	2 998	4 528	164	1 793	2 676	2,7	21,7	12,4	16,8	11,1	0,8	6,80	63,20	130
46.	117	730	3 131	56	359	1 449	2,2	39,5	5,5	26,8	6,2	0,7	5,10	65,10	125
47.	402	4 216	6 543	191	3 618	4 464	4,3	22,3	19,0	16,2	10,4	0,7	8,30	74,60	82
48.	300	2 025	5 350	194	1 325	3 441	2,8	19,9	14,2	17,8	6,8	0,9	10,30	59,60	93
49.	171	1 522	1 829	111	819	1 247	3,0	37,2	8,3	10,7	9,0	0,3	5,30	47,20	122
50.	264	2 996	8 198	136	1 673	3 996	3,7	28,0	13,0	31,0	11,3	1,1	7,40	60,10	164
51.	201	1 472	5 748	93	805	2 285	3,9	39,4	10,0	28,6	7,3	0,7	13,90	61,40	198
52.	342	3 298	7 839	72	1 700	3 794	3,6	20,3	17,7	22,9	9,6	1,1	16,80	67,30	145
53.	132	1 315	7 891	78	1 044	6 436	3,4	47,9	7,2	59,8	10,0	1,2	9,60	54,40	132
54.	60	1 049	1 584	30	741	1 002	4,3	130,3	3,3	26,4	17,5	0,2	5,30	74,60	71
55.	114	888	2 710	69	575	1 480	3,8	57,7	6,6	23,8	7,8	0,4	10,00	59,50	40
56.	128	1 103	4 429	84	922	3 650	4,0	51,6	7,8	34,6	8,6	0,7	11,70	65,50	206
57.	102	610	1 898	41	337	1 013	4,7	70,1	6,7	18,3	5,9	0,3	8,40	74,20	174
58.	151	1 991	8 282	83	1 461	5 155	4,4	43,3	10,0	54,8	13,2	1,3	15,00	57,20	156
59.	226	1 961	4 983	115	1 353	3 239	3,6	24,0	15,0	22,0	8,7	0,9	8,20	59,40	194
60.	114	389	901	64	254	676	5,2	68,5	7,6	7,9	3,4	0,1	9,70	83,60	200
61.	186	1 610	2 742	121	1 144	2 050	4,9	38,3	12,8	14,7	8,7	0,4	7,20	53,80	89
62.	163	1 012	2 217	33	676	1 377	3,6	31,8	11,2	13,6	6,2	0,4	6,50	55,70	207
63.	123	1 930	2 095	81	1 417	1 256	4,9	55,6	8,9	17,0	15,7	0,3	3,60	63,60	86
64.	230	1 547	5 046	132	1 128	3 260	5,3	31,4	16,8	21,9	6,7	0,7	11,60	55,60	103
65.	97	412	1 403	64	298	868	3,1	44,2	7,0	14,5	4,2	0,3	10,20	70,70	268
66.	245	1 797	3 511	136	798	2 004	2,9	16,3	17,9	14,3	7,3	0,9	12,30	52,30	160
67.	128	1 960	6 742	92	1 565	4 965	4,4	39,5	11,2	45,6	13,2	1,2	5,80	48,30	487
68.	202	1 259	2 901	80	770	1 656	4,6	29,2	15,6	14,4	6,2	0,5	7,70	60,90	164

E R T E S I T E S	Város, község	Az 1985. évi népességszám	Szolgáltató helyek száma	A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozású könyvtárosok száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leltárba vett állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periodikumok példányszáma
						eredeti költség- vetésből	Össze- sen			
69.	CSÁKBERÉNY	1 188	1	30	-	13 746	13 866	267	5 211	11
70.	BALINKA	1 154	1	32	-	13 255	15 191	268	6 270	6
71.	ISZTIMÉR	1 096	1	45	-	12 747	14 662	246	6 327	3
72.	CSŐSZ	1 021	1	60	-	13 446	13 446	254	3 904	8
73.	CSÓKAKŐ	994	1	36	-	10 593	10 774	180	5 169	8
74.	KAJÁSZÓ	992	1	40	-	9 790	9 790	145	3 899	17
75.	TABAD	984	1	50	-	6 086	6 132	98	4 409	9
76.	HANTOS	970	1	16	-	8 568	8 568	144	4 904	7
77.	GÁNT	858	1	60	-	9 935	10 717	181	5 256	5
78.	ALSÓSZENTIVÁN	845	1	43	-	8 000	9 355	183	4 886	3
79.	VEREB	836	1	55	-	7 297	7 297	209	4 229	6
80.	KISAPOSTAG	721	1	37	-	10 000	10 107	162	3 764	17
81.	NAGYVELEG	685	1	50	-	9 209	9 209	121	4 855	9
82.	SÖRÉD	374	1	8	-	386	386	10	3 024	-
TANÁCSI KÖNYVTÁRAK										
	BICSKE ÉS KÖRZETE	36 072	20	1 472	11	424 626	447 046	6 764	164 062	389
	DUNAUVIÁROS KÖRZETE	49 159	19	1 523	14	442 157	489 673	7 826	168 669	455
	GÁRDONY ÉS KÖRZETE	35 256	18	1 104	7	323 164	418 941	6 889	126 231	253
	MÓR ÉS KÖRZETE	32 622	16	1 350	16	347 196	369 901	5 538	179 460	444
	SÁRBOGÁRD ÉS KÖRZETE	45 142	24	1 720	13	405 686	419 927	7 138	197 648	294
	SZÉKESFÉHÉRVÁR ÉS KÖRZETE	161 623	42	5 244	53	2 087 775	2 307 965	29 142	647 084	2 031
	ÖSSZESEN:	359 874	139	12 413	114	4 030 624	4 453 453	63 297	1 483 154	3 866

MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

S o r s z á m	FORGALMI ADATOK			V I S Z O N Y S Z Á M O K											
	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóellátottság áll. egység / olvasó	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Látogatási intenzitás összes lát. / olvasó	Forgási sebesség kölcs. köt. / helyben lévő áll.	Beszerezési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerez. áll. egys. átl. ár Ft/beszerezett áll. egys.	Tárolási indg ² áll. egys./m ²
69.	264	2 826	11 364	129	1 645	6 296	4,4	19,7	22,2	43,0	10,7	2,2	11,70	51,90	172
70.	146	1 195	5 771	44	605	2 889	5,4	42,9	12,7	39,5	8,2	0,9	13,20	56,70	196
71.	122	893	2 894	99	745	2 322	5,8	51,9	11,1	23,7	7,3	0,5	13,40	59,60	141
72.	134	1 226	3 528	76	778	1 954	3,8	29,1	13,1	26,3	9,1	0,9	13,20	52,90	65
73.	178	1 170	3 183	91	743	1 985	5,2	29,0	17,9	17,9	6,6	0,6	10,80	59,90	124
74.	196	2 724	4 457	53	1 423	2 040	3,9	19,9	19,8	22,7	13,9	1,1	9,90	67,50	97
75.	178	1 953	4 355	66	1 117	2 245	4,5	24,8	18,0	24,5	11,0	1,0	6,20	62,60	88
76.	221	1 051	1 735	90	640	1 081	5,0	22,2	22,8	7,9	4,8	0,4	8,80	59,50	307
77.	119	566	1 814	60	359	877	6,1	44,2	13,9	15,2	4,8	0,3	12,50	59,20	88
78.	65	336	575	53	304	547	5,8	75,2	7,7	8,8	5,2	0,1	11,10	51,10	114
79.	90	685	2 896	47	589	2 432	5,0	47,0	10,8	32,2	7,6	0,7	8,70	34,90	77
80.	90	927	1 019	57	583	747	5,2	41,8	12,5	11,3	10,3	0,3	14,00	62,40	102
81.	99	1 517	3 657	52	945	2 261	7,0	49,0	14,5	36,9	15,3	0,8	13,40	76,10	97
82.	18	159	177	14	140	128	8,0	168,0	4,8	9,8	8,8	0,1	1,00	38,60	378
	4 860	53 018	105 065	2 026	27 110	43 966	4,5	33,8	13,5	21,6	10,9	0,6	12,40	66,10	111
	6 560	70 476	150 101	3 502	43 235	79 056	3,4	25,7	13,3	22,9	10,7	0,9	10,00	62,60	111
	5 484	50 526	122 074	2 597	30 306	63 120	3,6	23,0	15,6	22,3	9,2	1,0	11,90	60,80	114
	5 634	57 065	119 909	2 948	33 366	58 808	5,5	31,9	17,3	21,3	10,1	0,7	11,30	66,80	133
	6 219	57 873	131 758	3 305	36 502	71 247	4,4	31,8	13,8	21,2	9,3	0,7	9,30	58,80	115
	26 263	295 930	575 275	10 578	138 571	224 899	4,0	24,6	16,2	21,9	11,3	0,9	14,30	79,20	123
	55 020	584 888	1 204 184	24 956	309 090	541 096	4,1	27,0	15,3	21,9	10,6	0,8	12,40	70,40	120

FORGALMI ADATOK										V I S Z O N Y S Z Á M O K																			
S o r s z á m										14 éves és fiatalabb		Ellátottság áll. egység / dolgozó		Olvásóellátottság áll. egység / olvasó		Olvásóarány olvasó / dolgozó %		Olvásóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó		Látogatási intenzitás összes lát. / olvasó		Forgási sebesség kölcs. köt. / helyben lévő áll.		Beszerzési kvóta kiegészített Ft/dolgozó		Beszerz. áll.egys. átl. ár Ft/beszerzett áll.egys.		Tárolási index áll. egys./m ²	
Beiratkozott olvasók száma		Látogatók száma		Kölcsönzött allomány egységek száma		Beiratkozott olvasók száma		Látogatók száma		Kölcsönzött áll. egységek száma																			
1.	194	1 012	2 299	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20,70	70,00	743								
2.	15 731	120 743	355 137	4 869	39 965	93 418	4,8	18,9	25,4	22,6	8	1,2	14,60	89,20	90														
3.	5 684	55 497	110 350	1 388	16 076	25 091	-	19,1	-	19,4	10	1,0	-	98,70	151														
4.	1 914	11 121	31 341	494	4 115	8 263	-	24,9	-	16,4	6	0,6	-	73,70	242														
5.	1 165	12 363	44 373	-	-	-	5,1	18,3	28,1	38,0	11	2,0	22,30	83,30	296														
6.	430	8 883	7 647	34	805	453	-	36,9	-	17,8	21	0,5	-	-	62														
7.	1 117	6 426	20 424	246	2 097	5 650	-	27,0	-	18,3	6	0,7	-	87,00	285														
8.	631	5 289	9 772	-	-	-	-	13,8	-	15,5	8	1,1	-	95,60	120														
9.	384	4 932	7 818	178	2 350	3 576	11,5	40,3	28,6	20,3	13	0,5	32,10	84,00	108														
10.	2 127	3 113	5 375	474	399	1 030	-	1,8	-	2,5	1	1,4	-	-	324														
11.	340	2 903	7 057	131	1 281	1 712	-	37,2	-	20,7	8	0,5	-	83,90	191														
12.	321	3 066	8 041	99	1 120	3 585	-	42,5	-	25,0	10	0,6	-	77,60	170														
13.	595	8 170	16 919	92	1 934	3 358	-	30,0	-	28,4	14	1,0	-	68,10	171														
14.	284	1 792	8 213	-	-	-	2,9	13,9	21,2	28,9	6	2,0	-	-	123														
15.	227	1 798	4 047	48	862	1 701	-	17,6	-	17,8	8	1,0	-	-	80														
16.	298	3 274	4 832	87	687	1 804	-	21,9	-	16,2	11	0,7	-	-	72														
17.	99	574	1 093	-	-	-	3,0	27,7	10,8	11,0	6	0,4	-	-	152														
18.	98	218	361	-	-	-	3,0	22,8	13,3	3,7	2	0,2	-	-	-														
19.	114	767	2 348	-	-	-	3,9	28,7	13,4	20,6	7	0,7	-	-	130														
20.	92	177	389	-	-	-	2,8	21,0	13,3	4,2	2	0,2	-	-	-														
21.	24	265	394	-	-	-	2,7	64,3	4,3	16,4	11	0,2	-	-	77														
22.	39	76	186	-	-	-	3,2	55,5	5,8	4,8	2	0,1	-	-	144														
23.	317	2 192	7 086	-	-	-	9,1	20,0	45,7	22,3	7	1,1	-	-	171														

s o r s z á m	Vállalat, intézmény neve, székhelye	Ellátott dolgozók szám	Szolgáltatás helyek				MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK					
			jellege				A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozásúak száma	Állomány gyarapításra fordított összeg / Ft/	Leltárba vett egységek száma	Állományegység	A könyvtárnak járó periodikumok száma
			száma	önálló	letét	fiók						
24.	Fm-i Állatforg. és Húsip. V., Szfvár xxx	506	1	-	1	-	-	48 629	114	2 383	-	
25.	MTA Kísérleti Gazd., Erdőhát x	603	1	-	1	-	-	-	-	954	5	
26.	Cukorgyár, Ercsi x	555	1	-	1	-	18	-	-	3 118	6	
27.	GARZON Bútorgyár, Szfvár	622	1	-	1	-	-	-	-	776	-	
28.	Városi Kórház, Mór xxx	340	1	-	1	-	53	1	113 409	85	5 654	38
29.	Mezőgazd. Kombinát, Mezőfalva xxx	380	3	-	3	-	80	-	18 580	78	5 947	-
30.	500 fő alatti letétek	7 635	39	-	39	-	195	-	-	-	34 521	9
Szakszervezeti könyvtárak össz.:		115 712	186	12	85	89	5 972	65	2 981 003	32 906	750 015	1 615
ISKOLAI KÖNYVTÁRAK		tanulók száma										
1.	Általános iskolák	46 191	120	-	-	-	-	10	1 105 579	22 268	479 549	-
2.	Kettős funkciójú ált. isk.	6 969	14	-	-	-	-	7	512 342	7 855	150 299	-
Ált. iskolák összesen		53 160	134	-	-	-	-	17	1 617 921	30 123	629 848	-
3.	Gimnáziumok, szakközépiskolák, szakmunkásképző iskolák	16 418	26	-	-	-	-	9	1 226 515	14 024	278 721	-
Iskolai könyvtárak összesen		69 578	160	-	-	-	-	26	2 844 436	44 147	908 569	-

MEGJEGYZÉS A SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAK ADATAIHOZ

- A közös fenntartású, szakszervezeti működtetésű könyvtárak - Dunaújváros, Kincsesbánya - adatai csak a szakszervezeti hálózathoz tartoznak.
- Az x-szel megjelölt könyvtárak területi ellátást is biztosítanak, emiatt a dolgozókra vonatkozó néhány viszonyszámot nem szerepeltetjük.

S o r s z á m	FORGALMI ADATOK						V I S Z O N Y S Z Á M O K									
	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / dolgozó	Olvasóellátottság áll. egység / olvasó	Olvasóarány olvasó / dolgozó %	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Látogatási intenzitás összes lát. / olvasó	Forgási sebesség kölcs. köt. / helyben lévő áll.	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/dolgozó	Beszerz. áll.egys.átl.ár Ft/beszerzett áll.egys.	Tárolási index áll. egys./m ²	
				Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött áll. egységek száma										
24.	140	864	2 650	-	-	-	4,7	17,0	27,7	18,9	6	1,1	-	-	-	
25.	82	170	230	10	25	45	-	11,6	-	2,8	2	0,2	-	-	-	
26.	47	390	1 262	29	282	806	-	66,3	-	26,8	8	0,4	-	-	173	
27.	53	316	666	-	-	-	1,2	14,6	8,5	12,6	6	0,8	-	-	-	
28.	214	1 978	3 645	-	-	-	-	26,4	-	17,0	9	0,6	-	-	106	
29.	210	1 727	3 017	24	554	872	-	28,3	-	14,4	8	0,5	-	-	74	
30.	1 767	8 704	18 064	159	1 336	3 475	4,5	19,5	23,1	10,2	5	0,5	-	-	177	
	34 738	268 800	685 036	8 362	73 888	154 839	6,5	21,6	30,0	19,7	8	0,9	25,70	90,60	125	
1.	20 624	-	131 357	20 624	-	131 357	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.	5 509	-	86 203	5 509	-	86 203	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	26 133	-	217 560	26 133	-	217 560	11,8	24,1	49,2	8,3	-	0,3	30,40	53,70	-	
3.	9 190	-	70 805	-	-	-	17,0	30,3	56,0	7,7	-	0,3	74,70	87,50	-	
	35 323	-	288 365	26 133	-	217 560	13,0	25,7	50,8	8,2	-	0,3	40,90	64,40	-	
<p>- A kórházak esetében csak a dolgozók létszáma szerepel, a betegforgalom nem.</p> <p>- xx Az SZMT Központi Könyvtár állománya a letéti könyvtáraknál is szerepel.</p> <p>- xxx Több funkciójú könyvtár /letéti és önálló/, az állománygyarapításra fordított összeg az időszaki kiadványok értékét is magába foglalja.</p>																

„Nekünk csak az adatik meg, hogy az olvasó visszatér...”

Interjú Horváth Rózsával
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár
olvasószolgálatos könyvtárosával

Egy év hiján három évtizede, hogy a pályán van. Könyvtárossága nem volt látványos, csupán szelid szolgálat az emberekért, az olvasókért. Munkájáért Miniszteri dicséretben részesült, majd megkapta a Szocialista kultúráért kitüntetést. Sokan elmentek a könyvtárból ez idő alatt. Ő azonban a megyei könyvtár része, azon kevesek közül való, akik maradtak - néha keserűen, néha bizakodva, de maradtak! Ugy gondolom, hogy ez a hűség - és az olvasók hűsége, szeretete - tartotta meg a "szolgálatban", s az elismerést, amit az emberektől kapott és kap, mindennél fontosabbnak tartja.

- Közel harminc éve ismerlek. Együtt is dolgoztunk több évig. Mégis fel kell tegyem a szokásos kérdést, hogyan indultál el a könyvtárosi pályán? - hiszen én sem tudom pontosan.

Véletlenül. Mindig tanítani szerettem volna. Már általános iskolás koromban elhatároztam, hogy tanítónő leszek. A nyolcadik osztályt befejezve Dombóvárra jelentkeztem a tanítóképzőbe, de 150 jelentkezőből három vagy öt Fejér megyeit vettek fel, semmi esélyem nem volt. Így kerültem Székesfehérvárra a Teleki Blanka Gimnáziumba. Amikor elvégeztem - ez 1960-ban történt - elmentem dolgozni, mivel a szüleim szegények voltak. A mezőszentgyörgyi községi tanácshoz kerültem a gazdasági előadót helyettesíteni, mert szülni ment. A tanács titkára dr. Szabó Tibor művelt, széleslátókörű ember volt, s amikor lejárt a szerződés, segített állást találni. Valaki említette, hogy Enyingen könyvtárost keresnek. Ő ismerte az ottani könyvtár vezetőjét és telefonált az érdeklődésben. Ez külön történet lenne, de nem részletezem. Néhány nap múlva már ott dolgoztam. Azt sem tudtam igazán, hogy mit kell csinálni, milyen a könyvtárosi munka.

Hamarosan megtanultam és meg is szerettem ezt a helyet, de sajnos 1961-ben megszűnt az enyingi járás, így én sem maradhattam, mert létszámfeletti lettem. Egy volt kollégánk, a megyei könyvtár módszer-tanosa, Csukly Alajos, többször kint járt Enyingen, és mivel meg volt elégedve a munkámmal, hívott Székesfehérvárra. Engedtem a hívásnak, és 1961. május 1-től már a megyei könyvtárban dolgoztam, az olvasószolgálatban.

- Mennyiben határozta meg az iskola, s egyéb tanulmányaid a humán érdeklődésedet?

Nem is tudom igazán hol kezdődött? Talán a Saláta Sáránál, amit egy rokonunktól kaptunk kölcsön. Még olvasni sem tudtam, de fújtam könyv nélkül, a képek alapján. Ma is emlékszem néhány sorára. Két évvel ezelőtt Debrecenben jártam, többek között a kollégium könyvtárában is. Éppen mesekönyv kiállítás volt, azonnal eszembe jutott a gyerekkori emlékem. Nagy örömömre az egyik vitrinben fel is fedeztem a Saláta Sárát. Sajnáltam, hogy nem vehettem kézbe, de újra látni is kedves élmény volt. Talán az első mesekönyvem Andersen mesék voltak. A szomszédba kölcsön adtam és a borítóját összekaparva kaptam vissza. Napokig sirtam miatta. Érdeklődésemet talán a szülői ház és az iskola együtt határozta meg. Esténként sokat énekeltünk közösen. Nagyapánk olvasta a tan-könyveinket és mesélt hozzá, ahogyan ő tudta vagy átélte. Aztán a kedves tanítónéni, Vincze Rózsa, aki írni, olvasni megtanított. Én is nagyon szerettem Őt, ő is engem. Később a magyar irodalom- és nyelvtan tanárom Szalay Károly - aki nehezen tudott fegyelmet tartani, de jó tanár volt - Petőfi és más költő szeretetére tanított. Sok verset tanultunk meg könyv nélkül, és a nyelvtant úgy "verte" belénk, hogy észre sem vettük. Megemlíteném még Király László kántortanítót. Iskolába sem jártam, de testvéreimmal együtt elmentem énekelni a kórusba. Aztán Eötvös Sándor esperes, református lelkész, aki olyan szépen tudott prédikálni, csodálatos orgánuma volt.

- És a szakma?

A szakmát már könyvtárosként sajátítottam el.

- Mit jelent neked Mezőszentgyörgy - hiszen odavalósi vagy -, az a hely, ahol éppen az idén ünnepeltük az első falusi népkönyvtár 40. évfordulóját?

Mindent. A szülői házat, az iskolát, a barátokat. Felnőtt életem egy részében is odakötődtem, amíg a szüleim éltek. Talán Radnóti szavaival tudnám kifejezni:

"Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngé ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok."

A negyven évvel ezelőtt történt eseményekre én nem emlékszem. Kislány voltam. Ami emlékem megmaradt az Eötvös-házról az, hogy egy ideig óvodának volt berendezve. Mivel az óvónénit ismertem, néha bejártam hozzá, de nem voltam óvodás, mert anyám otthon volt. Később anyám nagynénjéék költöztek oda, ami kedves emlék marad számomra, mert vasárnaponként eljártunk hozzájuk. Mindig volt valami édes sütemény meg kakaó. Mellette előkerültek a régi újságok, amiket szívesen nézegettünk. Iskolás koromból is egy-egy szekrény maradt meg az emlékezetemben, mert csak abból állt a könyvtár.

- A megyei könyvtárban sok munkatárssal dolgoztál együtt. Kikkel kezdted, milyenek az emlékeid róluk és az akkori könyvtárról?

Bizony ma már el sem tudnám sorolni mindenki nevét, akikkel együtt dolgoztam. Akikkel kezdtem, azokat nem felejttem el.

Karácson Sándor, aki abban az időben az olvasószolgálat csoportvezetője volt. Nagyon jó kolléga, művelt, tájékozott, igazi könyvtáros. Őhöz úgy lehetett segítségért fordulni, hogy nem érezte senkivel ha valamit már illetet volna tudnia. Készséggel segített bennünket, ha megkértük rá, ilyenkor én mindig ott álltam mellette, figyeltem mit mond az olvasónak, próbáltam ellesni, hogyan tájékoztat, hogyan igazítja el az olvasókat. Sajnáltam amikor elhagyta a megyei könyvtárt, értékes emberrel lettünk szegényebbek.

Riedl Klarissza, akinek ha volt egy szusszanásnyi ideje, már valami könyvet vett a kezébe, belelapozott, a kicsi művészeti könyvet - ha közben elhívták - zsebre dugta, amikor tehetett ismét elővette.

Szabó Józsefné, akinek a helyére jöttem, mert szülni ment. Vele jó barátságba kerültem, ami még akkor is megmaradt, amikor máshová ment dolgozni. Most, hogy ismét visszakerült, s ő lett az osztályvezetőm és együtt dolgozunk, olyan, mintha nem is múlt volna el közben 15 év.

Akkor még zártpolcos könyvtár volt, kis ablakoknál kölcsönöztünk.

Alacsony, elég sötét helyiségben dolgoztunk. A katalógus nehezen megközelíthető volt. Rengeteg könyvet csak előjegyzésre kaphattak meg az olvasók, mert nagyon kevés példányunk volt a keresett, jó könyvekből. Nagy élményt jelentett, amikor 1963-ban csomagoltunk, és a mostani szabadpolcos könyvtárba kerültünk. Tágas, világos, parkettás, tiszta helyiség. Nagyon jó érzés volt.

- A későbbiekben hogyan alakult a munkád? Kikkel, milyen emberekkel dolgoztál szívesen?

Később már sok minden megváltozott. Egyre többen jöttek olyan kéréssel, hogy szakdolgozatot irnak, segítsünk az irodalomkutatásban, a kötelező és ajánlott irodalom előkeresésében. Középiszolákban is megnőtt az igény, nemcsak a tankönyveket kellett ismerni, hozzá kellett keresnünk egyéb irodalmat. Szóval a szórakoztató könyv ajánlásától eljutottunk a komoly irodalomkutatásig.

Ebben az időben Gévay Ágnes volt a csoportvezetőm. Azt hiszem elmondhatom talán szerencsés is voltam abban, hogy olyan emberekkel dolgozhattam együtt, mint ő, vagy később Murányi Lajos, vagy éppen Veled, több éven keresztül. Szaktudásban, az olvasók kiszolgálásában mindenképpen példamutatóan viselkedtek. Értékes, szakmaszerető munkatársak voltak. S ezek az elválások engem lelkileg mindig megviseltek.

- Mi tartott meg a könyvtáron belül végig az olvasószolgálatban?

Mint említettem, pedagógus szerettem volna lenni, valószínű ez segített abban, hogy szívesen dolgoztam az olvasószolgálatban. A könyvtári

munkának ezt a részét éreztem a legközelebb állónak az elképzeléseimhez. Szerettem az embereket, a fiatalokat, így nem esett nehezemre a szolgálat. Az is vonzott, hogy szinte naprakészen tájékozottnak kellett lenni ahhoz, hogy segíteni tudjak.

- Régóta fehérvári vagy már, szinte "a fél várost ismered" - legalábbis akik olvasók voltak, vagy olvasók ma is. Ők mit jelentenek neked?

Igen, ez így van. Nagyon sok embert ismertem, vagy ismerek ma is. Vannak olyan ismerőseim, akiket "csak" a könyvtárból ismertem meg, mint olvasót, és barátság lett belőle. Van, aki "csak" rámköszön az utcán, és rögtön tudom, hogy honnét ismerjük egymást. Nagyon jó érzés, mert ha már rámköszön azt jelenti, valamiért emlékszik rám. A jó pedagógust igazolja, ha diákja nevét olvashatja valahol, vagy visszajárnak hozzá. Mivel nekünk csak az adatik meg, hogy az olvasó visszatér és megkeres, ezért az is jó érzés, ha az utcán rámköszönnek, ez a munkám miatt is fontos, meg így én is jobban otthon érzem magam a városban.

- Hogy vagy? Milyen ma a közművelődés munkásának lenni?

Köszönöm a kérdésed. Ha udvarias akarok lenni azt mondom köszönöm jól, de ez így teljesen nem igaz.

Nehéz erről szólni, úgy hogy panaszkodásnak ne tűnne. 1972-ben ígérték új könyvtárat, ma 1989-et irunk és nincs. Azt hiszem ezzel mindent megmondtam. Szűkös körülmények között, szétdaraboltan sokkal nehezebb a munkánk, mint régen volt. Ez azért szomorú, mert a könyvállományunk nagyon jó, de csak kis része hozzáférhető a szabadpolcon. A kézikönyvtár, folyóiratállomány másik épületben van, így tájékoztatni, teljes munkát végezni szinte lehetetlen. Rengeteg időnk megy el az állomány ide-oda helyezésével a tartalmi munka rovására. Azért, hogy valami szépet is mondjak, legalább annak örüljünk, hogy a szolgáltatásaink a hagyományos dokumentumokon kívül sok mindennel bővültek. Zenei részleg, hang- és más dokumentumok másolása, "hangos könyvek", video kölcsönzése, amikről annak idején még csak nem is tanultunk.

- Mit tanácsolnál azoknak, akik most kezdik a pályájukat?

Ha van egyáltalán, aki meghallgatja, talán annyit, hogy tanuljanak, legyenek nyelveket ismerő, szolgálatkész, segítő könyvtárosok, és bizzanak abban, hogy felépül az új megyei könyvtár, és jobb körülmények között tartalmasabb munkát végezhetnek, mert a könyvtárra és könyvtárosra biztosan szükség lesz később is.

- Kicsit rezignált mondataid szívenütöttek. Jól tudom, hogy még sok mindenről beszélgethettünk volna. Én érzem és értem a "mögöttest" is, amit nem mondtál el. Amit a fiataloknak tanácsolsz, azt nagyon szeretném én is, s remélem a tanulságokat megtalálják majd. Kivánok neked még sok-sok munkás évet, jó egészséget, s hogy az új könyvtárban még dolgozhass is!

Az interjút készítette: He ged ü s É va

A felújított etyeki könyvtár /Fotó: Szabó Erika/

UJRA MEGNYILT A KÖNYVTÁR ETYEKEN

Bensőséges ünnepség keretében nyitották meg, közel kétévi zárvatartás után a községi könyvtárat Etyeken.

A megnyitó ünnepség április 10-én volt. Bauerné Hell Ilona tanácselnök köszöntötte a résztvevőket. Bemutatta az új könyvtárost dr. Nagy Jánosné, aki 1988. október 1-én, a könyvtár visszaköltöztetésének ideje alatt, vette át a vezetést. A könyvek rakodása, rendezése mellett még arra is volt ereje, hogy a megnyitóra készüljön. A gyerekolvasókkal együtt kedves műsorral lepte meg a hallgatóságot.

Az épület felújítása már időszerű volt, ugyanis igen rossz körülmények között működött a könyvtár. A kiköltözéskor /1987 nyarán/ még senki sem gondolta, hogy majdnem két évnek kell

eltelnie a visszaköltözésig. Az átadási határidő többször eltolódott, ugyanis a felújítás során újabb hibák kerültek felszínre, melyekre előre nem számítottak. Így a tervezett felújítási költségek összege is növekedett, 1 200 000 Ft-ról 1 422 000 Ft-ra, melynek nagyobb részét helyi forrásból kellett biztosítani. Az OKT-től 680 000 Ft támogatást kapott a tanács.

A könyvtár alapterülete /158 m²/ a felújítás során nem változott, de tágasabb lett azáltal, hogy válaszfalakat szüntettek meg. Bevezették a központi fűtést, a világítást is korszerűsítették. A 15 ezer kötetes állományt így a korábbihoz képest jobban és célszerűbben lehetett elhelyezni. A felnőtt részlegben - elkülönítve - kapott helyet a kézikönyvtár, a német nyelvű nemzetiségi irodalom is "szellősebb" helyre került. A gyermekrészleg belső tere megnőtt azzal, hogy az állományt a fal melletti polcokra sikerült elhelyezni.

Hogy mennyire magukénak érzik az olvasók a könyvtárat, bizonyíték rá, hogy a belső tér diszítéséhez virágokat ajándékoztak. Helyben lakó művészek alkotásaikat adták a könyvtár diszítésére.

Köszönet ezért Csókos Györgyinek és Miksa Bálintnak. A szép, otthonos környezet, az állomány összetétele, a könyvtáros személye, valamint a községi vezetés garancia arra, hogy az etyeki könyvtár is a jól működő könyvtárak közé tartozzon.

K. Gy. - né

MEZŐGAZDASÁGI
KÖNYVHÓNAP
1989

A 32. mezőgazdasági könyvhónap rendezvényeinek előkészítése januárban megkezdődött, igaz semmilyen útmutató, propagandaanyag, könyvjegyzék nem érkezett. A Mezőgazdasági Kiadó a megyei lapokban meglehetősen későn tudatta, hogy a könyvhónap 1989-ben, és ezentúl minden évben márciusban lesz.

A könyvtárosok élénken tiltakoztak, és a szervezőbizottsági ülésen is megfogalmazódott, hogy a február alkalmasabb időpont. Bizonyosságul a március hosszú évek óta nem volt ilyen szép, meleg, kerti munkára csalogató.

A megnyitó előtt, a megszokott februárban tartotta rendezvényét Székesfehérváron a VOK könyvtára, az elmúlt év sikerkönyvének két szerzője volt a vendég,

Czáka Sarolta és Valkó László. Február 13-án az Agroker Vállalat Agro-hobbi boltja magvásárt tartott, ezt követte A tavaszi metszés című előadás.

Február 20-án dr. Jankó Ferenc a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Borászati Tanszékének adjunktusa tartott előadást Korszerű borkezelés a kisgazdaságban címmel Székesfehérváron a Velinszky László Városi Könyvtárban.

Február 28-án dr. Bálint György szakíró beszélgetett az érdeklődő közönséggel Mányon. Az est címe: Négy évszak a kis-kertben.

A szőlő, a bor volt a téma Tabajdon is március 1-én. Hagyománya van Tabajdon a szőlőművelésnek, hire a tabajdi bornak. De hát a "jó bornak is kell cégér". - mondta dr. Balogh István a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem tanára, aki harmadizben volt vendége a klubkönyvtárnak. A tabajdi gazdák a bevezető előadás után fajtaválasztással, permet-szerekkel és még sok más kérdéssel fordultak az előadóhoz. Ezután következett a borverseny.

A megyei megnyitóra március 6-án került sor Mórton, házigazdája a Móri Állami Gazdaság. A könyvhónapot Kristóf Zoltán az MSZMP Fejér Megyei Bizottság titkára nyitotta meg. Dr. Zsarnóczai Sándor egyetemi tanár a Szövetkezeti Kutató Intézet igazgatója tartott előadást Az élelmiszergazdaság

megújulásának szükségessége és lehetősége címmel. A megnyitón a móri ÁFÉSZ szakkönyv és vetőmag vásárt rendezett. Március 7-én délután Székesfehérváron a HNF Megyei Bizottságán a mezőgazdasági kisárutermelésről Müllner István a Fejér Megyei Tanács VB. mezőgazdasági osztály vezetője tartott előadást a kertbarátoknak. A KÖFÉM szakszervezeti könyvtárban ezen a napon dr. Bálint György szakíró volt a vendég, Tavaszra készülünk címmel tartott előadást.

A Megyei Művelődési Központ négy előadást szervezett Székesfehérváron március 9-től minden csütörtökön. Frühwald Ferenc a Biokultúra Egyesület elnöke a biokertészkedésről, dr. Sz. Nagy László egyetemi tanár a magasművelésű szőlőtermesztésről, Csepregi Pál egyetemi tanár a szőlő-fajtaismeretről, dr. Surányi Dezső kandidátus A szaporítási módok a kertészetben címmel tartott előadást. Soponyán március 16-án dr. Kiss Elemér a tavaszi munkákról beszélgetett az érdeklődőkkel.

Március 10-én Sárbogárdon a Madarász József Városi Könyvtárban dr. Nagy József egyetemi tanár a zöldségtermesztésről tartott előadást, 13-án Mezőfalván a nagyközségi könyvtárban dr. Horváth Endre az ISV Fejér és Komárom megyei kirendeltségvezető a gazdaságos sertéstartásról a ház körül.

Pusztaszabolcson március 14-én Szent-Miklóssy Ferenc szakíró találkozott olvasóival és az érdeklődőkkel, témája a környezetkimélő kertészkedés és a növényvédelem volt.

Március 20-án hozzáértő szakemberek, gazdák várták Perkátán dr. Bajkai Gézát, a szfvári Állatforgalmi- és Húsipari Vállalat igazgatóhelyettesét. Vágóállatfelvásárlás ár és minőség függvényében címmel tartott előadást.

Baracs-Apátszálláson az előadó megbetegedése miatt márc. 9-e helyett 23-án Meretei Zoltánné a TESZÖV árszakértője tartott tájékoztatást a mezőgazdasági termékek árváltozásairól. A kisszámú, de nagyon aktív hallgatóság kérdéseivel, hozzászólásaival a magyar mezőgazdaság teljességét érintette, a jelenlévő helyi termelőszövetkezet főkönyvelőjéhez is több kérdést intéztek, megbeszélve közös gondjaikat.

Március 24-én, Húsvéti előzetesként, dr. Szendrő Zsolt agrármérnök előadása előtt nyuszivásárt rendeztek. Az előadó tavaly részt vett a nyúltenyésztési világkongresszuson, az itt elhangzott érdekesebb előadásokból válogatott tanulságos részleteket.

Székesfehérváron és a megyében 15 központilag szervezett rendezvény volt márciusban. A propaganda anyag késve érkezett meg, a plakátokat már nem is tudtuk felhasználni. A kiadók

könyvhónapi választéka - az egy hónapos "csúsztatás" ellenére - szegényes volt.

Némethné F. M.

A CSÁKVÁRI
KÖNYVTÁRRA
FIGYELNI KELL!

"MESEFA" vetélkedőre hívta a Csákvári Nagyközségi Könyvtár a Bicskei Városi Uttörőelnökséggel közösen az 1988/89-es tanévben a körzet kisiskolásait.

A vetélkedő lebonyolításának lehetőségét és költségeit pályázat útján nyerte a könyvtár.

A felhívásra 46 kis közösség jelentkezett. A nevezések után a könyvtárosok első dolga az volt, hogy minden község könyvtárába a kollégáknak elküldték azoknak a mesekönyveknek, gyűjteményeknek és néhány kézikönyvnek a jegyzékét, melyekre a gyerekeknek szükségük volt a vetélkedő során.

A résztvevők figyelmét a községi könyvtárakra irányították, és minden versenyző közösség elkészítette a saját mesefáját, ami az osztály falára került. A csupasz fa a fordulók során a helyes, jó válaszok következtében "kivirágzott, kileveledzett". A játék 7 fordulója levelezés útján bonyolódott. Minden hónap elején /októbertől áprilisig/ postán kapták meg egy-egy ország híres meseírójával /íróival/

kapcsolatos feladatlapokat, melyhez az adott ország jellemző gyermekdalának kottáit is mellékeltek. Az izléses boritón mindig az ország zászlója, egy-egy híres épülete, illetve jellemző tárgya is szerepelt. /A csákvári általános iskola énekszakosa Szakálné Dornyi Erzsébet, és rajztanárnőjének, Major Lászlóné jóvoltából. / A feladatlapokat az úttörőelnökség sokszorosította, részükről Imréné Csernai Éva volt a szervező.

A helyes válaszokért mesevirágokat, -leveleket, -figurákat kaptak a versenyzők a mesefára.

A legeredményesebben szereplő közösségeket találkozóra hívta a csákvári könyvtár 1989. május 20-án. A vendégeket, a gyerekeket kiállítás fogadta. Izgalmas volt hónapok múlva viszontlátni és összehasonlítani mások megoldásával saját be- küldött munkáikat.

A találkozó első felében a fordulók során legeredményesebb csapatok vetélkedtek. Az 1. helyezett a Fürkész Balázs raj lett Tabajdról. A fődíj Rodari: Torta az égen című meséjére emlékezve egy "ürtorta" volt. A 2. helyezett Petőfi Sándor őr Alcsútdobozról érkezett. Az ő tortájukon Kipling sünteknőse üldögélt.

A 3. helyezett csákvári Móra Ferenc raj tortájára - a helyi cukrász ügyességét dicsérve - a Grimm testvérek 7 törpéje került.

Minden nyertes "mesetarisznyát" kapott, melyeket a helyi szociális otthon egyik gondozottja himezett, és mindegyik tarisznýában sok-sok kincs lapult.

- Honnan szerezték a mesetarisznyákba a kincseket?

- kérdeztem Ugrits Margit könyvtárvezetőtől.

- Azt akartuk, hogy a találkozóról egyetlen gyermek se menjen el üres kézzel, ezért levelet irtunk azoknak az országoknak a követségére, mely országok meséivel foglalkoztunk /angol, dán, francia, magyar, német, olasz, orosz/.

Többségüktől sok apróságot kaptunk, ami a gyerekeknek tényleg kincs. Az Országos Béke-tanács és a Kisdobos újság szerkesztősége egy-egy terjedelmes csomaggal lepett meg bennünket.

A találkozó igen vidám hangulatban zajlott, amihez hozzájárult Kóká Rozália mesemondó is. Ő volt a zsüri elnöke és a találkozó második részében mesélt a gyerekeknek. Az általános iskola énektanárának szereplése, a VII. osztályosok mesejátéka színesítette a rendezvényt.

Május 20-án csak a játék zárult le, a gyerekek ígéretet tettek továbbra is a mesék, a könyvek barátai maradnak!

- Az elmúlt 10 hónap alatt alaposan elfáradtunk, - mondják Ugrits Margit és kollégái, de a gyerekek levelei tanúskodnak, hogy volt értelme a játéknak, és ez minden fáradságot feledtet. Sok levelet kaptunk, befejezésül a tabajdi Fekete István raj levele:

Gratulálunk a nyerteseknek, minden résztvevőnek és kollégáinknak!

F. M.

Hedves Éva néni, Margó néni és Kati néni!

Köszönjük szépen, hogy a segítségükkel ilyen sok szép mesét ismerhettünk meg. Nagy örömmel olvastuk a meséket. Jövőre is szívesen játszunk ilyen játékokat.

A Fekete István raj tagjai:

Kovács Krisztina

Kun Anita

Rózsavölgyi István

Sági Mónika

Barányos Csaba

Nyul Zsuzsanna

Márton Dóra

Tekir Bernadett

Kulcsár Andrásné

KÖRZETI MUNKAÉRTEKEZLETEK

Február 14-én Dunaújvárosban, a Munkásművelődési Központban rendezték meg a városkörnyék főfoglalkozású és tiszteletdíjas könyvtárosainak éves munkaértekezletét. Az előző évi könyvtári munka írásos elemzését jóelőre megkapták a könyvtárosok, így felkészülve, javaslatokkal felvértezve jelenhettek meg a munkaértekezleten. A hozzászólásokból kiderült, hogy a legnagyobb gondot a csekély pénzből való gazdálkodás okozza. A meglévő keretek ugyanis nem biztosítják már az igények kielégítését, több helyen alapvető dolgokat - postaköltséget - sem.

Az értekezlet második felében dr. Csaba György, a SOTE Biológiai Intézetének igazgatója, egyetemi tanár tartott ismeretterjesztő előadást Az ember biológiai és társadalmi meghatározottsága címmel.

Ugyanezen a napon délután tartották az üzemi könyvtárosok munkaértekezletét is, amely szintén továbbképzéssel egészült ki.

A móri városi könyvtár munkaértekezletére február 27-én került sor, amelyen a körzeti községi könyvtárosai vettek részt. A könyvtárak munkájának szóbeli értékelése után jobbra gyakorlati

kérdések kerültek terítékre, mivel elég nagy volt ebben a körzetben a fluktuáció. A meglévő beszerzési keretek jó beosztással való kihasználása, a könyvkötés, a katalógusépités, a tervszerű állományapasztás és a behajthatatlan tartozások rendezése, valamint az 1989-es tervek voltak napirenden.

A székesfehérvári és a gárdonyi körzet főhivatású könyvtárosainak munkaértekezletét március 20-án Velencén, a nagyközségi könyvtárban rendezték meg. A jelenlévőknek Turi Istvánné könyvtárvezető bemutatta a még mindig újdonságszámba menő szép "kastély-könyvtárt". Az 1988. évi munkáról szóló értékelést írásban előre kiküldte a módszertani osztály. Ezen kívül megvitatták az 1989. évi munkaterveket, a folyóiratrendelések kiegészítésének lehetőségeit, a könyvtárak kibővített szolgáltatásait, bevételi forrásait, az iskolákkal való együttműködés nehézségeit a könyvtárhasználati órák terén, a rendezvény terveket, valamint a különféle országos és megyei pályázati lehetőségeket. Hazafelé menet megtekintették az épülő agárdi fiókkönyvtárt.

Ugyancsak a két körzet tiszteletdíjas könyvtárosainak közös munkaértekezletét tartották március 22-én a megyei könyvtárban. Számukra is előzetes írásbeli értékelés készült, amelyre több községi könyvtáros reagált az értekezleten. Megállapították, hogy valamelyest mindenütt emelkedtek a könyvbeszerzési keretek, de a könyvárakhoz képest nem eléggé.

A könyvtárak elhelyezésében

ezévből csak Tordason várható változás. Szóba került még az állományellenőrzések elmaradása sok községi könyvtárban. Sajnos megszerte általános gond, hogy a fenntartók nem tudnak részt venni az ellenőrzések lebonyolításában. Nélkülük pedig nem szabályos ez a munka. Vita tárgyát képezte még a "könyvtári bevételek" elmaradása faluhelyen. Ez csak a késedelmes olvasók felszólításának postaköltség térítésére és az elvesztett könyvek befizetésére korlátozódik. A beiratkozás - egy-két kivételtől eltekintve - ingyenes. Új szolgáltatásként lép életbe az újságok, folyóiratok kölcsönzése a községi könyvtárakban is. Továbbá igénybe vehetik - könyvtárközi kölcsönzés útján - a megyei könyvtár videotárát és hangkazettáit is.

Április 6-án a bicskei körzet könyvtárosainak együttes munkaértekezletét Etyeken, a felújított könyvtárban tartották. Börös János, a bicskei városi könyvtár igazgatója értékelte az elmúlt esztendő munkáját, ismertette a munkatervet. Ezt követően dr. Kisteleki Győzőné tartott továbbképzést a jelenlévőknek A tájékoztatás segéd-eszközei címmel, majd a könyvtárak helyismereti munkájáról folytattak beszélgetést.

Április 7-én Sárdon, a városi könyvtárban tartották a körzet könyvtárosainak munkaértekezletét. Imre László könyvtárigazgató értékelte a könyvtárosok munkáját. Ezt követően a résztvevők egyenként adtak számot egész évi munkájukról és a könyvtárak helyzetéről. A felmerült

problémákat megvitatták, amelyben hasznos észrevételeivel közreműködött Szabó Istvánné, a terület szakfelügyelője is.

C s . O .

ÜNNEPI
KÖNYVHÉT
1989

Megyénkben hivatalosan június 1-én kezdődött az ünnepi könyvhét. Dunaújvárosban a Dózsa mozi előtti téren felállított könyvsátrakat, könyveket és az érdeklődő könyvbarátokat többször áztatta el zápor, zivatar. Dr. Varga Lajos, a dunaújvárosi tanács elnöke - a városi úttörőzenekar köszöntője után - a mozi előcsarnokában nyitotta meg a 60. könyvhetet.

Az ünnepség után az íróvendégek dedikálták műveiket. Pálinkás István, Léka Géza Mécsek című közös kötetüket, Egresi Zsuzsa verseskötetét. A diszvendég kétségtelenül Konrád György Herder-dijas író volt, aki A látogató és A cinkos című regényeit dedikálta. Az érdeklődők este fél hatkor találkozhattak vele a munkásművelődési központ könyvtárában. A beszélgetést Pásztor Bertalan tanár vezette, de a közönséget sem kellett biztatni, közel 3 órán át ostromolták kérdéseikkel a hosszú évekip hallgatásra ítélt író. Majd újabb dedikálások következtek.

Az ünnepi könyvhét
dunaújvárosi megnyitója.
Dr. Varga Lajos tanácselnök,
Konrád György író,
Szécsenfalviné Lukács Mária
a Munkásművelődési Központ
Könyvtárának igazgatója

Konrád György
dedikál
a könyvtárban

A dunaújvárosi megnyitóval egyidőben Székesfehérváron is elkezdődtek a könyvünnep eseményei. Itt is zápor mosdatta az utcákat, így a Vajda János könyvesboltban várta az olvasókat Bokros János és Takács Imre, akik most megjelent könyveiket dedikálták.

A Videoton József Attila Művelődési Ház és Könyvtár kiállításának megnyitója idén is megelőzte az ünnepi könyvhét nyitányát. Május 30-án Arató Antal - a gyűjtemény tulajdonosa - nyitotta meg a kiállítást. Az Üzenet Erdélyből címmel romániai magyar kisgrafikákat mutattak be, olyan válogatást, amely jól reprezentálja a műfaj sokszínűségét.

Június 5-én a Sziget utcai és a Zsolt utcai könyvtárban gyermekolvasók találkoztak Balogh Béni íróval.

Este a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár olvasótermében új folyóirat, a március 15-én indult UJ IDŐ szerkesztőségi estjét rendezték meg. Szakonyi Károly és Gyurkovics Tibor írók színesen beszéltek, egymás szavába vágva, egymás gondolatait befejezve a lap alapításáról, terveikről, a szerkesztőség eddigi tevékenységéről. Közben szó esett a színházi életről, a magyar könyvkiadásról, a rengeteg új folyóiratról, mindennapi gondjainkról. A kérdések nyomán saját és a kortársak írói munkájáról beszéltek, majd könyveiket dedikálták.

Június 6-án Alapon a községi könyvtárban és Sárbogárdon a városi könyvtár gyerekkönyvtárában gyerekek beszélgettek Patay Lászlóval kedvenceikről, az állatokról. Több sikeres könyv írója többek között gyermekkoráról, külföldi állatkertekről, találkozásairól - Gerald Durrell-lel, Konrad Lorenz-zel - mesélt, és válaszolt a sok-sok kérdésre.

Másnap Sárbogárdon a Madarász József Városi Könyvtár vendége volt Pünkösti Árpád újságíró. Rövid bemutatkozás után, utolsó könyvéről /Pofa be! 1989. PLKV./ az anyaggyűjtés, a megjelenés nehézségeiről beszélt. Pár szóval bemutatta könyvheti könyvét, amit meg is lehetett a helyszínen vásárolni. Témaválasztásáról, munkamódszeréről /számítógéppel ir/ kérdezték, és természetesen terveiről. Rákosi Mátyásról ir könyvet - mondta, s ezzel kapcsolatban sok kérdést kapott. Várják, nemcsak Sárbogárdon, az 1991-re ígért kötetet.

Ugyancsak június 7-én a Móri Radó Antal Városi Könyvtárban Tóbiás Áron az Olvasó Nép című folyóirat főszerkesztője találkozott a móri Uj Tükör klub közönségével, a könyvtár olvasóival. A határon túl élő magyarság irodalmával ismertette meg hallgatóit a találkozó első részében, majd Nagy Imre könyvével kapcsolatban kapott sok kérdést a hosszúra nyúlt találkozón.

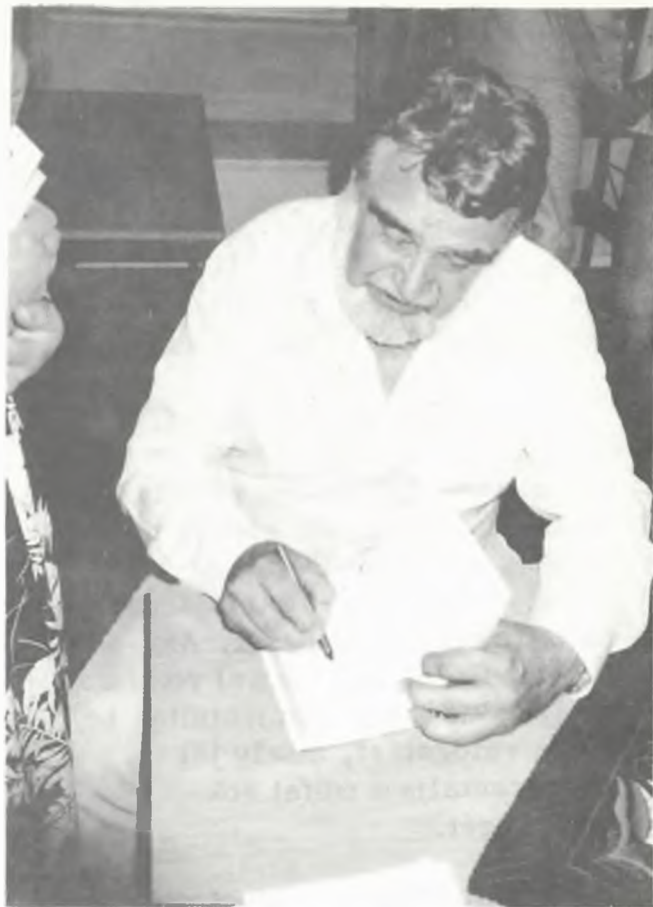
Június 8-án a könyvhét utolsó vendége volt Schmidt Egon

a székesfehérvári Vörös Hadsereg úti és a Királykút Könyvtárban. Sok hasznos tanácsot adott az állatbarát gyerekeknek kedvenceik gondozásával kapcsolatban.

Az ünnepi könyvhét rendezvényeinek a száma megcsappant ugyan, de a megszervezett találkozók hasznosak, érdekesek voltak. Többségüknél a szerzők új könyveit is megvásárolhatták az olvasók.

Némethné
Felföldy Magdolna

A képen Gyurkovics Tibor
és Szakonyi Károly írók
A vendégeket köszönti:
Szabó Józsefné osztályvezető

Az UJ IDŐ szerkesztőségi estje a megyei könyvtárban

KÖVEK, SZÍNEK, EMBEREK

Adalékok a reformkori Fejér megye olvasáskultúrájához

Másfél százada alakultak meg a székesfehérvári kaszinók

"... hazánkban is legyen egy olyan megkülönböztetett diszes összegyülekezőhely, melyen főbb és előkelőbb és jobb nevelésűek, eszes, értelmes férfiak, a társasági rendnek mindenik osztályából egymással vagy barátságos beszélgetés végett találkozzanak vagy többféle politikai újságokat s hasznos gazdasági, tudományos, művészi hónaposírásokat olvashassanak, magukat pedig üres óráikban illendően mulathassák".

/Széchenyi István beszédéből, 1827./

"... a Casino semmi egyéb mint műhely nevezetesebb kelleme s hasznok kiállítása végett, azaz: semmi egyéb mint eszköz, mely által magasb célok érhetnek el".

/Széchenyi István: Világ. 1831./

Az utóbbi néhány évben gyarapszik azoknak a műveknek a száma, amelyek Fejér megye reformkori olvasáskultúrájával /is/ foglalkoznak. Ez annál inkább öröndetes, hiszen több megye és város - felismerve ennek az adósság-törlesztésnek szükségességét - már felvázolta, feldolgozta olvasóköreinek, kaszinóinak, könyvtárainak történetét. /1/

A Fejér megyében folyó kutatások is újabb adatokat és dokumentumokat hoztak felszínre, amelyek birtokában végre tisztázódott, hogy Székesfehérvárott 1838 -ban két olvasó- és társalkodó egyesület - korabeli elnevezéssel kaszinó - is létrejött: április 24-én alakult meg a nemesi Fejérvári Casino, /2/ május 13-án pedig megtartotta alakuló közgyűlését a polgári Székes - Fejérvári Casino. /3/ /Az 1988-ban megjelent A magyarországi egyesületek cimtára a reformkortól 1945-ig című adattár 1837-es adata téves. /4/

A nemesi kaszinó

Arra is fény derült, hogy a nemesi kaszinó megalakításának

előzményei 1834 decemberéig nyúlnak vissza, /5/ amikor is a városi tanácson

"... Bezeredy Miklós Tábla bíró ur személyesen megjelenvén elüladá, hogy egy casinonak aláírás mellett leendő felállítása többektől óhajtatik és a végül a Tanácstól mint helybeli Elöljáróságtól engedelmet kér.

A célban vett Casinónak mint a hazának több főbb városaiban kösz haszonnal szépen divatozó /6/ itt is óhajtható intézet felállításától a Városra is jótékony befolyása reménytetvén - az ellen kifogás nintsen. A felsőbbi parantsolatok folytában még is Tts. Bezeredy Miklós Tábla Bíró ur felszóllittatott, hogy mielőbb a Casino felnyittatnék - annak rendszabásai [alapszabályai] a tanátsnak bemutatnának."

Bezeredy Miklósról és 1834 őszének helyi társaséletéről más szemtanunk is van: az akkor tizenkilenc esztendőös Fiáth Ferenc, aki egy éves jogi gyakorlatát kezdte a városban - később a kaszinó állandó tagja - így emlékezik vissza:

"Nyílt házat tartott Bezeredy Miklós. Felesége Polimberger leány, igen csinos, erős mulatni szerető asszony, minden héten háromszor fogadott bennünket [patvaristákat]. Velencéről bejöttek ilyenkor a Meszlényi kisasszonyok; Casimir kisasszony szép és kellemes leánynak az összes fiatalság szívesen hódolt. ...

Ekkor Pest még messze esett Fejérvártól; az országot rossz volt, kellett 7-8 óra míg oda érhattünk.

De társasélet ott is alig volt élénkebb mint Fejérvárott; s azért ... mi Fejérvárott jobban éreztük magunkat a meghitt ismerős körben, s csak ritkán mentünk Pestre." /7/

Ugy tűnik, a kor szokásos szalonjainak egyike kíván itt egy magasabb minőségbe átlépni, és kaszinóvá alakulni, de ekkor az még nem jön létre; közel három és fél esztendőnek kell eltelnie - az okot nem ismerjük -, mire megalakulhat a városháza melletti Bezeredy-házban, a mai Szabadság tér 7. szám alatt a nemesi kaszinó. /8/

Milyenek látta a kortárs az egyesület helyiségeit? Tarczy Lajos professzor, a pápai református főiskola tanára így irt a látottakról:

"Csak az imént jövének meg a casinóból, mellynél pompásabbat - a pestit s kolzsvárit kivéve - én még nem láttam. ... Nekem valóban fáj, hogy a fehérvári kaszinó olvasótermében egypár [nemelyik] magyar folyóiratot s hirlapot nem találtam: de inkább darab időre ezt nélkülözze a casino, mint holmi szennyes szobákban porlepte s füstös székeken olvasgassa a Jelenkoron kezdve le egész a Hirnökig magyar ujságait. Ám legyenek a magános házak [magánházak] - ha másként nem lehet - ilyenek: de az egyesületi laknak aljasnak, vagy mindenapinak lenni nem szabad." /9/

Más - szerencsésebb - városokban fennmaradt a kaszinó/k/ teljes vagy részleges iratanyaga: a jegyzőkönyvek, tagnévsorok, könyv- és folyóiratkatalógusok, kölcsönzési nyilvántartások, sőt maga a könyv- és hírlapanyag is. A nemesi kaszinó esetében csak egy kevés levéltári anyag, a korabeli sajtó néhány közleménye és hat ún. casino - könyv /10/ nyújt fogódzót tevékenységének megismeréséhez.

A rendelkezésre álló évkönyvek - a hézagok ellenére - lehetővé teszik azt is, hogy folyamatában vizsgálhassuk az intézmény taglétszámának, a benne résztvevők foglalkozás szerinti összetételének, választott tisztségviselőinek, pénzügyeinek alakulását, és abból további következtetéseket vonhassunk le.

Az 1838 decemberében kiadott első évkönyv magas, /kilencszázas/ példányszámban látott napvilágot: feltehetőleg nem csak a tagság, hanem az országban már működő kaszinók számára is készült, ezenkívül - feltételezésünk szerint - tagtoborzó és tájékoztató szerepet is szántak neki összeállítói./11/ Felépítése, sőt tartalmi jegyei is a Pesti /Nemzeti/ Casinóét követi; a részvényesek /tagok/ betűrendes névsora után - ahol a foglalkozás is szerepel - a tárgyévben elhunytak, az igazgatók és a választmány névsora következik. Ezután az alapszabályok, a rendeletek, majd az igazgatók, a választmány és a pénztáros feladatai és kötetmei, végül pedig a számadás: a bevételek és kiadások tételes felsorolása olvasható.

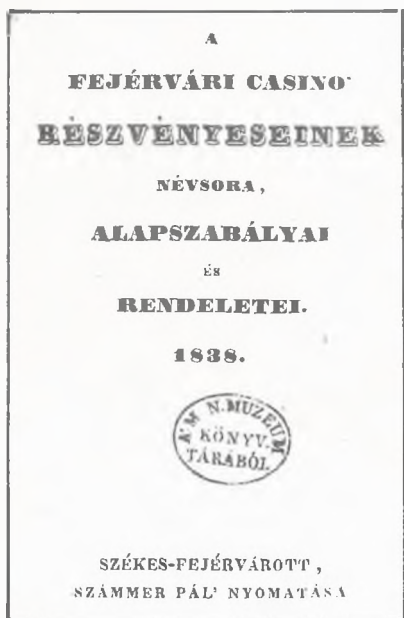
A' CASINO' SZABÁLYAI.

A' Casinonak Szabályai, vagy Alapszabályok, vagy Rendeletek, — amazok az aláírás ideje alatt változhatatlanul megmaradnak, ezek pedig időközben is, a' környülményekhez képest közülések által változtathatók.

I.

Alapszabályok.

1. A' Casino jó ízlést, mivelts társalkodást, egyesek' értelem- és erkölcsbeni gyarapultát, 's ez által egyszersmind a' közértelmesség kifejlődését ápoló, lelket 's testet ébresztő intézet.
2. Részeseinek feddhetetlen magaviseletü, 's jó hírü férfiaknak kell lenni.
3. Minden részvényes 1838-dik évi Aprilis 21 kétül kezdve három egymásutáni évekre, esztendőnkénti 10 ezüst forint részvény díjnak mindenkör ugyan Aprilis 24-kére leendő lefizetésére köteles.

A nemesi kaszinó alapszabálya így fogalmazta meg céljait: "jó ízlést, mivelts társalkodást, egyesek értelem- és erkölcsbeni gyarapultát, s ez által egyszersmind a közértelmesség kifejlődését ápoló, lelket s testet ébresztő intézet." Tagjainak "feddhetetlen magaviseletü, s jó hírü férfiaknak kell lenni"-ük. /A rendeletekből az is kiderül, hogy fiatalokú vagy diák még vendég sem lehet. /

A részvénydíjak három egymás utáni esztendőre szóltak évi tiz ezüst forint befizetésével. Ez a viszonylag magas összeg már eleve leszűkítette a lehetséges résztvevők körét, jóllehet megfelelő alapot teremtett a működéshez. /Összehasonlításképpen érdemes megjegyezni, hogy a székesfehérvári polgári kaszinó 3, a pápai 2, a pápai nemesi 5, a győri olvasótársaság 5, a veszprémi olvasótársaság 6 pengő forintban állapította meg az éves tagdíjat. /12/ A fél év után belépők csak 5, az ún. foglalkozók /huzamosabb ideig vendégeskedők/ három hónapra 3 forintot fizettek. "A város kebelében szolgálatban, vagy nyugalomban lévő katonatisztek kivételképpen fél-évenként tehetik le részvénydíjokat, csak ennyi időre hatván rájuk az aláírási kötelezés."

A tagok száma az alakulás évében 240 volt; ez a szám 1840-ig lassan emelkedett /1839: 258, 1840: 269/, de azután - a Fejér megyei Olvasótársaság megalakulása után /13/ - erősen visszaesett: 1842-ben már csak 182, egy év múlva 190, majd 1845/46-ban 165-re csökkent a létszám. /További adatokkal nem rendelkezünk. /

A részvénydíjak befizetésével is gondok voltak. Bár mindig akadtak - főleg az első esztendőben -, akik előre, több évre is rendezték tagdíjukat, jó néhányan elmaradtak vele, sokszor több évre visszamenőleg is. /1839 és 1846 között számuk igen magas: 68 - 81 között mozog. /

A kaszinó szervezeti életét az alapszabályok és a rendeletek ismertetik. Meghatározó szerepe volt a közgyűlésnek, amely évente két alkalommal - "Szent Györgyi és Dömötöri Fejérvári vásárok vasárnapjain reggeli 9-cedfél órakor változhatatlanul" -, vagyis áprilisban és októberben ült össze. Az eseményre a kaszinóban kifüggesztett hirdetőn kívül a pozsonyi Hirnökben és a pesti Jelenkorban megjelent hirdetések is felhívták a figyelmet. /Az esetleges rendkívüli közgyűlésre levélben szándékozták meghívni az érdekelteket. /

A tisztújításkor, melyre a tavaszi közgyűlésen került sor, három igazgatót és huszonnégy tagú választmányt - köztük jegyzőt /1840-től kettőt/, pénztárost, és 1845-től ügyészt is választottak. A folyamatosság érdekében a következő esztendőben csak egy igazgató és tiz választmányi tag újraválasztását tervezték, a jegyzőket és a pénztárost a teljes három esztendő ciklusra jelölték, az ügyészt kettőre. Az alapszabálynak ez a pontja csak részben teljesült a gyakorlatban.

Minden választás titkosan történt; a különféle döntéseket többségi vélemény alapján hozták. /Az ülések - általában az egyesület valamennyi jegyzőkönyve az írószobában mindenki számára hozzáférhető és olvasható. / A közgyűlés beszámoltatta az igazgatókat és a választmányt, előzetesen egy bizottsága ellenőrizte az éves pénztári számadást, és átnézték a választottság jegyzőkönyveit.

A közgyűlésnek kellett a tagfelvételtől döntenie mint feljebbviteli fórumnak, ha a jelentkezőt a választmány elutasította; kétharmados többség esetén a döntés végleges volt. Hasonlóképpen jártak el a kizárásnál is: ez esetben a kizárást indítványozók - legalább 15 fő - a szavazásban nem vehettek részt.

Az igazgatók számos feladatot elláttak: minden hónap végén

választmányi ülést hívtak össze; ott a pénzkezeléssel megbízott "rendelkező igazgató" beszámolt a havi kiadásokról; felügyelte a pénztárost, sürgős esetben 20 ezüst forintig rendelkezhetett a pénztárral. Feladata volt továbbá a személyzet felvétele és irányítása, az éves költségvetés elkészítése, a leltár pontos vezetése, a tagdíjhátralékosok felszólítása, a rendbontók figyelmeztetése /szükség esetén eltanácsolása/, de "semmi nagyobb változást a választottság helybenhagyta nélkül"nem tehettek!

A választmány döntött tehát minden fontos kérdésben - de ehhez legalább a felének jelen kellett lennie. Feladatai közé tartozott a rendszeres ülésezés, a havi elszámolások tüzetes ellenőrzése, a "pénztár erejéhez képest a szükséges intézkedések" megtétele és az intézmény gyarapodásának elősegítése. Szükség esetén az igazgatók távollétében azok helyettesítése.

A pénztáros a rendelkező igazgató utalványozása nélkül csak az alkalmazottak /komornyik, ruhatáros/ havi bérét fizethette ki; havi és éves elszámolást készített, a tagdíjhátralékosokat jelentette az igazgatónak, s természetesen jótállt a pénztár minden hiányáért.

Az ügyész eljárta a kaszinó peres ügyeiben, s az esetleg távollévő jegyzőt az üléseken helyettesítette. Tisztét két esztendőnként újították meg.

A kaszinó helyiségeiről már képet alkothattunk Tarczy Lajos beszámolója alapján, de a részletekről keveset tudunk. Bizonyára négy szobából állt - amennyire a Rendeletből kiderül -: a tekéző /biliárd-/ és a nagyobb játzó szobából, ahol a dohányzás is megengedett volt, az írószobából és az olvasószobából: ez utóbbiban "szerény és kiméllő csend"-nek kell lennie, Senki "hangos értekezés vagy zajos magaviselete által mások figyelmét ne háborgassa."

Az olvasószoba - mint maga a kaszinó - reggel nyolctól este tizenegyig volt nyitva. Kölcsönzés nem volt: az alapszabály kimondta, hogy sem könyveket, sem újságokat, "valamint földképeket, irományokat onnét akármi szín alatt elvinni nem szabad." A vagyontárgyokról három példányban "lelettár" készült: egyik példánya a levéltárban az egyik jegyzőnél, a másik a rendelkező igazgatónál, a harmadik a komornyiknál. Ezekbe "azonnal minden szerzemények árukkal együtt" bekerültek. Mivel ezek jelenlegi ismereteink szerint nem maradtak fenn, keveset tudunk a könyvtár anyagáról. A folyóiratok és hirlapok viszonylag magas számára következtethetünk viszont a rendelkezésre álló számadásokból: /14/

Év	1838/39	1839/40	1841/42	1842/43	1844/45	1845/46
Hirlapokra fordított összeg ft kr	189,34	281,-	185,44	162,20	171,28	161,-
Az összes kiadás százalékában	3,66	9,32	6,89	6,27	9,25	6,9

Igaz, hogy 1839-ben a vendég Tarczy professzor jó néhány magyar hirlapot hiányolt - akkor az alapítás nehézségeire tekintettel elnézőleg -, de úgy tűnik, a helyzet 1845-ben sem sokkal jobb, mert az újabb látogató, Telegdi Kovács László, debreceni ügyvéd így ír: "Elég kényelmesen vannak a szük

szobák bútorozva, de hirlapja igen kevés; sem [Pesti] Divatlap, sem Életképek nem volt; könyvek annál kevésbé."/15/ Visszatérve a kaszinó kiadásait részletesen bemutató számadásokhoz: megjelentést okoz, hogy külön könyvgyarapításról nincs adat, noha az alapszabály és a rendeletek több helyen is szól erről. Lehetséges, hogy a kor szokásainak megfelelően a tagok saját könyvtárak egy részét bocsátották az olvasószoba rendelkezésére letétként? További rejtély számunkra a "különbféle árjegyzékekre" fordított, viszonylag magas összeg, amely az utolsó ismert évben, 1845/46-ban eléri az összes költség 18 %-át /435 ft 14 kr/, míg a házbérre 14, az alkalmazottak fizetésére 20, tüzelőre 7,2, hirlapokra csak 6,9 % jut. Nem tudjuk, mit takar ez az elnevezés?

A dolgozat elején már szó esett a tagság létszámának alakulásáról, de összetételéről még nem.

A kaszinóban ott találjuk "a városnak és a vármegyének minden számottevő egyéniségé"-t /16/, de a szomszédos Veszprém vármegyéből is jónéhányat /pl. Villax Ferdinánd zirci apátot, Hosszú Márton és Szalay Imre kanonokokat/. A tagság zömét a földbirtokos és hivatalnok nemesség teszi ki - köztük ügyvédek, orvosok, gazdatisztek, katonák -, de jelentős a megyei arisztokrácia részaránya is. A polgárok és az egyházi személyek, közel azonos számban, a teljes időszakot vizsgálva csak 15 %-ot tesznek ki. Szembetűnő, hogy a választmányt és az igazgatókat tekintve is nagyjából ez az arány: az ötvenhat személyből öt polgár, két egyházi személy, három arisztokrata, a többiek valamennyien vármegyei és városi hivatalos viselnek. /Ld. a Függelékét/

A kaszinó tagsága nemcsak társadalmi helyzetét, hanem politikai nézeteit tekintve is sokszínű, hiszen a liberális reformerektől a legkonzervatívabb kormánypártiig megtalálható minden árnyalat köztük, még a főnemesség közül is /pl. Batthyány Kázmért és Cziráky Antal országbírókat tekintve/, sőt a vizsgált időszakon belül is változnak a nézetek, és mozognak jobbra vagy középre, mint Fiáth Ferenc esetében.

A nemesi kaszinó számos tagja más egyesületek, csoportok munkájában is részt vett. A már említett polgári kaszinónak is többen tagjai, elsősorban az ügyvédek, orvosok, kereskedők, de a városi magisztrátus több tisztségviselőjét is megtaláljuk a névsorban. /Haader Pál polgármester például 1839 első félévében a polgári kaszinónak is igazgatója volt./ Összesen hetvenhárman tagjai mind a kettőnek.

Az 1840 nyarán alapított Fejér megyei Olvasó-Társaságnak mindjárt az indulás évében 67 közös részvényese lett /a vizsgált időszakban 99 összesen/; jól felszerelt, közel ötezer kötetes könyvtára jó néhány tagot véglegesen elhódított a nemesi kaszinótól feltételezésünk szerint. /Huszonnyolcan viszont mind a három egyesületbe beiratkoztak, a legaktívabb polgárok és köznemesek./

Az 1839-ben alakult városi Szépitő Bizottságnak, amely fő céljául "a város jobb állapotba helyezését és jövedelmének többítésé"-t

tüzte ki, szinte valamennyi tagja a kaszinói életnek is aktív részese./17/

"1840. december 20-án a kaszinó tagjai felvetették a Székesfehérvári Gazdasági Egyesület megalapításának gondolatát. A szervező bizottság 1841. március 15-re hívta egybe a gazdasági egyesület közgyűlését, amelyen a méhészet, a gyümölcsfanemesítés és dohánytermesztés fellendítését tüzték ki célul. Céljaik megvalósítására 200, egyenként 10 ezüstforint értékű részvényt bocsátottak ki. A részvényesek között egyházi személyeket, gazdatiszteket, városi tisztségviselőket, földbirtokosokat találunk."/18/

Egy esztendővel ezután, 1842 áprilisában alakult meg a hazai ipart támogató Honi gyapjú szövetekeket viselő egyesület, vagyis a Fejér megyei védegyelet, szinte elsőként a Dunántúlon./19/ Ennek támogatói is megtalálhatók a kaszinóban.

Utoljára maradt annak vizsgálata, meddig állt fenn a nemesi kaszinó? Utolsó adatunk 1847 novemberéből származik; Szuper Károly színész naplójában ezt írta: "Fiáth igazgató felhívatta ma az előadás alatt a helyben levő casinoba igazgatónkat, Chiabait [Csabai Pált]" /20/ és felajánlotta, hogy a kaszinó segít a szintársulatnak a bérletek értékesítésében. Ennek nyomán valószínű, hogy megszűnése, szünetelése csak az 1848/49-es forradalmi események nyomán következett be, amikor a "kulturális, közművelődési egyesületek szüneteltetik tevékenységüket, tagjaikat, de különösen vezetőiket a politikai küzdelmek ragadják magukkal."/21/

A szabadságharc leverése után nyolc hónappal, 1850. április 24-én Székes-Fejérvári Casino néven újabb három esztendőre újjáalakul, de már a város egyetlen ilyen intézményeként. Alapszabálya szinte változatlan maradt, az eddigiekhez hasonlóan mind a három évben casino-könyvet is ad ki, de már sokkal szerényebb kivitelben és terjedelemben. A régi választmánynak csupán néhány tagját látjuk viszont a vezetésben - de ennek vizsgálata már egy másik dolgozat feladata lesz.

Dolgozatunkban a meglévő kevés adatból és a helyi nyomtatványok segítségével próbáltunk a korszak fontos intézményéről, a kaszinóról árnyaltabb képet rajzolni, hiszen a kor haladó eszméire reagáló, Széchenyi István reformgondolatait megvalósítani kívánó, a magyar nyelvű művelődést szorgalmazó és új minőségű közösséget teremtő egyesületben formálódott ki az új Magyarország aktív, politizáló állampolgára.

Jegyzetek

1. Fülöp Géza átfogó munkája /A magyar olvasóközönség a felvilágosodás idején és a reformkorban, Bp. 1978./ mellett elsősorban Kanyar József "Muzsáknak szentelt kies tartomány": Tanulmányok Somogy művelődéstörténetéből XVIII-XX. sz. /Kaposvár, 1983./, H. Halász Anna: A Zempléni Kaszinó könyvtára 1831-1850. /Miskolc, 1985./ és Hudi József: A Veszprémi Olvasótársaság története 1841-1844. /Veszprém,

1987. / című írásait kell emlitenünk.

2. Erdős Ferenc: A Székesfehérvári Kaszinótól a Vörösmarty Körig 1838-1867. = Kulturális egyesületek Székesfehérváron 1698-1949. Székesfehérvár, 1987. 3. p. - A kötetben publikálták a nemesi kaszinó alapszabályainak legfontosabb pontjait.
3. A közgyűlés időpontjához ld. Székes-Fejérvári Casino részvényeseinek névsora betürendel; annak szabályai, s egyéb rendeletei 1838. Székes-Fejérvárott, /1839/. Számmer Pál ny. V. p., valamint Kállay István: Fehérvár regimentuma 1688-1849. A város mindennapjai. Székesfehérvár, 1988. 324. p.
4. Szerk. Pór Edit. Bp. 1988. Művelődéskutató Int. 1-3. köt.
5. Ld. Kállay i.m. 324. p. - A továbbiakra FmL. Szfvár Szabad Kir. Város Tanácsának jkv. 1834/2350. /dec. 1./ - Itt mondok köszönetet Komlósi Józsefnek, aki segítségemre volt az anyaggyűjtésben.
6. 1834-ben kifejezetten kaszinó elnevezéssel Pesten, Sárospatakon, Sátoraljaújhelyen, Egerben, Debrecenben, Szegeden, Baján, Kecskeméten, Veszprémben, Pápán, Kőszegen, Győrött, Szombathelyen, Nagyszombatban, Iglón, Gyönkön, Kolozsvárott, Marosvásárhelyt stb. működtek egyesületek. Talán nem egészen közismert, hogy Fejér megyében már 1833-ban Rácalmáson működött egy Egyesület a nemzeti erkölcsök terjesztésére és olvasó, amelyről jelenleg semmit sem tudunk. V.ö. Fülöp i.m. 95-99. p.
7. Fiáth Ferenc: Életem és élményeim. Bp. 1878. 1. köt. 64-65. p.
8. Dormuth Árpád szerint a város az irodalompartoló "Barkóczy /László/ püspök ösztönzésére ... alakította meg az akkori kulturális élet új otthonát, a 'Caino Társaság' néven ismert társaskört" 1838. április 7-én. /Székesfehérvár kulturális élete a XIX. században. = Szfv. Szle. 1936. 1-2. sz. 18. p./ - A kaszinó helyéről ld. Lauschmann Gyula: Székesfehérvár története. Kézirat. Székesfehérvár, 1912. 1. köt. 335. p. - Kállay i.m. néhány adata azt sejteti, hogy a kaszinó a 40-es évek elején átköltözhetett a Pelikán-házba /ma Kossuth u. 12./ vagy már eleve ott alakult. Így már természetes, hogy Szuper Károly 1847 novemberében a színház épületének emeleti helyiségében tudta a kaszinót. V.ö. 20. számú jegyzet.
9. [Tarczy Lajos] Nagy T. [ítász]: Honi utazás levéltöredékekben. = Athenaeum, 1939. márc. 10. /20. sz./ 308-309. h.
10. A nemesi kaszinó évkönyvei az OSZK-ban és az István király Múzeumban maradtak fenn a legteljesebben:
A Fejérvári Casino részvényeseinek névsora, alapszabályai és rendeletei Székes-Fejérvárott.
/1. év/ 1838. [1838.] Számmer Pál nyomtatása. 52 p.
/2. év/ 1839. [1839.] " " " " . 57 p.

/3. év/ 1840. [1840.] Számmer Pál nyomatása. 58 p.

/5. év/ 1842. [1843.] " " " . 52 p.

/6. év/ 1843. [1843.] Számmer Pál özvegye bet. 51 p.

/8-9. év/ 1845 és 1846. é.n. " " " " . 52 p.

A kiadványok megjelenési évét A Székesfehérvári Kir. Könyv-
vizsgáló iratai 1822-1848. adatai alapján közöljük /FmL VIII.51.II./.

11. A példányszámokat is a fenti forrásból ismerjük; 1839-ben és 1840-ben 350-350, 1841-1843-ban 200-200 példányban jelentek meg.
12. A győri, pápai és veszprémi adatokat Hudi i.m. 458. p. alapján közöljük.
13. V.ö. Könczöl Imre: Egy reformkori könyvtár. = Könyvtáros, 1963. 526-528. p. és Tóth György István: A Fejér megyei Olvasótársaság. = Fejér m. Könyvtáros, 1972. 1. sz. 50-54. p. és 2. sz. 35-38. p.
14. Érdemes összehasonlítani a debreceni kaszinó 1842-es adataival: 16 hirlapot járatnak összesen 95 pengő forintért, így a Pesti Hirlap, Világ, Hirnök, Jelenkor, Magyar Gazda, Erdélyi Hirlap, Athenaeum, Regélő, Nemzeti Ujság, Honderü, Religio és Nevelés, Protestáns Egyházi Lap, Mult-Jelen-Jövő /Gyermekbarát/, Ofener Zeitung, Allgemeine Zeitung, Der Ungar. /Boldisár Kálmán: A Debreceni Casino százéves története. D. 1933. 9. p./
15. [Telegdi Kovács László] Csatáry Ottó: Uti emlékek. 2. Fejérvár. = Életképek, 1845. febr. 22. /8. sz./ 245. p.
16. Lausmann i.m. 335. p.
17. Somkuti Éva: Városrendezés és városszépítés Székesfehérváron 1698-1936. = Kulturális egyesületek ... 26. p.
18. Erdős i.m. 4. p. - Az alapszabályok már nyomtatásban március 1-én megjelentek Székesfehérváron; leírása Petrik I. 40. p.
19. V.ö. Honi gypaju szöveteket viselő egyesület évkönyve. Székes-Fejérvár, 1842. Kiad. Salamon Lajos. 8.p. - A vidéki szerveződésekről ld. még Füzes Miklós: Az Országos Védegylet és helyi szervei a Dél-Dunántúlon. = A Dunántúl településtörténete XI-XIX. század. Veszprém, 1986. 383-392. p., valamint Molnár Lajos: Kőszeg és a Védegylet. = Vasi Szle. 1989. 1. sz. 95-100. p.
20. Szuper Károly színészeti naplója 1830-1850. Bp. 1889. 62. p.
21. Erdős i.m. 5. p. - Az önkényuralom időszakának eseményeit - az ötvenes-hatvanas évek kaszinói életét Lausmann Gyula foglalta össze A Vörösmarty-kör negyven éve c. művében. /Székesfehérvár, 1907. 12-46. p./ Tőle tudjuk, hogy az 1867-ben megalakult Vörösmarty-kör tulajdonképpen a régi kaszinó megreformált, újjászervezett folytatásának tekinthető.

A nemesi kaszinó igazgatói és választottsága

1. Ambrózy Ferenc, vármegyei tiszti alügyész	1845-46 jegyző
2. Aschner József, vármegyei r. sebész	1845-46 igazgató
3. Batthyány István, ifj. gr.	1838
4. Baur György, városi tanácsnok	1838-40, 1842, 1846
5. Baur József, táblabíró	1842-46
6. Bezeredy Miklós, táblabíró	1840 igazgató
7. Bóné István, ügyvéd	1842-43, 1845-46
8. Boros Imre, városi tanácsnok és kapitány	1838-40
9. Csapó József, vármegyei 2. aljegyző	1838 jegyző
10. Cserna Károly, vármegyei tiszti alügyész	1838-39
11. Cziráky János gr., m. kir. kancellária titoknoka	1842-43
12. Detrich Zsigmond, uradalmi ügyész	1842-46
13. Eischl János, városi 1. aljegyző	1838-46; 1839-43 jegyző
14. Eklér József, táblabíró	1838-42
15. Eklér György Mihály, vármegyei al-adószedő	1843, 1845-46
16. Farkas Ferenc, székesfehérvári nagyprépost	1838-40
17. Fekete András, cs. kir. kapitány	1845-46
18. Fiáth Ferenc, vármegyei 2. alispán	1842-43 igazgató
19. Funtek Imre, táblabíró	1842-46; 1842-43 jegyző
20. Gilly János, városi urbárium rendtartója	1841 igazgató*
21. Gindly Antal, táblabíró	1838-46
22. Haader Pál, polgármester	1842-46, 1838-40 igazgató
23. Hamvasy Imre, ügyvéd, a takarékpénztár könyvvezetője	1842-46
24. Hering/h/ Ignác, ügyvéd	1842-46
25. Horhy Mihály, táblabíró	1838-40
26. Horváth István, táblabíró	1838-46
27. Horváth Lajos, ügyvéd	1839-46
28. Horváth Mihály, vármegyei aljegyző	1842-43
29. Huszár Péter, vármegyei főügyész	1842 igazgató
30. Kandó József, vármegyei 1. alispán	1845-46
31. Karácsony Antal, táblabíró	1838-40
32. Karácsony Lázár, ügyvéd	1839-40, 1840 jegyző
33. Katona András, választott polgár, városi szószóló	1845-46
34. Kiss Antal, orvos-tanár	1840
35. Kiss Sándor, táblabíró	1838-43, 1846
36. Korizmicz Antal, a hittudomány tanítója, kanonok	1838-46
37. Marich István Dávid, Torna vm főispánja	1838-46
38. Molnár Sándor, cs. kir. hadi biztos	1846
39. Nagy Antal, Eörsi, ügyvéd	1845-46 ügyész
40. Nagy Ignác, vármegyei főadószedő	1838-46
41. Niczky János, városi tanácsnok és helybíró	1845

* Ld. Hirnök, 1841. márc. 18. /4./ p.

42. Petrás Károly, vármegyei al-adószedő	1842-43, 1845 igazgató
43. Pribék Vilmos, táblabíró, választott polgár	1838-46
44. Rieder József, vármegyei 1. mérnök	1845
45. Ruszwurm János, polgár	1838-46 pénztáros
46. Say István, városi bíró	1838-40
47. Say József, gyógyszerháros	1838, 1840-43
48. Stáhly György, vármegyei rendes főorvos	1838-39
49. Strádl János, választott polgár	1845, 1843 igazgató
50. Szücs Péter, vármegyei aljegyző	1845-46
51. Ürményi József, 1. alispán	1838-46 igazgató
52. Ybl Miklós, választott polgár /1780-1861/	1838-40
53. Zalay Károly	1845-46
54. Zichy Edmund gr.	1838 igazgató
55. Zuber Pál, táblabíró	1838-46
56. Zuber Sándor, vármegyei al-adószedő	1838-40

Murányi Lajos

Murányi József.

Ürményi József /1807-1880/
a nemesi kaszinó mindvégig hivatalban lévő
igazgatója

LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK

1989. január - június

- 15/1989. /II. 15./ NET A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának . . . határozata egyes városok megyei várossá nyilvánításáról. [1989. ápr. 1-től Székesfehérvár]. = Magyar Közlöny. 1989. 8.sz. 170.1.
- 16/1989. /II. 15./ NET A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának . . . határozata községegyesítésről és egyes községek várossá nyilvánításáról. [1989. ápr. 1-től Gárdonyi]. = Magyar Közlöny. 1989. 8.sz. 170-171. 1.
- 23/1989. /III. 12./ MT A Minisztertanács . . . rendelete a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő dolgozóélelmezési költség térítéséről = Magyar Közlöny. 1989. 15.sz. 339. 1.
- 2/1989. /III. 25./ ÁBMH Az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökének . . . rendelkezése egyes munkaügyi rendelkezések módosításáról = Magyar Közlöny. 1989. 19.sz. 395-397. 1.
[Többek közt a munkaviszonyban töltött idő megállapításáról.]
- 27/1989. /III. 25./ MT A Minisztertanács . . . rendelete a Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló 48/1979. (XII. 1.) MT rendelet módosításáról = Magyar Közlöny. 1989. 19.sz. 391-393. 1.
[A munkaidőről.]
- 3/1989. /IV. 1./ ÁBMH Az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökének . . . rendelkezése a munkabérek legkisebb összegéről. = Magyar Közlöny. 1989. 20.sz. 409. 1.
- 9/1989. /IV. 30./ MM A művelődési miniszter . . . rendelete a művelődési intézmények nevééről, elnevezéséről és névhasználatáról. = Magyar Közlöny. 1989. 26.sz. 522-523. 1.
- 58/1989. /VI. 15./ MT A Minisztertanács . . . rendelete a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény végrehajtására kiadott 12/1986. /IV. 22./ MT rendelet módosításáról. = Magyar Közlöny. 1989. 39.sz. 720. 1.
- 114/1988. /XII. 31./ MT rendelete a munkanélküli segélyről. = Művelődési Közlöny. 1989. 4.sz. 512-514. 1.

TÁJÉKOZÓDÁS

Lapunk előző számában bemutattunk néhányat a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár napról napra gazdagodó folyóirat-állományának újdonságaiból. Az időközben eltelt fél év során ismét számos új kiadvány bukkant fel olvasótermünk polcain. Ezek közt szép számmal akadnak olyanok is, amelyeket jó szívvvel ajánlhatunk azoknak a kollégáknak, akik megtisztelő érdeklődéssel fogadták korábbi összeállításunkat és várják a folytatást. A pusztán szórakozást, kikapcsolódást ígérő képes magazinok ezúttal sem szerepelnek válogatásunkban, különös gondot fordítottunk viszont azon periodikumok számbavételére, amelyek színvonalasan, s kellő tárgyilagossággal igyekeznek tudósítani a mindinkább megélénkülő magyar közéletéről, s a bennük szereplő írások országunk múltjának és jelenének jobb megismerését szolgálják.

Lapunk periodicitása sajnos nem teszi lehetővé a friss, naprakész tájékoztatást. Csak remélhetjük, hogy az Uj Könyvek szerkesztőségének terve - hogy tudniillik ajánló jegyzékének hasábjain nem csupán a könyv-újdonságokról, hanem az új folyóiratokról is rendszeresen hirt ad - egy napon megvalósul, s ez nyomban fölöslegessé teszi botcsinálta rovatunkat. Ha az állománygyarapításra sok helyütt nincs is mód, legalább a saját tájékoztatóunkhoz nyújthat talán némi segítséget ez a rövid lapszemle.

Aréna : Független dunántúli képes hetilap / fel. szerk. Balog László. - 1.évf. 1.sz. (1989). - Székesfehérvár : Aréna Kiadó Kft. - 42 cm

Hetenként

ISSN 0864-9413 : egyes szám ára 16,- Ft : előfizetési díj fél évre 414,- Ft, egy évre 828,- Ft

Uj szinfolttal gazdagodott a helyi sajtó: a Fehérvári Hét mellett megjelent az Aréna, amely nevéhez méltóan, s szándékai szerint a "nézetek szabad küzdőteréül" kíván szolgálni a legszélesebb rétegek számára.

A "dunántúli" megjelölés valójában négy szomszédos közép-dunántúli megyét jelent, mely megyék alkotják egyben a lap terjesztési körzetét is: Fejér, Komárom, Veszprém és Somogy megyéket. Mivel a szerkesztőség Székesfehérvárott működik, s tagjai is többségükben e város lakói, így a

tudósítások közt természetesen hangsúlyosabban szerepelnek a megyénk életét érintő kérdések.

"... Szabad szellemi műhelyként, elsősorban is itt az ország szívében, a Dunántúl közepén kívánjuk színesíteni a helyi tömegtájékoztatást, a megyénkenti egyközpontok monopóliumának megdöntésével. A dolgunk, amire szerveződünk, csak annyi, hogy tájékoztassunk. ... Nem dokumentálni akarjuk korunkat az események szolgai felsorolásával. Használni szeretnénk: közéleti fórumot, küzdőteret kínálunk minden megméretésre alkalmas alkotó törekvés számára..." - vallják a szerkesztők. A lapban megjelenő cikkek sokszínűsége, érdekessége, aktualitása, az írások közé becsempészett apróhirdetések, játékok, vetélkedők, a sport- és a könnyűzenei rovat, a hétről hétre közzétett rádió- és televízióműsor eredményesen szolgálják a kitűzött célt, hogy az Aréna ne csupán kevesek olvasmánya legyen.

Július 1-től előfizethető bármely postahivatalban és a hirlap-kézbesítőknél.

2000 : Irodalmi és társadalmi havi lap / fel. szerk. Herner János. -
1. [évf.] 1. [sz.] (1989). - Bp. : Heti Világgazdaság Rt. - 29 cm
Havonként
ISSN 0864-800 X : egyes szám ára 29,- Ft : előfizetési díj fél
évre 174,- Ft, egy évre 348,- Ft

A zömében egyetemi oktatókból, irodalmárokból álló hét tagú szerkesztői gárda névsora színvonalas olvasmányt ígér a szellem embereinek. Nevükkel nemegyszer találkozhattunk már különféle kiadványok címlapján, így köztük találjuk például Margócsy Istvánt, a régi Mozgó Világ rovatvezetőjét, Lengyel Lászlót, a jeles közgazdászt, Verner Jánost, Erdély helységnévtárának összeállítóját.

Az egy-egy történelmi korszakot, társadalmi, kulturális jelenséget elemző esszék, tanulmányok és a kissé zavaróan nagy helyet kisajátító hirdetések mellett örömdetes nagy terjedelemben olvashatunk szép-irodalmi műveket is a lapban. A versek, novellák főként a kortárs magyar irodalom szemelvényei, de emellett helyet kaptak neves külföldi szerzők művei is. Az irodalom egyébként számos más formában képviselteti magát a lapban /írókkal készített interjúk, egy-egy pályaszakaszt, művészeti irányzatot értékelő dolgozatok és így tovább/.

A társadalmi kérdéseket taglaló írások skálája is változatos, egy közös vonásuk azonban szembeötlő: mindegyikük az ország sorsa iránt érzett felelősséggel és a jobbitás, a zürzavar eloszlatásának szándékával íródott.

Előfizethető bármely postahivatalnál és a HELIR-nél.

Tallózó : Közéleti lapszemle / fel. szerk. Andai György. - 1.évf.
1.sz. (1989). - Bp.: HÁTTÉR Lap- és Könyvkiadó Kft. - 30 cm
Hetenként
ISSN 0864-859 X : egyes szám ára 29,- Ft : előfizetési díj fél évre
754,- Ft

Ujszerű vállalkozás a Tallózó, melyhez hasonló az utóbbi évtizedekben nem volt Magyarországon. Válogatása felöleli a postán előfizethető összes magyar napi- és hetilap termését; szerkesztői hétről hétre több ezer újságoldalból állítják össze a legnagyobb érdeklődésre számot tartó belpolitikai, gazdasági, kulturális, közéleti és társadalmi témákkal foglalkozó cikkek szemléjét. Részlet a szerkesztőség bemutatkozó soraiból: "... A pártlaptól az egyháziig, a helyitől az országos sajtóig; riportok, elemzések, interjúk, információk, tudósítások, glosszák, portrék, kommentárok, jegyzetek, vezércikkek, hírek - mindez a lap. Ha ezek "összeállnak", Ön lapunk gyűjtésével folyamatában láthatja az eseményeket - ezért lapunk oldal-számozása is folyamatos lesz. "Hagyományos" rovatok helyett a hét leg-érdekesebb témái állnak egybe és ezeket kiegészíti az adott időszak Naplója: a történéseknek, eseményeknek /a regisztrálásánál némileg többet adó/ kronologikus összegzése."

Az egyre gazdagodó, szinesedő magyar sajtó és a mind kevesebb pénzzel, szabadidővel rendelkező olvasói tábor hívta létre szükségképpen a lapszemlét, amelyet bizonyára sokan és szívesen forgatnak majd. Az egy-egy témakör köré csoportosított cikkek szemléletük többféleségénél fogva jól kiegészítik egymást és így többletinformációt adnak az olvasónak. A tájékoztatás gyors és folyamatos: a keddtől hétfőig tartó időszak termését már pénteken kézbe vehetik az érdeklődők.

1989. július 1-től előfizethető bármely hirlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hirlapüzleteiben és a HELIR-nél.

168 óra : Közéleti hetilap / Fel. szerk. Erős Zoltán. - 1.évf.
1.sz. (1989). - Bp. : HÁTTÉR Kft. - 34 cm
Hetenként
ISSN 0864-8581 : egyes szám ára 22,- Ft

A Magyar Rádió és a HÁTTÉR Kft közéleti hetilapjának próbaszáma április végén látott napvilágot. Összeállításának alapjául két népszerű rádióműsor szolgál: az immáron tizennyolc esztendeje élő 168 óra című politikai magazin, valamint az éppen harmadannyi évet megélt kulturális hetilap, a Gondolat - jel.

A lap csaknem szöveghűen, csupán minimális szerkesztői beavatkozással közli a rádióban elhangzott riportokat, interjúkat, amelyeknek nyomtatott változatát már az elhangzásukat követő második napon kézbe vehetik az érdeklődők. Az új orgánum elé maga Pozsgay Imre irt beköszöntőt; az alábbiakban ebből emelünk ki néhány gondolatot:

"... A tárgyilagossággal párosuló közérthetőség mindenfajta publikációnak, sajtóterméknek olyan erénye, amelynek a megszokás rossz reflexeiből adódó hiányát sok esetben a mai, szabadabbnak igen, nyugodtnak nem nevezhető időkben még inkább érezzük... a sokoldalú megközelítés, a nem hivatalos, vagy éppen egymással szöges ellentétben álló nézetek torzítás-mentes közvetítése ma már elfogadott, a közvélemény és a politika által egyaránt igényelt szerkesztési, viselkedési normák. A 168 óra egyik erénye, hogy "megelőzve korát" e tekintetben úttörő szerepet vállalt

magára.... A Rádió kulturális hetilapja értelemszerűen más célokkal, némileg más réteghez szólva igyekszik hozzájárulni a nemzeti értékek jó értelemben vett, nem valamiféle didaktikus ismeretterjesztésnek tekintett közvetítéséhez, ezzel nemzeti önismeretünk gyarapításához.... Ugy gondolom, nem tévedek nagyot, ha a műsor érdemeként, a külső szemlélő számára tetten érhető ars poeticájaként azt emelem ki, amit egyben a Gondolat - jel fő erényének is tartok: a kultúra, a művészet eleven életének azon eseményeihez kötődött mindig, amelyek szoros kapcsolatban voltak a társadalmi közgondolkodás, leegyszerűsítve úgy is mondhatnám, hogy a szélesebb értelemben vett ideológia kérdéseivel.... Meggyőződésem, hogy sikeres, dokumentumértékű kiadvány indulásánál asszisztálhatok, olyan, a tényleges társadalmi igényeket kielégítő orgánus első lépésénél, amely az irott és a hangos sajtó erényeit egyesítve, tartalmával egy új közmegegyezés érdekében munkálkodva, minden bizonnyal jogos megbecsülést viv ki magának az egyre sokrétűbb kiadványstruktúrában."

A lapot a Magyar Posta terjeszti és a HELIR-nél fizethető elő.

Uj Idő : Független irodalmi, közéleti folyóirat / főszerk. Végh Antal. - 1.évf. 1.sz. (1989). - Bp. : UJ IDŐ Lap- és Könyvkiadó Kft. - 30 cm

Havonként

ISSN 0239-1864 : egyes szám ára 48,- Ft : előfizetési díj fél évre 288,- Ft, egy évre 576,- Ft

A hat magyar író alapította lap első számát éppen március 15-én vehették kézbe a kíváncsi olvasók. A szerkesztőbizottság tagjai: Csukás István, Gyurkovics Tibor, Hernádi Gyula, Nemeskürty István, Szakonyi Károly, s az elnök, Végh Antal.

Gyurkovics Tibor szép köszöntő szavaihoz nincs mit hozzátennünk:

"Az ember lelkét nem lehet tízévenként javítgatni, foltozgatni. Egy országát sem. Radikálisan új időnek kell következni, melyben a honpolgár szabadon lélegzik. Ennek legfőbb feltétele az emberi tisztesség. Valljuk, hogy ez a nép tisztességes nép. És tehetséges nép... Vissza kell állítani jogaiba a szellemi és kétkezi ember tisztességét. E nélkül nincsen ország... A tehetség csak a tisztesség fedezetében tud dolgozni. A tisztességnek csak a szintiszta igazság kimondásával lehet teret, erőt biztosítani. Az igazság megvallásával akarjuk szolgálni az új időt, "szenzációsan", hiszen az igazság a legnagyobb szenzáció.... A politikai jogok érvényesítésén túl az emberi viszonylat tisztasága a legfontosabb. Minden fölemelkedés és visszaélés ebben a parányi szerkezetben van elrejtve. Ez a nép tisztességes nép. Határaink mentén sinylődő, hősi önfeláldozással nyelvét őrző nép. Nyugatra menekült, nemcsak hősként visszatérő, de kint is hazáját szolgáló nép. S negyven éve idehaza küszködő nép, mely beleépítette hitét, verejtékét és véréit, és szenvedése méltóságát az ország falaiba.

A tisztességet és a tehetséget akarjuk szolgálni az "Uj Idő"-ben.

Számítunk azokra az olvasókra, akik várják, akarják, és - felekezetre és

pártra való tekintet nélkül - csinálják az új történelmi időt..."

A lap az év második felére minden postahivatalnál és újságárusnál előfizethető.

Unió / Főszerk. Tamási Orosz János. - 1.évf. 1.sz. (1989). -
Bp. : Idegennyelvű Folyóirat Kiadó Leányvállalat. - 28 cm
Kéthavonként
ISSN 0864-7143 : egyes szám ára 60,- Ft : előfizetési díj fél
évre 180,- Ft, egy évre 360,- Ft

A folyóirat mottójául választott, az "unió ügyéről" elmélkedő Kossuth-idézet jól tükrözi a szerkesztők törekvését, szavainak súlya magasra állítja a mércét a lapban megjelenő írások előtt.

Az orgánium alapítói így vallanak: "... Jogos lehet a kérdés: kik lépnének unióra ebben az új folyóiratban és milyen ügy érdekében? ... Nem kívánjuk érdek és jelleg egybemosását, csak a felülről irányított, manipulált, minden oldalon áldozatokat szedő vitáknak üzenünk hadat. Szünjön meg minden oktrojált, hamis és embertelen érvekre alapozott ellentét a mechanikusan még ma is legalább kétfelé osztott magyar szellemi élet csoportjai között. Szünjenek meg a belháborúk Közép-Európa nemzetei és nemzetiségei között, szünjön meg a bizalmatlanság és gyanú Közép- és Nyugat-Európa országai között, a magyar társadalom komponensei között. Háború utáni történelmünkben 1956 az a pont, amely a kérdésekre megoldást mutat óvni szeretnénk az országot attól, hogy 56 pusztán mitosszá váljék: legyen, amiben lehet, vezérfonal. Ez a történelmi pillanat nemzetet teremtett, de teremtménye hamarosan semmivé foszlott. Ma azt szeretnénk tudni, hol a határ, meddig mehetünk egymás felé önmagunk föladása nélkül. Hogyan tudunk élni egymás mellett? Melyek közös érdekeink, és mi az, ami nézeteltéréseinkből - csoport és csoport, egyén és tömeg véleménykülönbségéből - józan és tiszta viták után is megoldhatatlan. Azt akarjuk, hogy ebbe a közösségbe önnön akarata ellenére többé senkit se lehessen belekényszeríteni, s azt, hogy ebből a közösségből akarata ellenére többé ne lehessen kiszakítani senkit."

A lap állandó rovatai közül kiemelendő az "Örökség", mely a közelmúlt magyar történelmét, s különösen az 1956-os eseményeket illető, mindmáig tisztázatlan kérdések megválaszolásához kíván hozzájárulni a témával foglalkozó elemző írások közzétételével. A "Között" és a "Medence" rovatok általános témája a Közép-európaiság és a kisebbségi lét kérdése, mindenekelőtt természetesen a magyar kisebbségek ügye.

A "Szép Szó" - amint az elnevezés sugallja - a szépirodalomnak ad teret, s főként a kortárs magyar írók, költők műveiből válogat.

A folyóirat előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál és a HELIR-nél.

Világ : Politikai hetilap / Főszerk. Biró Zoltán. - 1.évf. 1.sz.
(1989). - Bp. : UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft. - 30 cm
Hetenként

IRODALOMKUTATÁSOK, BIBLIOGRÁFIÁK
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban
1989. januártól júniusig

1. A téгла- és cserépgyártás története Fejér megyében. /Tanulmányhoz./
9 tétel.
Összeállította: Kneifel András.
2. Az óvodás korúak anyanyelvi nevelésének alakulása a felszabadulástól
napjainkig. /Szakdolgozathoz./ 10 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla.
3. A báb szerepe a kisgyermek óvodába szoktatásában. /Szakdolgozathoz./
24 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa.
4. Tanácsai igazgatási társulások szerepe a szakigazgatásban. /Szak-
dolgozathoz./ 7 tétel.
Összeállította: Magony Imre.
5. Rajztanítás a nevelőotthon alsó tagozatában. /Szakdolgozathoz./
24 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla.
6. Grigorij Raszputyin pápa élete és munkássága. /Tájékoztatóhoz./
6 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla.
7. Készségfejlesztés a technika tantárgy tanításában alsó tagozatban.
/Szakdolgozathoz./ 15 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa.

Az irodalomjegyzékeket - kérésre - másolatban rendelkezésre
bocsátjuk.

Mikola Katalin

H Ű W O Я

Egy kiszállás a sok közül...
avagy fölőspéldány-kivonás Nagyboconádon

Vettünk 10 tojást... Ez elég lesz hármónknak... Ennyire futotta a napi-
dijból... a hármónkéből. Beülünk a Barkasba... a vacogásunk mozgásba
hozza a kocsit. Elindulunk. Addig megyünk, amíg füstöt nem látunk... Ott
a könyvtár. Begyűjtöttak.

Bemegyünk a Tanácshoz... a sufnikulcsért. Kizárjuk a sufnit... egy
szakajtó alatt megtaláljuk a pincekulcsot. Kinyitjuk a pincét. A szivlapát
alatt a könyvtár kulcsa. Mind az egyetlen példány. Ez a közvagyongvédelem.
Visszacsináljuk az egészet. Bezárjuk a pincét, kulcsát a sufni-
ba, bezárjuk a sufnit, kinyitjuk a könyvtárt.

A füst már jó meleg. A kályha még nem... Még nem sütjük a
rántottát... majd délben, amikor már a nagykabátot is levethetjük...

Addig nekiállunk a polcoknak... a piszkavassal. Szétszedjük. Addig
húzzuk-vonjuk, amíg könyvtár kinézete nem lesz. Visszanyomjuk a
sérvünket... visszarakjuk a könyveket a polcokra... mind a 6 ezret...
Ezután egyenként kezdjük leszedni: ez a fölőspéldány kivonás... Figyelünk
a formátumra, irodalmi értékre, olvasóérdeklődésre, aláírásokra... meg
a tüzre, hogy el ne aludjon. Aláírásokból felmérjük, mit olvasnak Nagy-
boconádon... Tíz kis néget... Irodalom átértékelése. Vigyázunk, hogy a
polcon is maradjon... Ne mondják, hogy hiába fizetik a községejlesztést...

Dél van. Beharangozzák az iskolaigazgatót... hozzánk.

- Nem lehetne az iskolai könyvtárnak ebből a...

- Talált... Nem... Hogy aztán integráláskor visszaeltározzuk?!

Igazgató csüggedten el.

Megjelenik a tanácselnök... rángó arcizmokkal:

- Ezt mind kidobják?!

- ...Elvisszük... Körözzük... Más dobja ki.

A könyvtáros nem jön... ő tiszteletdíjas.

Sül a rántotta... Körülüljük a kályhát... Leesszük róla a rántottát.

Ebéd után édes a gurtvizás... Rakodunk.

Zárás visszafelé: könyvtár - pince - sufni.

Mennénk... nem tudunk. A kaput elbarrikádozták 30 mázsa brikettel.

Lehányjuk a pincébe... a szivlapáttal... A tanács megspórolta a napszámot.

Ránkesteledett... szunnyadozik a tudatunk... máma már nem hasad
tovább...

C s a b a O r s o l y a

/A módszertani osztály "Humor Archivumából" előkotorásza a szerkesztő./

Lezárva: 1989. június 15-én

Ágoston Béla

Bory Jenő és a székesfehérvári Bory-vár / Ágoston Béla. - [Székesfehérvár] : [Ágoston B.], [1989]. - 40 p. : ill. ; 20 cm

Alba Regia; annales Musei Stephani Regis = az István Király Múzeum évkönyve / szerk. Fitz Jenő; segédszerk. Fülöp Gyula. - 23. - Székesfehérvár : Fejér M. Múz. Ig., 1987 [1988]. - 298 p., [2] tfol., [72] t. : ill. ; 29 cm. - (Az István Király Múzeum közleményei = Bulletin du Musée Roi Saint-Étienne. c. sor., ISSN 0563-0703 ; 23.)

Indulás: 1. (1960). - A közlemények váltakozva angol, francia, német és magyar nyelven
ISSN 0324-542X

Arany Magyar Zsuzsa

Számmer nyomdától a Vörösmarty Nyomdáig : A nyomdászat 180 esztendeje Fejér megyében / [írták Arany Magyar Zsuzsa, Gyenti Pál, Farkas Gábor] ; [szerk. Mekis János] ; [kiad. a Vörösmarty Nyomda]. - Székesfehérvár : Vörösmarty Ny., 1988. - 151 p. : ill. ; 19 cm

Kereskedelmi forgalomba nem kerül

ISBN 963 02 5766 1

Benczik Jánosné

Emlékezés Wekerle Sándorra / [írta Benczik Jánosné]. - [Mór] : [Radó Vár. Kvt.], 1988. - [12] p. : ill. ; 21 cm

Benczik Jánosné

Kurze Geschichte von Mór / [Geschrieben von Benczik Jánosné]. - Mór: Stadtbibl., [1988]. - [8] p. ; 15 cm

Benczik Jánosné

A Lamberg kastély története. - [Mór] : [Radó Vár. Kvt.], [1988]. - [16] p. : ill. ; 21 cm

Benczik Jánosné

Mór rövid története. - [Mór] : [Radó Vár. Kvt.], [1988]. - [20] p. : ill. ; 21 cm

Bokros János

A hetedik napon / Bokros János. - [Székesfehérvár] : Vörösmarty Társ., 1989. - 76 p. ; 20 cm

Versek. - Közread. a Vörösmarty Társaság
ISBN 963 01 9780 4

Egresi Zsuzsa

Írás a löszfalon : Egresi Zsuzsa versei és rajzai. - [Dunaújváros] : [Dunai Vasmű], 1989. - 78 p. :

ill. ; 21 cm. - (Vasmű irodalmi
műhely ; 1.)

Kézirat gyanánt. - A borítón
változó grafika

Előadások Sárbogárd múltjából.
Tudományos ülés (3.) (1988)
(Sárbogárd)

Előadások Sárbogárd múltjából :
Tudományos ülés 3. : Sárbogárd,
1988. április 6. / [... előadások
Erdős Ferenc ... et al.]. - [Sár-
bogárd] : [Madarász Vár. Kvt.],
[1988]. - 46 fol. ; 29 cm

Erdősi Sándor

Kábeldolgozat : Közönségmérési
dilemmák egy próbavizsgálat
ürügyén / Erdősi Sándor. - Bp. :
MKI, 1988. - 84 p. : ill. ; 24 cm.-
(Tanulmányok, beszámolók,
jelentések, ISSN 0230-4952
/[ISSN 0230-4953] ; 20. évf. 8.)

Belső kiadvány

A vizsgálatot Székesfehérvárott
végezték.

ISBN 963 333 080 7

Fejér megyei szemle : A Fejér
Megyei Tanács társadalmi,
gazdasági, művelődéspolitikai
folyóirata / fel. szerk. Mihók
Lenke. - 1988, 2. - Székes-
fehérvár : Fejér M. Lapk. Váll.,
[1988]. - 88 p. : ill. ; 24 cm

Vértés János Andor: Az
emigráns c. drámájával. - Fél-
évenként. - Indulás: 1964, 1. -
Megjelenés: 1964.

ISSN 0133-9389

A Fejértej 40 éve / [fel. szerk.
Bartha Tibor]. - [Székesfehérvár]
: [Fejér és Komárom M. Tejipari
Váll.], [1989]. - 73 p. : ill. ;
20 cm

Fejér és Komárom Megyei Tejipari
Vállalat (Székesfehérvár) (1949-
1988)

Honismereti írások Kálozról /
gyűjt. és összeáll. a községi hon-
ismereti szakkör tagjai Kaszala
Lajos vez. ; [szerk. Farkas
Gábor]. - Székesfehérvár : [Fejér
M. Lvt.], 1989. - 87 p. : ill. ;
21 cm. - (Fejér Megyei Levéltár
közleményei, ISSN 0238-4116 ;
5.)

Válogatás Kaszala Lajos
írásaiból

ISBN 963 7233 05 9

Ismertető a Székesfehérvári
Könnyűfémmű Műszaki Könyv- és
Dokumentumtárának
tevékenységéről és
szolgáltatásairól / [kiad. a
Székesfehérvári Könnyűfémmű
Ismeretfejlesztési Főosztálya]. -
Székesfehérvár : [Köfém], 1989.
- 15 p. : ill. ; 21 cm

Borítócim: Székesfehérvári
Könnyűfémmű, Műszaki könyv-
és dokumentumtár tájékoztatója

Kállay István

Előadások Szabadbattyán
község történetéből : 1988.
november 21-én Szabadbattyánban
tartott községtörténeti konferencia
előadásai / [szerk. Farkas
Gábor] ; [előadók Kállay István,
Erdős Ferenc, Harmati István]. -
Székesfehérvár : [Fejér M.
Lvt.], 1989. - 49 p. : ill. ;
21 cm. - (Fejér Megyei Levéltár
közleményei, ISSN 0238-4116 ; 6.)
ISBN 963 7233 06 7

Kralovánszky Alán

Székesfehérvár, királyi
bazilika / [Kralovánszky Alán]. -

[Bp.] : TKM Egyes., 1988. -
17 cm

1. - [16] p. : ill. - (Tájak,
korok, múzeumok kiskönyvtára,
ISSN 0139-245X ; 310.)

ISBN 963 555 565 2

2. - [16] p. : ill. - (Tájak,
korok, múzeumok kiskönyvtára,
ISSN 0139-245X ; 309.)

ISBN 963 555 566 0

Magyar irodalomtörténeti térkép.
Készítette Kartográfiai Vállalat.
Kiad. a Fejér Megyei Pedagógiai
Intézet. Összeáll. Tóth Károly.
Bp. 1989, Kartogr. Váll. [ny.]
98,5x67 cm.

A történelmi Magyarország
térképe. - Magyar írók, költők
életpályája és művei szempontjából
fontosabb helységek jelölésével.
- Név- és helymutatóval. - Szines.
- Domborzati árnyalással. - Keret
nélkül.
Kiállítási anyag.

Magyar Szocialista Munkáspárt.
Székesfehérvár Városi Bizottság.
Pártértekezlet (1988) (Székes-
fehérvár)

Magyar Szocialista Munkáspárt,
Székesfehérvár : Pártértekezlet :
1988. december 10. / [rend.,
közread. az MSZMP Székes-
fehérvár Városi Bizottsága]. -
[Székesfehérvár] : [MSZMP
Székesfehérvár Vár. Biz.],
[1988]. - [25] p., ism. lapsz. ;
20 cm

Mayer Ildikó

A székesfehérvári Püspöki
Könyvtár RMK-gyűjteményének
illusztrációi / kész. Mayer
Ildikó ... ; konzulens tanár Rét-
falvi Gábor ... - Szakdolgozat ;
Berzsenyi Dániel Tanárképző Fő-

iskola (Szombathely), [1989]. -
1989. - 72 fol. ; 31 cm + mell.
(54 t. fol. : ill.)

Gépirat. - Bibliogr.: fol.
71-72. - Könyvtári Tanszéken
államvizsgára készített szak-
dolgozat

Módszertani segédlet a diáksport
szervezetek munkájához / [közread.
a] Fejér Megyei Tanács VB Ifjúsági
és Sportosztály ; összeáll. Mező-
szentgyörgyi László ... , Kozma
Péter ... - [Székesfehérvár] :
Fejér M. Tcs., 1988. - 27 p. ;
29 cm. - (Fejér megyei módszer-
tani tájékoztató, ISSN 0238-8464 ;
3.)

Mór, múltunk - jelenünk / [a ...
dolgozatokat írta Benczik Jánosné].
- [Mór] : [Radó Vár. Kvt.],
1988. - [74] p. : ill. ; 22 cm

Tart.: Mór rövid története ; A
Lamberg kastély története ; Radó
Antal Városi Könyvtár ; A Móri
Napok meghívói : Válogatás a Radó
Antal Városi Könyvtár helyismereti
gyűjteményéből. - Az önállóan is
megjelent dolgozatok közös cim-
lappal kiadott kolligátuma

Nagy Sándor

Fejér megye éghajlata : ... évi
időjárás adatai / szerk. Nagy
Sándor és Nagy Bálint ; kiad. a
Magyar Agrártudományi Egyesület
Fejér Megyei Szervezete. - 22.
évf., 1988. - Székesfehérvár :
MAE Fejér M. Szerv., 1989. -
35 fol. : ill. ; 30 cm

Pálvölgyi Henrikné

Műalkotások Dunaújvárosban /
[összeáll. Pálvölgyi Henrikné] ;
[kiad. a "Dunaújvárosért" Város-
szépitő és Védő Egyesület és az

MMK Központi Könyvtár]. - Duna-
újváros : [Dunaújváros Vár. Tcs.],
[1988]. - 108 p. : ill. ; 21 cm

Pályaválasztási útmutató : A
Fejér Megyei Pedagógiai Intézet
tájékoztatója / szerk. Regőczy
Miklós. - 1989. - [Székesfehérvár]
: Fejér M. Ped. Int., [1989]. -
60 p. ; 20 cm

Indulás: 1982. - Megjelenés:
1981.

ISSN 0230-0230 /!ISSN 0864-
7240/

Radó Antal Városi Könyvtár /
[írta Benczik Jánosné]. - Mór :
[Radó Vár. Kvt.], [1988]. - [20]
p. : ill. ; 21 cm

Székesfehérvár 1919-ben :
[Székesfehérvár, István Király
Múzeum, 1989. március 11-április
16.] / [tanulmány Gergely Anna,
Farkas Zoltán] ; [a kiállítást
rend. Gergely Anna, Farkas
Zoltán]. - [Székesfehérvár] :
[István Kir. Múz.], [1989]. -
20 p. : ill. ; 23x20 cm + mell.
(20 p.). - (István Király Múzeum
közleményei = Bulletin du Musée
Roi Saint Etienne. D. sor., ISSN
0586-3759 ; 188.)

Kiállítási katalógus. - Melléklet:
A kiállított tárgyak jegyzéke
ISBN 963 7131 93 0

A székesfehérvári Petőfi Sándor
Általános Iskola jubileumi évkönyve
az intézmény fennállásának 125.
évében / [szerk. ... Bajzek
Jánosné et al.]. - [Székesfehérvár]
: [Petőfi Ált. Isk.], 1989. - 115 p.
: ill. ; 20 cm

Borítócím: A Petőfi Sándor
Általános Iskola jubileumi évkönyve,
1864-1989

Takács Imre

Poeta benedictus : Kisprózai
írások / Takács Imre. - Bp. :
Magvető, 1989. - 368 p. ; 19 cm

Válogatás a székesfehérvári
költő kiállítás megnyitójából,
kritikáiból, esszéiből, irodalmi
riportjaiból, interjúiból.

ISBN 963 14 1371 3

Uttörőév Bicske körzetében /
[szerk. Mészáros Árpád et al.] ;
[... a rajzokat kész. Földvári
András] ; [kiad. a Bicskei Városi
Uttörőelnökség]. - Bicske : Vár.
Uttörőelnökség, [1988]. - 66 p.,
[14] t. : ill. ; 24 cm

ISBN 963 00.1231 6

Városi Képtár Deák-gyűjtemény,
Székesfehérvár / [szerk. Lóska
Lajos] ; [a képanyagot vál. Deák
Dénes és Lóska Lajos]. - [Bp.]
: ÉVISZ, [1988]. - 186 p. :
ill., részben színes ; 22 cm

ISBN 963 02 6127 8

A zsidók Fejér megyében 1688-
1867 címmel 1986. szeptember
23-án Székesfehérváron tartott
konferencia előadásai / fel. szerk.
Farkas Gábor ; [előadók
Schweitzer József et al.]. -
Székesfehérvár : [Fejér M.
Lvt.], 1989. - 71 p. ; 25 cm. -
(A Fejér Megyei Levéltár
közleményei, ISSN 0238-4116 ;
4.)

ISBN 963 7233 04 0

Komlósi József

1988. december 16-tól

1989. június 15-ig

WEKERLE SÁNDOR móri szülőházát emléktáblával jelölte meg a Radó Antal Városi Könyvtár. A december 23-án tartott emléktábla avató ünnepségen Filotás Kálmán a HNF városi titkára emlékezett a 140 éve született magyar miniszterelnökre.

VERSEK HANGLEMEZEN címmel újabb katalógussal áll az olvasók szolgálatára a dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtárának zenei részlege. A nyomtatott, A/4-es formátumú katalógust 1989. januárjában jelentették meg. A vers- és prózaanyagot szerzőik betűrendjében felsoroló kiadvány az általános és középiskolai irodalom és nyelvtan tanítás számára kíván segítséget nyújtani. A hanganyagról - igények szerint - másolatok készítését is vállalják.

AZ I. VILÁGHÁBORURÓL és következményeiről tartott előadást Szabó Péter tanár a Velinszky László Városi Könyvtárban január 20-án. A hallgatóság soraiban a HNF IX. sz. körzetében működő nyugdíjas klub tagjai is jelen voltak.

KÖZÖSEN SZERVEZETT népdal

műsort a Velinszky László Városi Könyvtár és a Jáky József Szakiskola január 31-én az iskolában. Szvorák Katalin Vétessék ki szóló szívem című műsorában dudán és furulyán közreműködött Juhász Zoltán.

ORSZÁGOS FÜRKÉSZ találkozóra került sor február 4-én Sárbogárdon a Mészöly Géza Általános Iskolában. A program egyik helyszíne a Madarász József Városi Könyvtár volt. Összesen 380 fő látogatott el a könyvtárba. A megyéből összesereglett gyerekeknek Barátunk a könyv címmel Karácsonyi Violetta előadóművész tartott előadást.

SAJÁT KIVITELEZÉSŰ tájékoztatóval lepte meg olvasóit a sárbogárdi Madarász József Városi Könyvtár februárban. A könyvtár névadójáról és a szakrendben való eligazodásról szóló tájékoztató - bár hasznos és szükséges kísérlet volt - már nem elégséges. A könyvtár "megérett" arra, hogy nyomdai úton előállított, minden fontos könyvtári tudnivalóra kiterjedő tájékoztatót jelentessen meg a jövőben.

A MÓDSZERTANOS MUNKA-KÖZÖSSÉG február 16-án tartotta I. negyedévi megbeszélését a megyei könyvtárban. Ez alkalommal a közösség tagjai részletesen megismerkedtek a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár módszertani osztályának múlt évben végzett munkájával és tájékoztak az ideai tervekről. Meghatározták a körzeti munkaértekezletek időpontját és tematikáját. Szó esett még a pályázatokról, a szakfelügyelet

munkájáról, a folyóiratok kölcsönzéséről, a könyvkötési keretszámokról és a katalógus-építés idejéről.

JÓL HASZNOSITOTTA a megyei könyvtár gyermekkönyvtára a szombathelyi Tanárképző Főiskola végzős könyvtár szakos hallgatóinak tudását, akik könyvtári gyakorlatukat töltötték a gyermekkönyvtárban. Mayer Ildikó a farsangi népszokásokról, Tánczos Krisztina pedig a Tavaszi ünnepkör címmel tartott színes, jó hangulatú gyermekfoglalkozást februárban, amelyet mindvégig a gyerekek élénk érdeklődése kísérte.

TORDAS Községi Tanács végrehajtó bizottsága február 17-én tárgyalta meg a könyvtári munkáról szóló beszámolót. A január 1-től két önálló tanácsú község - Tordas és Gyúró - könyvtárainak szétválasztásáról, önállóságáról is döntöttek, kérve ennek végrehajtásához a megyei könyvtár szakmai segítségét, valamint döntöttek a tordasi könyvtár kedvezőbb elhelyezéséről.

FEBRUÁRBAN két alközpont tervtárgyalására került sor. A Velinszky László Városi Könyvtárét 22-én tartották a központi könyvtárban. Az elismerten jól működő hálózat akut problémái közül az idén várhatóan megoldódik 2 fiókkönyvtár telefon-gondja, a másológép beszerzése, de nem javul a raktározás lehetősége, mert új fiókkönyvtár nyitásával nem számolhatnak. Felvetődött - a jövőt illetően - a városi és megyei könyvtár fúziójának kérdése is.

A Radó Antal Városi Könyvtár beszámolóját és munkatervét a móri városi tanácson tárgyalta meg 28-án. A résztvevők együttesen megállapították, hogy a könyvtár megtartotta a városban a kezdeményezőkézségét, munkájukkal a szakigazgatási szerv és a társadalmi szervek is elégedettek. Komoly probléma viszont, hogy a könyvtár anyagi lehetőségei szűkösek, a beszerzési keretek - könyvre, folyóiratokra, hangzó anyagra - tíz éve szinte változatlanok. A következő évi tervtárgyaláson az igazgatón kívül a munkatársak is részt vesznek.

FOKOZÓDIK az érdeklődés a videotetítések iránt a székesfehérvári városi fiókkönyvtári hálózatban. Legutóbb a Széchenyi utcai fiókkönyvtár kapott video készüléket. A Zsolt utcai és a Királykúti könyvtárak már régebben rendszeresen vetítenek - elsősorban gyermek csoportoknak - video filmeket.

700 EZER forinttal támogatja a Közművelődési Alap az agárdi közösségi ház befejezését. Az új művelődési létesítményben a könyvtár mellett egy szabadidős klub biztosítja majd az itt élők és a nyaralóvendégek kulturális igényeinek kielégítését.

TOVÁBBKÉPZÉS. Március 6-án tartották a megye főfoglalkozású könyvtárosainak idej első továbbképzését a megyei könyvtárban. Viták közben... címmel vezetett beszélgetést az országról, a társadalomról, a politikáról Kóbor István, az MSZMP Fejér

Megyei Bizottságának titkára. Majd a tanácsi és a szak-szervezeti könyvtárhálózat 1988. évi munkájáról és az 1989. év fő feladatairól tartottak tájékoztatást a hálózatok igazgatói Escher Ilona és Fülöp Lászlóné. Délután a továbbképzésen résztvevők egyik csoportja a Püspöki Könyvtárban tett látogatást, a másik csoport az MSZMP Oktatási Igazgatóságán Ormos Máriát, a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem rektorát, az MSZMP KB és a mellette működő történelmi albizottság tagját hallgatta meg az elmúlt négy évtized történelmi alternatíváiról.

UDVARI GÁBOR a Panda Magazin főszerkesztője volt a gárdonyi könyvtár vendége március 10-én. A jó hangulatú beszélgetésen a résztvevők érdekes történeteket hallhattak különböző állatokról, és bepillanthattak az újságkészítés titkaiba is. A legnagyobb sikert az egzotikus tájakat bemutató videofilmek aratták.

KIÁLLÍTÁSOK sorát rendezték meg a sárbogárdi Madarász József Városi Könyvtár gyermekrészlegében. Március elején a Népmesék világa című rajzkiállítás 3. osztályos gyerekek témazáró óráján készült Égigérő paszuly című mese illusztrációiból állt össze. Később 4. osztályosok készítettek rajzokat Csoóri Sándor verseire. Fotókkal, helytörténeti dokumentumokkal készült március 15-én az 1848-as szabadságharc című kiállítás. Április végén Tavasz az óvodában címmel 25 remek rajzot állítottak ki. A

kiállítások nemcsak a készítőknél, hanem az odalátogató többi gyerekek is nagy örömet szereztek.

ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉST tartottak a sárbogárdi városi könyvtár gyermekrészlegében március 20-án a Tanácsköztársaság 70. évfordulóján. A gyerekek versekkel, énekekkel működtek közre, a gyermekkönyvtárosok a Csébi-testvérek történetét és más helytörténeti emlékeket idéztek fel. Nyolcvan gyerek és tíz pedagógus volt a részese az ünnepi alkalomnak.

KÖZPONTI BÉRFEJLESZTÉS. A Minisztertanács 3295/1988. sz. határozata - a kormány és a SZOT vezetőinek tanácskozásán született megállapodás figyelembevételével - a költségvetési rendszer szerint gazdálkodó közművelődési és közgyűjteményi intézmények dolgozóit 1989. április 1-től központi bérfejlesztésben részesítette. A megyei végrehajtást előkészítő egyeztető bizottság március 21-én úgy döntött, hogy megyei szinten ne történjen differenciálás, valamennyi intézmény kapja meg a 47 %-os bérfejlesztési lehetőséget, a differenciálást az intézményen belül javasolták megoldani.

HISTÓRIA KLUB FÜZETEK sorozat 3. és 4. füzetét jelentette meg a Videoton szakszervezeti könyvtára az I. negyedévben. Zimmer Tibor Adalékok a magyarországi koncepciós perekhez című füzetét Vigh Kálmán: Oroszország a II. Romanov, II. Miklós alatt - Menyhárt Lajos: A "sztálinizmus", mint történelmi jelenség című közös füzete követte. Sorozat-

szerkesztő: Beniczky Péterné és
Vizi László Tamás.

Zinner Tibor

Adalékok a magyarországi konceptiók peréhez

História klub füzetek

Vigh Kálmán

OROSZORSZÁG AZ UTOLSÓ ROMANOV, II. MIKLÓS ALATT

Menyhárt Lajos

A „SZTÁLINIZMUS”, MINT TÖRTÉNELMI JELENSÉG

História klub füzetek

ISMÉT EGYÜTT tárgyalta a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár, az SZMT Központi Könyvtár és a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet Könyvtára beszámolóját és munkatervét a megyei tanács művelődési osztálya a megyei könyvtárban március 28-án. A résztvevők elismerték, hogy szükség van koordinatív megbeszélésre, de a munkát részleteiben értékelni, a gondokat, feladatokat konkrétan megbeszélni csak intézményenként lehet. Így a megbeszélés egy-egy kiragadott probléma felvetésén túl konstruktív eredményt nem hozott.

A KÖNYVTÁRI FIGYELŐ szerkesztő bizottságának elnöke Papp István és a felelős szerkesztő Gerő Zsoltné találkozott a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban a megye "írástudó" könyvtárosaival március 31-én. Céljuk: véleményt kérni és kapni a folyóiratról, s a témaköröket tágitva a szerzők számát is gyarapítani.

SÁRBOGÁRD MULTJÁBÓL /1945-1955/ címmel április 6-án tartották meg Sárbogárdon a IV. tudományos ülést, melyen ismét a város történetével foglalkoztak. A városi könyvtár közreműködésével szervezett ülésen előadók voltak: dr. Farkas Gábor, dr. Erdős Ferenc, dr. Dani Lukács, Szabó Imréné, Stern Sándorné, Marosvári István és Németh Rudolf.

VETÉLKEDŐK a megyei könyvtár gyermekkönyvtárában. A Barátunk a könyv pályázat utolsó aktusa 85 döntőbe jutott gyerek részvételével március 10-én a

gyermekkönyvtárban zajlott. Közülük 23 egyéni pályázó és 4 kisközösség kapott oklevelet és könyvjutalmat. A General Pause együttes ajándékműsorral szórakoztatta a megyéből összesereglett gyerekeket. Ugyancsak itt rendezték meg április 13-án a Kazinczy szépkiemelési verseny városi döntőjét is. A pályázat forgatókönyvét dr. Varga Gyuláné, a gyermekkönyvtár vezetője állította össze.

AZ IDEGEN NYELVEK tanulásának segítésére, nyelvklub feltételeinek megteremtésére nyújtott be pályázatot a gárdonyi könyvtár. Az ifjúsági és sport alapból kapott 10 ezer forint támogatást korszerű nyelvkönyvek és kazetták többpéldányos beszerzésére fordítják.

SÁRBOGÁRDON újra meghirdették a helytörténeti pályázatot, melyre három pályamunka érkezett a városi könyvtárba. Az I. díjat ifj. Isztl László régész nyerte el az Adatok Sárbogárd régészeti topográfiájához című munkájával, mely öt ezer forintos pályadíjban részesült.

ÜNNEPI ÜLÉST tartott a Németh László Baráti Kör április 18-án a mezőszilasi klubkönyvtárban. Ez alkalommal megtekintették az általános iskola irodalmi színpadának bemutatóját Horváthné meghal címmel és a Bodnárné című videófilmet.

A MÓRI VÁROSI könyvtár két éve ünnepelte névadójának, Radó Antal születésének 125. évfordulóját. Ekkor született az első móri közművelődési alapítvány, a Radó-díj. Alapítója a városi könyvtár

igazgatója, Kleinné dr. Horváth Magdolna. A díj ezévben kibővült a Radó Emlékgyűri kibocsátásával, amelyet szintén a mecénás Klein házaspár alapított és amely a Radó-díj szerves része. Odatételező annak a könyvtárosnak, aki kiemelt szakmai feladatot kiemelkedő eredménnyel old meg. Radó Antal halálának 45. évfordulóján, április 21-én az emlékgűrűt két városi könyvtáros, Fodor Imréné és Szakonyiné Beke Marianna nyerte el, aki oroszánrészt vállalt a Móri Uj Tükör Klub létrehozásában.

ÁLDOTT MAGYAR NEMZET címmel a székesfehérvári megyei könyvtár olvasótermében és a móri zeneiskolában vendégszerepelt április 24-én a Szombathelyi Régizene Együttes. A jeles zenei esemény szervezésében aktívan részt vettek mindkét helyen a könyvtár munkatársai. Az együttes móri szereplésének tiszteletdíját a helyi ÁFÉSZ és a mecénássá előlépett Klein házaspár állta.

SÁRSZENTMIHÁLYON április 25-én a tanács végrehajtó bizottsága tárgyalta a könyvtárak helyzetéről. Mind a sárszentmihályi, mind a sárkeszi fiókkönyvtár állagával kapcsolatos kifogásokra megoldási ígéretet tett a megbízott tanácselnök. Az állományalakítási, folyóiratrendelési és állományvédelmi gondok összefüggnek a bizonytalan személyi ellátottsággal. A megyei könyvtár módszertani segítsége azonban nem pótolhatja a helyi intézkedést és felelősséget.

AZ UJJÁALKULÓ Uj Tükör Klub első rendezvényére február 6-án

került sor a móri Radó Antal Városi Könyvtárban. Ezt február 20-án újabb összejövétel követte. A hatékony könyvtári propaganda a legváltozatosabb érdeklődésű embereket vonzotta a könyvtár olvasótermébe. Az alakuló ülések után február 28-án került sor az első klubestire, amely Tüzes seb vagyok címmel Ady-irodalmi est volt. Közreműködött Závori Andrea előadóművész. Március 30-án a klubest vendége az indiai Joshy Bharat volt. Indiai teázó címmel tartott színes, érdekes, Indiáról szóló előadását nemcsak dia- és videofilmekkel, hanem igazi, saját főzetű indiai teával tette élvezetessé a találkozókat. Az őszinte érdeklődés ékes bizonyítéka, hogy közel 100 vendég hallgatta végig az éjfélbenyúló előadást. A fiatalabb korosztály sem maradt ki, részükre április 25-én vendégül hívták Földes Lászlót /Hobot/, aki Jimi Hendrixről és a dzsesszről tartott videofilmel szemléltetett előadást. A legkisebbek, a 6-8 évesek részére május 29-én rendeztek előadást. Závori Andrea Alice Csodaországban című műsorával szórakoztatta a klub ifjú tagjait.

KIRAKAT GALÉRIA nyílt a székesfehérvári Széchenyi utcai fiókkönyvtár portálján. Májustól kezdve havonta rendeznek a Fejér megyében élő képzőművészek alkotásaiból "mini" kiállítást. Az első bemutatkozók Horváth János és Pinke Miklós voltak.

KIS BIBLIOGRÁFIÁK című sorozatában adta közre a székesfehérvári Velinszky László Városi

Könyvtár a kölcsönözhető könnyűzenei felvételek ajánló jegyzékének 2. részét. Ez az 1986. októberétől beszerzett új hangzó dokumentumokat tartalmazza, egyben ismerteti a kibővített zenei szolgáltatásokat. Ugyancsak ebben a sorozatban jelent meg a Commodore 16 és Commodore 64 című ajánló bibliográfia, amely az ilyen típusú számítógépek használatához nyújt segítséget a könyvtárban fellelhető könyvek és folyóiratcikkek feltárásával.

TIZEN tettek sikeres alapfokú vizsgát májusban a tanácsi könyvtári hálózatból.

A FRANCIA FORRADALOM 200. évfordulója tiszteletére kiállítást készítettek a Videoton szakszervezeti könyvtárban. A 32 színes tablót, amely a forradalom eseményeit követi, a Francia Intézetől kapták. A kiállítás május 8-tól 17-ig volt látogatható.

BARAC SRA látogatott többszöri meghívás után május 19-én a megyénkben nagyon népszerű író Marék Veronika. A baracsi gyerekek sok virággal köszönték meg a meséket és a szép rajzokat.

HISTÓRIA KLUB. A Videoton József Attila Művelődési Ház Könyvtárában ismét gazdag programja volt a klubnak az első félévben. Január 25-én Erdély a királyi Romániában címmel Szász Zoltán tartott előadást, február 27-én Dümmerth Dezső A pogány magyarság ősvallása című előadására került sor.

Március 13-án Erdős Ferenc beszélt Székesfehérvár 1848-1849-es történetéről. Májusban két előadást is hallgathattak az érdeklődők: A nemzeti kérdés 1848/49-ben a történelmi Magyarországon címmel 9-én tartott előadást Varsányi Péter István, 22-én pedig Kun Miklós vont párhuzamot Sztálin és Trockij életpályája között.

AZ ENYINGI Nagyközségi Könyvtárról és a hozzá tartozó fiókintézményekről szóló beszámolót tárgyalta meg a Mátyásdombra kihelyezett vb ülés május 25-én. Értékelve és elismerve a könyvtár sokoldalú tevékenységét úgy határoztak, hogy a könyvtár a II. félévtől rendeljen új folyóiratokat, s az alacsony könyvbeszerzési keret növelésére a következő év költségvetésének tervezésénél a könyvtáros tegyen javaslatot.

KÖNYVTÁRKEZELŐI érettségi vizsgát tettek május 29-én 13-an a székesfehérvári Vasvári Pál Gimnázium és Szakközépiskolában. Bicskén 7-en tettek ugyancsak sikeres vizsgát június 1-én. A húsz fiatal gimnáziumi tanulmányaik mellett két évig ismerkedett a könyvtárosi tudnivalókkal.

A MÓDSZERTANOS MUNKA-KÖZÖSSÉG II. negyedévi összejöveteleként május 30-31-én tapasztalatcsere úton vett részt Nógrád megyében 14 könyvtáros. Salgótarjánban megtekintették az új Balassi Bálint Megyei Könyvtárt, amely 1988. június 6-án kezdte el működését, s el-

látogattak Balassagyarmatra a nyitás előtt álló új Madách Imre Városi Könyvtárba.

A SZEGEDI Somogyi Könyvtár feldolgozó osztályának tizennégy munkatársa tett tapasztalatcsere-látogatást a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban május 31-én. Rövid tájékoztatást kaptak a könyvtár munkájáról, majd ki-ki munkaterületének megfelelően részletesebben megismerkedett a feldolgozó munka helyi sajátosságaival. A szegedi kollégák elismeréssel szóltak - többek között - a helyismereti feltárás módszeréről és gyakorlatáról.

TOVÁBBKÉPZÉS. Június 5-én volt a főfoglalkozású könyvtárosok második továbbképzése, melyen három vendégelőadó volt. Inkei Péter, a Művelődési Minisztérium Kiadói Főigazgatóságának munkatársa, a kiadói politika elveiről és gyakorlatáról beszélt; Zöld Ferenc, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének igazgatója a nem hivatásos kiadókról; Maróti Istvánné, a TÉKA Könyvkiadó és Könyvterjesztő Vállalat Könyvtárellátó Főosztályának vezetője pedig a könyvtárellátás helyéről a könyvterjesztésben témáról szólt. Mindegyik terület napjainkban történő változásairól a legfrissebb információkat kapták a könyvtárosok.

MEZŐSZILASON 35 fővel működött szeptembertől júniusig a Móra Klub. Kéthetente találkoztak a 3-4. osztályos klubtagok, akiknek színes programját értékes

kirándulások szervezésével gazdagította a könyvtáros. Így jutottak el a gyerekek Simon-tornyára, Ozorára, Budapestre, Tihanyba, de videokazetták segítségével - térben és időben - távolabb is. A klub sikerét igazolja, hogy jövőre már tizenöten újra jelentkeztek.

KOMPLEX IRODALMI ÓRÁK a harmadik osztályosoknak - sikeresen fejeződött be a sár-bogárdi városi könyvtárban. Csapóné Szedlacsek Vera osztályfőnökkel közösen 11 foglalkozást tartottak a gyermekkönyvtárosok. Az utolsó találkozás vidám vetélkedővel ért véget. Jó kapcsolat alakult ki mind a gyerekekkel, mind a pedagógussal, s reméljük ez a kapcsolat továbbra is gyümölcsözni fog.

TARTALMAS együttműködés jegyében zárta az idei tanévet a székesfehérvári Május 1. téri Általános Iskola és a közelében lévő Velinszky László Városi Könyvtár. Ennek az együttműködésnek többéves hagyományai vannak. Egész tanévben minden hétfőn két napközis csoport részére szervezett a könyvtár zenés, irodalmi foglalkozást. A Zsolnay módszer szerint tanuló III. osztályosok 12 alkalommal vettek részt könyvtárhasználati órán. A "sima" IV. osztályosoknak is hasonló foglalkozásokat tartottak. Az utolsó rendezvényen a gyakorlatban bizonyították be tudásukat az iskolásokból alakított vetélkedő csoportok. A nyertesek könyvjutalomban részesültek.

AZ ELSŐ FÉLÉVBEN elkészült a

Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár Bartók Béla téri épületének tetőfelújítása és villámvédelmi rendszerének javítása, amely együttesen 1,88 millió forintba került.

KÉPZÉS - TOVÁBBKÉPZÉS. Felsőfokú képesítést szerzett a szombathelyi Tanárképző Főiskolán Sebőkne Nagy Olga, a móri Radó Antal Városi Könyvtár munkatársa. Ugyanitt szerzett képesítést könyvtár-történelem szakon Magony Imre, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa. Az ELTE könyvtár kiegészítő szakán végzett Beniczky Péterné, a Videoton szakszervezeti könyvtárának igazgatója.

A Könyvtártudományi és Módszertani Központban sikeresen befejezték a Régi könyvek gondozása című tanfolyamot Harmat József a megyei könyvtár, Braila Mária és Tavasz Ágnes a megyei múzeum könyvtárosai.

A Szervezés-módszertani munka kérdései című szaktanfolyamot ugyancsak sikeresen végezte el Klausz Gábor, a Gárdonyi Városi Könyvtár vezetője és dr. Varga Gyuláné, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának vezetője.

KÖZÖS IGAZGATÓI és szakfelügyelői munkaértekezletet tartottak június 15-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Ez alkalommal számos aktuális téma megbeszélésére került sor. Többek között a könyv és az új folyóiratok beszerzési gondjairól, a tartalmi és pénzügyi arányok meghatározásáról; az új

szervezetekkel, körökkel való könyvtári kapcsolatokról; a közművelődési alap 1989. évi pályázatainak egyeztetéséről; a megye közművelődési helyzetéről, melyet az MSZMP Fejér Megyei Bizottsága az ősszel tárgyalni kíván; a dolgozókat érintő új jogszabályokról: munkaidő, napidíj, törzsgárda tagság. Véleményt mondtak az ún. "könyves ünnepekről", s javaslatot tettek a hogyan tovább kérdésekre.

HARMADIK alkalommal szervezte meg a bicskei Vajda János Városi Könyvtár a MESETÁBORT. A június 12-én induló táborban 47 kisiskolás tartalmas szórakoztatásáról gondoskodik a gyerekkönyvtár. Gazdagnak ígérkező programjuk 23-án fejeződik be.

SZEMÉLYI HIREK

A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár helyismereti csoportjának vezetésével bizták meg január 2-án Komlósi Józsefet, aki ezt megelőzően az olvasószolgálat osztályvezető helyettese volt. Az osztályvezetőhelyettesi állást március 16-tól Tománé Bán Katalin tölti be, aki visszajött a Videoton Elektrotechnikai Vállalat műszaki könyvtárának éléről. Február 15-től a Madarász József Városi Könyvtárban alkalmazzák Zsoldosné Papp Judit könyvtárost, aki Kiskörösről költözött Sárbogárdra. Április 1-től Kaszás Károly személyében

ismét sikerült gépkocsivezetőt alkalmazni Sárbogárdon. A dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtárában év elejétől alkalmazzák Szemmelweis Ilonát, aki Budapestről a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárból jött. Mohácsi Erzsébet könyvtárost pedig január 1-től alkalmazza a Velinszky László Városi Könyvtár.

EGYESÜLETI HIREK

Március 6-án a MKE Fejér Megyei Szervezetének tagsága elfogadta a vezetőség munkaterv-javaslatát, melyet írásban megkapott valamennyi tag. Ezen a napon bonyolították le az 1989. évi tagdíjak befizetését is.

Április 11-én ötvenegy egyesületi tag látogatott el Budapestre az MTA Könyvtárába, ahol az új könyvtárral és szolgáltatásaival ismerkedtek Gregorovicz Anikó tudományos titkár vezetésével. Délután a csoport egy része az OSZK-ba látogatott, ahol megtekintették a Shakespeare Magyarországon című kiállítást. Az MTA Könyvtárába augusztusban is szerveznek még egy tanulmányutat a tagság másik csoportja részére.

A szervezet a MKE 21. vándorgyűlésén /Keszthely/ való részvételben három tagjának nyújtott anyagi támogatást: Erdős Erzsébet, Mészárosné Ágoston Ildikó, Tóth Attiláné.

Életének 64. évében váratlanul elhunyt Kaszás Istvánné, a megyei könyvtár könyvkötészetének nyugdíjas dolgozója. A szerény, kedves, halkszavú Ágnes nyugdíjazása előtt nyolc évvel kezdte megtanulni a könyvkötő szakmát, amelyhez elsősorban a könyvek iránti rajongása vonzotta. Nyugdíjba vonulása után is gyakran visszajárt a munkatársaihoz, akikhez mindvégig kölcsönös szeretet fűzte - és a könyvtárba, mint rendszeres olvasó. Halála előtti napokban még itt járt, ezért is tűnt annyira hihetetlennek számunkra a halálhíre. Hamvait február 23-án helyezték örök nyugalomra a székesfehérvári Béla úti temetőben. Emlékét megőrizzük!